

**Raport z wykonania
Programu ochrony środowiska
dla Miasta i Gminy Buk
za lata 2015–2016**

Załącznik
do Uchwały Nr XLIII/313/2018
Rady Miasta i Gminy Buk
z dnia 27 marca 2018r.

styczeń 2018

BBF Sp. z o.o.
ul. Dąbrowskiego 461
60-451 Poznań

Opracowali:
dr Jacek Kurzawa – Kierownik Zespołu
mgr inż. Krzysztofa Bielerzewska
mgr Barbara Sławińska

Spis treści

1	Wprowadzenie	6
1.1	Podstawa i przedmiot opracowania	6
1.2	Cel i zakres opracowania	7
1.3	Materiały wykorzystane do opracowania	7
2	Realizacja strategii ochrony środowiska	8
2.1	Działania o charakterze systemowym	8
2.1.1	Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych	8
2.1.2	Aktywizacja rynku do działań na rzecz ochrony środowiska	12
2.1.3	Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym	13
2.1.4	Odpowiedzialność za szkody w środowisku oraz nadzór nad podmiotami korzystającymi ze środowiska	16
2.1.5	Turystyka i rekreacja	19
2.1.6	Osadnictwo	22
2.1.7	Edukacja ekologiczna	27
2.2	Ochrona zasobów naturalnych	34
2.2.1	Ochrona przyrody i krajobrazu	34
2.2.2	Ochrona lasów	38
2.2.3	Ochrona powierzchni ziemi	40
2.2.4	Gospodarowanie zasobami kopalin	44
2.3	Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego	45
2.3.1	Relacja środowisko a zdrowie	45
2.3.2	Jakość wód oraz ochrona przed powodzią i suszą	48
2.3.3	Ochrona jakości powietrza atmosferycznego	58
2.3.4	Ochrona przed hałasem	70
2.3.5	Pola elektromagnetyczne	73
2.3.6	Awarie przemysłowe	75
2.4	Gospodarka odpadami	79
2.4.1	Odpady komunalne	79
2.4.2	Odpady pozostałe (grupy 01-19)	81
3	Plan operacyjny	86
4	Monitoring wdrażania Programu	95
4.1	Analiza wskaźników oceny realizacji Programu	95
5	Rekomendacje dotyczące zmian w Programie ochrony środowiska	102
6	Podsumowanie	108

Spis tabel

Tab. 2-1 Stopień osiągnięcia celu – uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych.....	8
Tab. 2-2 Stopień osiągnięcia celu – aktywizacja rynku do działań na rzecz ochrony środowiska.....	12
Tab. 2-3 Stopień osiągnięcia celu – aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym.....	14
Tab. 2-4 Stopień osiągnięcia celu – odpowiedzialność za szkody w środowisku oraz nadzór nad podmiotami korzystającymi ze środowiska.....	17
Tab. 2-5 Stopień osiągnięcia celu – turystyka i rekreacja	20
Tab. 2-6 Stopień osiągnięcia celu – osadnictwo	23
Tab. 2-7 Stopień osiągnięcia celu – edukacja ekologiczna	28
Tab. 2-8 Stopień osiągnięcia celu – edukacja ekologiczna w formalnym systemie kształcenia	30
Tab. 2-9 Stopień osiągnięcia celu – edukacja ekologiczna w nieformalnym systemie kształcenia	32
Tab. 2-10 Stopień osiągnięcia celu – ochrona przyrody i krajobrazu	35
Tab. 2-11 Stopień osiągnięcia celu – ochrona lasów	39
Tab. 2-12 Wskaźniki efektywności programu – powierzchnia gruntów leśnych (GUS 2017).....	39
Tab. 2-13 Stopień osiągnięcia celu – ochrona powierzchni ziemi	41
Tab. 2-14 Stopień osiągnięcia celu – gospodarowanie zasobami kopalin.....	44
Tab. 2-15 Stopień osiągnięcia celu – relacja środowisko a zdrowie.....	46
Tab. 2-16 Stopień osiągnięcia celu – obszary wód wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych.....	49
Tab. 2-17 Stopień osiągnięcia celu – zaopatrzenie w wodę.....	50
Tab. 2-18 Wskaźniki efektywności programu – zaopatrzenie w wodę (wg GUS 2018)	52
Tab. 2-19 Stopień osiągnięcia celu – gospodarka ściekowa	53
Tab. 2-20 Wskaźniki efektywności programu – odprowadzenie ścieków (wg GUS 2018).....	55
Tab. 2-21 Stopień osiągnięcia celu – ochrona przed powodzią	57
Tab. 2-22 Stopień osiągnięcia celu – system transportowy	58
Tab. 2-23 Stopień osiągnięcia celu – emisja niska	63
Tab. 2-24 Wielkość emisji CO ₂ w Mieście i Gminie Buk w 2013 r. wg podsektorów.....	65
Tab. 2-25 Wskaźniki efektywności programu – sieć gazowa (wg GUS 2018).....	66
Tab. 2-26 Stopień osiągnięcia celu – emisja przemysłowa	67
Tab. 2-27 Stopień osiągnięcia celu – energia odnawialna	69
Tab. 2-28 Stopień osiągnięcia celu – ochrona przed hałasem	71
Tab. 2-29 Stopień osiągnięcia celu – pola elektromagnetyczne.....	74
Tab. 2-30 Stopień osiągnięcia celu – awarie przemysłowe	75
Tab. 2-31 Stopień osiągnięcia celu – odpady komunalne	80
Tab. 2-32 Stopień osiągnięcia celu – odpady pozostałe (grupy 01-19).....	81
Tab. 2-33 Stopień osiągnięcia celu – odpady niebezpieczne.....	82
Tab. 2-34 Poziomy odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych przyjęte do osiągnięcia do 2014 roku – przyjęte na podstawie Planu gospodarki odpadami dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2012 – 2017	84
Tab. 2-35 Stopień osiągnięcia celu – odpady z wybranych gałęzi gospodarki, których zagospodarowanie stwarza problemy	85
Tab. 3-1 Zaopatrzenie w wodę - zadania własne i koordynowane zgłoszone do realizacji w latach 2013–2014.....	86
Tab. 3-2 Gospodarka ściekowa - zadania własne i koordynowane zgłoszone do realizacji w latach 2013–2014.....	88

Tab. 3-3 Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi (melioracje) - zadania własne	88
Tab. 3-4 Powietrze atmosferyczne - zadania własne i koordynowane zgłoszone do realizacji w latach 2013–2014.....	89
Tab. 3-5 Przyroda i krajobraz - zadania własne i koordynowane zgłoszone do realizacji w latach 2013–2014	89
Tab. 3-6 Edukacja ekologiczna - zadania własne i koordynowane zgłoszone do realizacji w latach 2013–2014.....	91
Tab. 3-7 Gleby i rolnictwo – zadania własne i koordynowane zgłoszone do realizacji w latach 2013–2014.....	93
Tab. 3-8 Monitoring stanu środowiska - zadania koordynowane zgłoszone do realizacji w latach 2013–2014	94
Tab. 3-9 Gospodarka odpadami - zadania własne zgłoszone do realizacji w latach 2013-2014.....	94
Tab. 4-1 Lista mierników realizacji w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego i krajobrazowego.....	95
Tab. 4-2 Lista mierników realizacji w zakresie ochrony środowiska wodnego.....	96
Tab. 4-3 Lista mierników realizacji w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego.....	98
Tab. 4-4 Lista mierników realizacji w zakresie ochrony środowiska glebowego	98
Tab. 4-5 Lista mierników realizacji w zakresie ochrony warunków sanitarnych.....	98
Tab. 4-6 Lista mierników realizacji w zakresie ochrony przed hałasem	99
Tab. 4-7 Lista mierników realizacji w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym	99
Tab. 4-8 Lista mierników realizacji w zakresie edukacji ekologicznej.....	99
Tab. 4-9 Lista mierników realizacji w zakresie awarii przemysłowej.....	99
Tab. 4-10 Lista mierników realizacji w zakresie racjonalizacji wykorzystania materiałów i surowców	100
Tab. 4-11 Lista mierników realizacji w zakresie rozwoju turystyki	101
Tab. 4-12 Lista mierników realizacji w zakresie zapobiegania szkodom w środowisku	102

1 Wprowadzenie

Zgodnie z zapisami przyjętymi w Deklaracji w Rio (1992 r.), obecnie prowadzoną politykę europejską oparto na zrównoważonym rozwoju oraz trwałości środowiska naturalnego. Zasada zrównoważonego rozwoju, która łączy trzy najważniejsze aspekty, tj. społeczne, ekonomiczne i ekologiczne w jedną spójną i integralną całość, została implementowana do prawa polskiego na mocy art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Realizując politykę Wspólnoty Europejskiej, zgodnie z przyjętym prawem europejskim, Polska wprowadziła szereg narzędzi i instrumentów, za pomocą których może prowadzić skuteczne zarządzanie, a w tym monitoring stanu środowiska i jego poszczególnych elementów. Daje to możliwość wypracowania metod nowoczesnego planowania polityki ochrony środowiska, spójnej z politykami innych sektorów. Właściwy dobór wskaźników i mierników rejestrujących te zmiany, pozwala w sposób skuteczny i efektywny zarządzać zasobami środowiskowymi oraz monitorować jego stan. Sporządzanie dokumentów sektorowych, jakimi są Programy ochrony środowiska, zapewnia możliwość organizowania działań gminy w zakresie ochrony środowiska, a także co istotne – możliwość szybkiego reagowania w sytuacjach wystąpienia zagrożeń dla środowiska i podjęcia działań korygujących, i naprawczych. Ważnym narzędziem nadzorującym efekty wdrażania programów i planów w zakresie szeroko rozumianej ochrony środowiska, są raporty z realizacji Programu ochrony środowiska, opracowywane w dwuletnich odstępach czasu. Dokument ma za zadanie rzetelnie ocenić stopień realizacji założeń Programu, a także przedstawić propozycje zmian i kierunków zarządzania środowiskowego gminy, w celu osiągnięcia jak najlepszych efektów środowiskowych.

Procedury kontroli realizacji Programu ochrony środowiska opierają się przede wszystkim na ciągłym procesie monitorowania jego stanu, w celu podnoszenia jakości i efektywności zaplanowanych działań.

Niniejszy raport stanowi ocenę stopnia realizacji zadań przewidzianych do wykonania na lata 2015-2016, wynikających z zapisów Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020. Ponadto dokument uwzględnia realny koszt wdrażania ww. Programu.

1.1 Podstawa i przedmiot opracowania

Podstawą opracowania Raportu z realizacji Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk za lata 2015-2016 jest umowa nr IP.602.5.2017 zawarta w dniu 02 października 2017 r. pomiędzy Miastem i Gminą Buk, a BBF Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu przy ul. Dąbrowskiego 461.

Przedmiotem niniejszego opracowania jest Raport z realizacji Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk za lata 2015-2016, którego obowiązek sporządzenia wynika z zapisów ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (tj. Dz. U. 2017 poz. 519 z późn zm.), w których mowa, iż: „z wykonania programów organ wykonawczy (...) gminy sporządza, co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio (...) radzie gminy”.

1.2 Cel i zakres opracowania

Nadrzędnym celem Raportu z realizacji Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk za lata 2015-2016 jest spełnienie wymogów prawnych, jakie wynikają z obowiązującego prawa ochrony środowiska oraz dokumentów wyższego szczebla (powiatowego, wojewódzkiego i krajowego). Raport stanowi element monitoringu stanu środowiska, przyjętego przez władze samorządu harmonogramu wdrażania Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, w którym poddaje się ocenie realizację listy zaplanowanych przedsięwzięć ekologicznych. Dokument powinien wyraźnie określać zrealizowane cele i priorytety ekologiczne, a także rodzaj i harmonogram działań proekologicznych, które przyjęte zostały w Programie ochrony środowiska. Dodatkowo, opracowanie rozlicza Miasto i Gminę Buk z wydanych środków na realizację zadań związanych z ochroną środowiska, a w tym mechanizmów prawno-ekonomicznych i źródeł ich finansowania. Obowiązek monitoringu przeprowadzonych zadań wynika z wypełnienia międzynarodowych deklaracji Polski, w związku z przystąpieniem do Wspólnoty Europejskiej.

Niniejszy Raport jest dokumentem, który ma posłużyć w opracowaniu aktualizacji raportowanego Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk lub stanowić podstawę analizy aktualnego stanu poszczególnych komponentów środowiska dla nowej dokumentacji której celem będzie planowanie działań związanych z ochroną środowiska na terenie gminy. Raport stanowi zbiór informacji dotyczących faktycznych kierunków zmian, jakie miały miejsce w latach 2015-2016 na terenie gminy.

Raport zawiera też rekomendacje i zalecenia dotyczące poszczególnych obszarów interwencji.

1.3 Materiały wykorzystane do opracowania

Przy opracowaniu Raportu wykorzystane zostały dane statystyczne i inne informacje o stanie środowiska na terenie Miasta i Gminy Buk, taki jak:

- dane publikowane przez Główny Urząd Statystyczny,
- informacje pochodzące z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu,
- materiały własne przekazane przez poszczególne Referaty Urzędu Miasta i Gminy w Buku,
- dane dostępne w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta i Gminy Buk,
- informacje ze Starostwa Powiatowego w Poznaniu,
- informacje z Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej,
- informacje z Nadleśnictwa Konstantynowo.

2 Realizacja strategii ochrony środowiska

2.1 Działania o charakterze systemowym

Włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych w Programie ochrony środowiska jest warunkiem skutecznej realizacji polityki ekologicznej państwa i zasady zrównoważonego rozwoju. Pod uwagę wzięto następujące obszary:

- uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych,
- aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska,
- aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym,
- odpowiedzialność za szkody w środowisku,
- turystyka i rekreacja,
- osadnictwo,
- edukacja ekologiczna.

Raport odnosi się również do realizacji planów i kierunków rozwoju oraz efektywności realizowanych działań minimalizujących.

2.1.1 Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych

Przyjęty do realizacji cel ekologiczny

1. Zapewnienie włączenia celów ochrony środowiska do wszystkich sektorowych dokumentów strategicznych i przeprowadzenia oceny wpływu ich realizacji na środowisko przed ich zatwierdzeniem.

Strategia realizacji celu

Zasada zrównoważonego rozwoju stanowi podstawę rozwoju gospodarczego i społecznego, przy zachowaniu cennych zasobów przyrodniczych oraz poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego. Konieczność uwzględniania celów ochrony środowiska w sektorowych politykach/strategiach/planach/programach jest niezbędna.

Wyżej wymieniony cel w okresie sprawozdawczym 2015-2016 był realizowany przez samorząd gminy. Potwierdzeniem tego są wyznaczone w ramach celu kierunki działań, które były realizowane.

Kierunki działań

W Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, w zakresie działań systemowych uwzględnienia zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych, do realizacji wyznaczono 2 kierunki działań, które w latach sprawozdawczych 2015-2016 były realizowane.

Tab. 2-1 Stopień osiągnięcia celu – uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych

Lp.	Kierunek działań	Stopień osiągnięcia celu
1	Objęcie dokumentów polityk/strategii/programów/planów sektorowych (zgodnie	Realizowane

Lp.	Kierunek działań	Stopień osiągnięcia celu
	z ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku) strategicznymi ocenami oddziaływania na środowisko.	
2	Popularyzacja szkoleń w zakresie metodologii wykonywania i oceniania prognoz skutków oddziaływania na środowisko dla dokumentów strategicznych.	Realizowane (poprzez aktywne uczestnictwo pracowników samorządu w szkoleniach)

Uzyskany efekt ekologiczny

W latach 2015-2016 wyznaczony kierunek działań „Objęcie dokumentów polityk /strategii/ programów/ planów sektorowych (zgodnie z ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku) strategicznymi ocenami oddziaływania na środowisko, był realizowany przez samorząd gminny w następujący sposób:

Uchwałą nr XX/133/2016 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 31 maja 2016 r. przyjęto **Plan gospodarki niskoemisyjnej Miasta i Gminy Buk**. Opracowanie to zalicza się do dokumentów, o których mowa w art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. 2017 poz.). Dla Planu gospodarki niskoemisyjnej Miasta i Gminy Buk w toku postępowania administracyjnego uzyskano opinie o braku konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Pismem nr WOO-III.410.701.2015.AO.2 z 17 grudnia 2016 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu, oraz Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem z dnia 3 grudnia 2016 r. nr DN-NS.9012.1691.2015 uzgodnili brak konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

29 listopada 2016 r. uchwałą nr XXVII/180/2016 Rady Miasta i Gminy Buk **przyjęto Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w rejonie węzłów przesiadkowych Poznańskiej Kolei Metropolitalnej na obszarze gminy Buk**. Dokument ten został sporządzony na podstawie uchwały Nr XVI/110/2016 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 26 stycznia 2016 r. Stosownie do wymogów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a także zgodnie z przepisami odrębnymi, w trakcie procedury planistycznej została sporządzona Prognoza oddziaływania na środowisko, której zasadniczym celem była diagnoza istniejącego stanu środowiska oraz wskazanie potencjalnego oddziaływania realizacji ustaleń miejscowego planu na środowisko przyrodnicze, przy uwzględnieniu jego poszczególnych komponentów, w tym powierzchni ziemi, warunków wodnych, różnorodności biologicznej, krajobrazu kulturowego, szaty roślinnej i zwierząt, powietrza i klimatu akustycznego. Zapewniając udział społeczeństwa, projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko był wyłożony do publicznego wglądu z zachowaniem jawności i przejrzystości procedur planistycznych. W ramach wyłożenia przeprowadzona została dyskusja publiczna nad przyjętymi w planie rozwiązaniami. Do przedłożonego projektu nie zostały złożone uwagi, tym samym należy uznać, że jego założenia są optymalne dla mieszkańców Miasta i Gminy Buk. Ponadto, należy podkreślić, że w trakcie trwania procedury planistycznej, na każdym jej etapie zainteresowani mogli wystąpić o wypis i wyrys z projektu planu lub sposób rozstrzygnięcia wniosków. Burmistrz Miasta i Gminy Buk, zgodnie z art. 17 pkt 14 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. 2017 poz. 1073), przedstawił Radzie Miasta i Gminy Buk projekt uchwały wraz z załącznikami.

Ponadto Burmistrza Miasta i Gminy Buk:

- dnia 26 lipca 2016 r. IP.6721.2.2016 obwieszczeniem poinformował o przystąpieniu do sporządzenia **miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego parku przemysłowego w Niepruszewie,**
- dnia 5 lipca 2016 r. IP.6721.1.2016 obwieszczeniem poinformował o przystąpieniu do sporządzenia zmiany **miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w Wielkiej Wsi przy ulicy Świętego Rocha,**
- dnia 7 czerwca 2016 r. IP.6721.3.2015 obwieszczeniem poinformował o przystąpieniu do sporządzenia zmiany **miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów przyległych do obwodnicy miasta Buku (drogi wojewódzkiej Nr 307) na odcinku od ulicy Dworcowej do ulicy Grodziskiej,**
- uchwałą Nr IV/24/2015 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 27 stycznia 2015 roku przystąpiono do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w Buku pomiędzy ulicami Dobieżyńską i Otuską, w dniu 17 listopada 2015 r. IP.6721.3.2014 Burmistrz Miasta i Gminy Buk obwieszczeniem poinformował o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu **miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w Buku pomiędzy ulicami Dobieżyńską i Otuską** wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, a w dniu 15 marca 2016 r. IP.6721.3.2014 poinformował o ponownym wyłożeniu do publicznego wglądu ww. projektu,
- 26 marca 2015 r. Wojewoda Wielkopolski wydał Zarządzenie zastępcze nr KN-I.4102.2.2015.2 w sprawie wprowadzenia obszarów udokumentowanych złóż kopalin do **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Buk.**
- w dniu 5 kwietnia 2016 r. Burmistrz Miasta i Gminy Buk IP.6720.1.2016 wydał obwieszczenie o przystąpieniu do sporządzenia nowego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Buk.

Jednocześnie, dla wszystkich wyżej wymienionych opracowań (oprócz Studium zmienionego w 2015 r. przez Wojewodę Wielkopolski) w związku z postępowaniem w sprawie przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, przedmiotem, której jest opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko dla potrzeb przywołanych powyżej miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, Burmistrz poinformował, że zainteresowani mogą zapoznać się z niezbędną dokumentacją sprawy w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy Buk oraz składać uwagi i wnioski do postępowania. Organem właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków jest Burmistrz Miasta i Gminy Buk.

Po podjętych uchwałach ws. przystąpienia do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, Burmistrz zawiadomił o przystąpieniu do opracowania prognoz oddziaływania na środowisko dla ww. planów a następnie zwrócił się z prośbą do RDOŚ w Poznaniu, PPIS w Poznaniu oraz WIOŚ w Poznaniu o określenie zakresu prognoz. Organy określiły zakres prognoz. Po ich sporządzeniu Burmistrz zwrócił się do właściwych organów z prośbą o zaopiniowanie i uzgodnienie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych oraz w zakresie ochrony środowiska przedmiotowych projektów. Po uzyskaniu uzgodnień Burmistrz Miasta i Gminy Buk wydał obwieszczenie o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania, która jednocześnie stanowi istotny i integralny element pracy nad projektem planu miejscowego. Ustalenia z niej wynikające na bieżąco były uwzględniane w definiowaniu zapisów planu.

W przypadku Studium zmienionego zarządzeniem zastępczym Wojewody Wielkopolskiego wprowadzającego udokumentowane złoża kopalin do studium nie było

wymagane przeprowadzenie procedury planistycznej wymaganej przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Powyższe stanowisko wynika przede wszystkim z treści przepisu art. 208 ust. 2 zdanie drugie ustawy, wskazującego wprost, iż sporządzone w tym trybie przez wojewodę studium wywołuje skutki prawne, takie jak studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (opracowane zgodnie z ustawowymi wymogami sporządzania tego rodzaju dokumentów, z zachowaniem określonej przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym procedury planistycznej).

Ponadto w uzasadnieniu ww. zarządzenia znajduje się również informacja o braku wymogu stosowania procedury planistycznej, wynikającej wprost z ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (art. 96 ust. 8 oraz art. 208 ust. 5), zgodnie z którymi do zarządzenia zastępczego w sprawie wprowadzenia obszarów udokumentowanych złóż kopalin do studium stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r.. poz. 594, z późn. zm.).

W okresie sprawozdawczym samorząd nie brał bezpośrednio udziału w popularyzacji szkoleń w zakresie metodologii wykonywania i oceniania prognoz skutków oddziaływania na środowisko dla dokumentów strategicznych. Niemniej jednak aktywnie uczestniczył w organizowanych przez inne instytucje szkoleniach, seminarium i konferencji mających na celu podniesienie kwalifikacji pracowników i wypracowanie wspólnych stanowisk w zakresie zagadnień związanych z postępowaniami administracyjnymi w tym związanych z procedurami przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W lutym 2016 r. inspektor ds. ochrony środowiska uczestniczył w szkoleniu pt.: „Procedura oceny oddziaływania na środowisko w procesie inwestycyjnym – aktualny stan prawny i najnowsze zmiany”. Udział w szkoleniu skutkuje poprawą jakości przeprowadzanych ocen oddziaływania na środowisko, w szczególności w zapewnieniu zgodności prowadzonych postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko z wymaganiami dyrektyw unijnych, podniesieniu jakości dokumentacji OOŚ i jakości procedur OOŚ, zapewnieniu sprawnej i skutecznej absorpcji środków unijnych.

Z kolei w lipcu 2015 r. pracownik urzędu uczestniczył w seminarium pn.: „Nowe zasady usuwania drzew i krzewów, a w październiku był uczestnikiem szkolenia pn.: „Zadrzewienia i tereny zielone najnowsze przepisy”. Szkolenie obejmowało zagadnienia związane z definiowaniem nowych pojęć, zmianami procedur wydawania zezwoleń na wycinkę zadrzewień, informacji na temat opłat i kar za usunięcie drzew, dopuszczalnymi zabiegami pielęgnacyjnymi, podziałem kompetencji organów i zakresem odpowiedzialności, ochroną zadrzewień w różnych ustawach np. prawo wodne, ustawa o drogach publicznych, specustawy.

Co więcej, 17 listopada 2015 r. Starosta Powiatu Poznańskiego organizował konferencję dotyczącą ochrony środowiska z udziałem komendantów komisariatów policji z terenu powiatu poznańskiego, w której uczestniczyło 2 pracowników urzędu gminy. Natomiast w grudniu 2015 r. inspektor ds. ochrony środowiska uczestniczył w szkoleniu „Ustawa antysmogowa”, gdzie zapoznał się z nowymi regulacjami w ustawie Prawo ochrony środowiska dotyczące emisji spalin i hałasu. Omówione zostały przepisy wprowadzające i przejściowe związane z tzw. Ustawą antysmogową.

Rekomendacje

Zgodnie z obowiązującym prawem organ zobowiązany jest do dalszej pracy nad opracowywaniem dokumentów z zakresu zagospodarowania przestrzennego, projektów polityk, strategii, planów i programów sektorowych, projektów dokumentów innych

niż wszystkie wyżej wymienione i stosowaniem odpowiedniej procedury postępowania administracyjnego.

W przypadku drugiego kierunku działań proponuje się jego przerehabilitację. Zmiana terminu: „popularyzacja” na np. „uczestnictwo” lub „organizowanie” będzie jednoznacznie wskazywała na sposoby jego realizacji i tym samym ułatwi określenie faktycznego stopnia jego wykonania w okresach sprawozdawczych.

2.1.2 Aktywizacja rynku do działań na rzecz ochrony środowiska

Przyjęty do realizacji cel ekologiczny

1. Wdrożenie mechanizmów zapewniających aktywizację rynku na rzecz ochrony środowiska.

Strategia realizacji celu

Aktywizacja rynku do działań na rzecz ochrony środowiska jest związana z wdrażaniem w gospodarce wymagań prawnych zawartych w dyrektywach Unii Europejskiej przetransponowanych do prawa krajowego. Zadaniem państwa jest tworzenie rozwiązań prawno-ekonomicznych sprzyjających rozwojowi gospodarczemu, a także kontrola przestrzegania prawa przez podmioty działające na rynku. Rolą państwa jest również stymulacja działań w kierunku realizowania konstytucyjnej zasady zrównoważonego rozwoju.

Konieczne są prace w zakresie oceny możliwości aktywizacji rynku do działań na rzecz ochrony środowiska w województwie. Należy zintensyfikować działania dotyczące promocji: tworzenia „zielonych miejsc pracy” z wykorzystaniem funduszy Unii Europejskiej, transferu do Polski najnowszych technologii służących ochronie środowiska przez finansowanie projektów w ramach programów unijnych, etykiet ekologicznych, a także zrównoważonej konsumpcji.

Wyżej wymieniony cel w okresie sprawozdawczym 2015-2016 nie był realizowany przez samorząd gminy. W Polsce nadal brakuje wystarczającej ilości mechanizmów promujących proekologiczne zachowania konsumentów, a także produkty mniej obciążające środowisko. Nie rozwinął się również w zadowalającym stopniu przemysł urządzeń ochrony środowiska. Dlatego ważne jest, aby podejmować działania zmierzające do aktywizacji rynku na rzecz ochrony środowiska, co jest zgodne z konstytucyjną zasadą zrównoważonego rozwoju.

Kierunki działań

W Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, w zakresie działań systemowych aktywizacji rynku do działań na rzecz ochrony środowiska, do realizacji wyznaczono 4 kierunki działań, z czego w latach sprawozdawczych 2015-2016 nie realizowano żadnego z nich. Stopień osiągnięcia celów podano w tabeli poniżej.

Tab. 2-2 Stopień osiągnięcia celu – aktywizacja rynku do działań na rzecz ochrony środowiska

Lp.	Opis kierunku działań	Stopień osiągnięcia celu
1	Promocja tworzenia „zielonych miejsc pracy” z wykorzystaniem środków pomocowych UE.	Nierealizowane

Lp.	Opis kierunku działań	Stopień osiągnięcia celu
2	Promocja wśród mieszkańców etykiet informujących o produktach ekologicznych.	
3	Współpraca z organizacjami pozarządowymi w prowadzeniu kampanii promocyjnych etykiet ekologicznych, zrównoważonej konsumpcji oraz tworzenia „zielonych miejsc pracy”.	
4	Promocja polskich firm, zwłaszcza lokalnych, produkujących urządzenia ochrony środowiska zwłaszcza urządzeń wykorzystywanych w ochronie wód i powietrza oraz zagospodarowania odpadów.	

Uzyskany efekt ekologiczny

Samorząd gminy nie realizował zadań związanych z aktywizacją rynku do działań na rzecz ochrony środowiska takich jak tworzenie „zielonych miejsc pracy” czy promocja polskich firm produkujących urządzenia ochrony środowiska, zwłaszcza urządzeń wykorzystywanych w ochronie wód i powietrza oraz zagospodarowania odpadów. Należy jednak zaznaczyć, że działania te nie leżą w kompetencji samorządu gminnego. Nie mniej, mogą być realizowane przez prywatnych właścicieli przedsiębiorstw. Ze względu na charakter danych, nie uzyskano informacji na temat realizacji poszczególnych kierunków działań.

Rekomendacje

Zaleca się weryfikację celu - samorząd nie ma narzędzi monitorujących te działania – i dostosowanie go do obecnych wymogów, jakie nakładane są przez obowiązujące prawo ochrony środowiska. Istotnym też jest uzyskanie większej świadomości dotyczącej istotności celu, a także możliwości jego realizacji.

2.1.3 Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym

Przyjęty do realizacji cel ekologiczny

1. Kształtowanie harmonijnej struktury funkcjonalno-przestrzennej sprzyjającej równoważeniu wykorzystania walorów przestrzeni z rozwojem gospodarczym, wzrostem jakości życia i trwałym zachowaniem wartości środowiska

Strategia realizacji celu

Konieczność uwzględniania wymagań oraz uwarunkowań wynikających z ochrony środowiska w planach zagospodarowania przestrzennego wynika z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zasady te są przestrzegane przy opracowywaniu dokumentów planistycznych, zarówno na poziomie krajowym, wojewódzkim, jak i gminnym.

W okresie 2015-2016 cel ten był realizowany a wszystkie sporządzane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego były opracowywane zgodnie z obowiązującymi przepisami. W 2016 r. uchwalono jeden z nich. Wszystkie dokumenty planistyczne podlegały również procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, dla których wykonano prognozę ocen oddziaływania na środowisko. Pozostałe miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego zostaną uchwalone w kolejnych latach sprawozdawczych.

Kierunki działań

W Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, w zakresie działań systemowych aspektu ekologicznego w planowaniu przestrzennym, do realizacji wyznaczono 3 kierunki działań, z czego w latach sprawozdawczych 2015-2016 realizowane były 2 działania związane z mpzp. Stopień osiągnięcia celów podano w tabeli poniżej.

Tab. 2-3 Stopień osiągnięcia celu – aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym

Lp.	Kierunek działań	Stopień osiągnięcia celu
1	Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego wymagań przepisów ochrony środowiska i gospodarki wodnej, wyników monitoringu środowiska (w szczególności w zakresie powietrza, hałasu i wód) oraz identyfikacja konfliktów środowiskowych i przestrzennych oraz sposobów zarządzania nimi.	Realizowane
2	Wdrożenie przepisów umożliwiających przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko już na etapie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które jest opracowaniem planistycznym obejmującym teren całej gminy.	Realizowane
3	Zachowanie korzystnych warunków w zakresie stanu środowiska na istniejących terenach o wysokich walorach.	Nie dotyczy okresu sprawozdawczego

Uzyskany efekt ekologiczny

W okresie sprawozdawczym Burmistrz Miasta i Gminy Buk poinformował obywateli o przystąpieniu do sporządzenia łącznie 5 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego parku przemysłowego w Niepruszewie
- zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w Wielkiej Wsi przy ulicy Świętego Rocha
- zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów przyległych do obwodnicy miasta Buku (drogi wojewódzkiej Nr 307) na odcinku od ulicy Dworcowej do ulicy Grodziskiej
- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w Buku pomiędzy ulicami Dobieżyńską i Otuską,
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w rejonie węzłów przesiadkowych Poznańskiej Kolei Metropolitalnej na obszarze gminy Buk.

Spośród powyższych dokumentów planistycznych, w okresie sprawozdawczym przyjęty został tylko jeden: uchwałą nr XXVII/180/2016 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 29 listopada 2016 r. przyjęto miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w rejonie węzłów przesiadkowych Poznańskiej Kolei Metropolitalnej na obszarze gminy Buk.

Głównym zadaniem sporządzenia planu jest realizacja programu „Master Plan dla Poznańskiej Kolei Metropolitalnej”, którego celem jest stworzenie systemu osobowych połączeń kolejowych na obszarze metropolitalnym Poznania, przy wykorzystaniu i modernizacji istniejącej infrastruktury kolejowej.

Przyjęty Plan w znacznej części jest planem regulacyjnym. Przyjmuje nowe granice dla obszaru kolejowego, dla którego ustala niezbędne parametry i zasady zagospodarowania gwarantujące zachowanie ładu przestrzennego przy równoczesnym zagwarantowaniu walorów funkcjonalnych dla infrastruktury kolejowej. Przyjmując stosowne przeznaczenie, zgodnie z pkt 8 art. 4 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (t.j. Dz.U. 2017 r. poz. 2117), obok drogi kolejowej, budowli i urządzeń przeznaczonych m.in. do utrzymania linii kolejowej, plan dopuszcza również lokalizację budynków, dla których celowo nie wprowadzono ograniczeń takich jak: intensywność zabudowy, powierzchnię

zabudowy, czy powierzchnię biologicznie czynną uznając, że dowolność tych parametrów pozwoli na realizację obiektów budowlanych ściśle z wymogami technologicznymi w zakresie linii kolejowych określonych w przepisach odrębnych. Uznano także, że nie znajduje również uzasadnienia wyznaczanie na obszarze kolejowym linii zabudowy, gdyż ich brak nie godzi w ład przestrzenny, a odległości od zabudowy na terenach sąsiednich muszą być zgodne z art. 53 ustawy o transporcie kolejowym.

Celem planu jest m.in. określenie: zgodnego ze studium przeznaczenia i zagospodarowania terenów, parametrów kształtowania zabudowy, w tym linii zabudowy, zasad ochrony środowiska i przyrody oraz krajobrazu kulturowego, a także zasad obsługi w zakresie infrastruktury technicznej i transportowej.

Przyjęta w planie kompozycja urbanistyczno-architektoniczna realizują politykę Miasta i Gminy Buk, która zakłada lokalizację strategicznego parkingu, w bezpośrednim sąsiedztwie linii kolejowej.

Plan uwzględnia wymagania ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia m.in. z uwagi na:

- planowanie na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej (z pełnym dostępem do sieci komunikacyjnej),
- przyjęty w zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego zakaz stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe,
- nakaz stosowania zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w ramach lokali mieszkalnych.

Do projektu nie zostały złożone uwagi, tym samym uznano, że jego założenia są optymalne dla mieszkańców Miasta i Gminy Buk i nie generowały żadnych konfliktów społecznych.

Z kolei w dniu 5 kwietnia 2016 r. Burmistrz Miasta i Gminy Buk IP.6720.1.2016 wydał obwieszczenie o przystąpieniu do sporządzenia nowego „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Buk”. Konieczność dokonania aktualizacji w dokumencie wynikała z faktu, iż część informacji i danych okazała się anachroniczna lub nie obowiązująca, a sam dokument nie spełniał wymogów określonych w art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ponadto jego zapisy w żaden sposób nie odnosiły się do możliwości (bądź ich braku) zlokalizowania na terenie gminy odnawialnych źródeł energii. W Studium występowała również niezgodność obecnego opracowania z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004 r., Nr 118, poz. 1233). Powyższe informacje zostały zawarte w wynikach analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, które Burmistrz przekazał Radzie Gminy.

Zarówno dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jak i dla ww. nowego Studium została przeprowadzona procedura strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Rekomendacje

W przypadku, gdy zajdzie konieczność sporządzenia lub wprowadzenia zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a także wykonania kolejnej aktualizacji Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla Miasta i Gminy Buk, zgodnie z obowiązującymi przepisami (ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko) konieczne będzie

przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Zgodnie z art. 48 ustawy oos organ opracowujący projekty dokumentów, może, po uzgodnieniu z właściwymi organami, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. Odstąpienie od procedury może dotyczyć wyłącznie projektów dokumentów stanowiących niewielkie modyfikacje przyjętych już dokumentów, lub projektów dokumentów dotyczących obszarów w granicach jednej gminy i wymaga uzasadnienia zawierającego informacje o uwarunkowaniach.

Uwzględnianie wyników strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w planowaniu przestrzennym ma istotny wpływ na ograniczenie negatywnego oddziaływania zapisów dokumentów i pozwala dostosować ich założenia do zasady zrównoważonego rozwoju.

2.1.4 Odpowiedzialność za szkody w środowisku oraz nadzór nad podmiotami korzystającymi ze środowiska

Przyjęte do realizacji cele ekologiczne

1. Wdrożenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody.
2. Przestrzeganie prawa z zakresu ochrony środowiska.

Strategia realizacji celów

Strategia realizacji celu przewidywała stworzenie systemu zapewniającego, że koszty szkód w środowisku oraz koszty zapobiegania powstaniu tych szkód ponosić będą sprawcy.

Ustawa Prawo ochrony środowiska rozróżnia dwa rodzaje odpowiedzialności związanej z wystąpieniem szkody w środowisku (lub groźby jej powstania) - odpowiedzialność administracyjna związana z egzekwowaniem administracyjnych obowiązków ciążących na podmiotach korzystających ze środowiska oraz odpowiedzialność cywilnoprawna pozostająca w gestii sądów powszechnych.

Przypisanie odpowiedzialności administracyjnej następuje w drodze decyzji wydanej przez organy ochrony środowiska. W przypadku kompetencji gminy dotyczy to głównie decyzji:

- o środowiskowych uwarunkowaniach,
- wycince drzew i krzewów.

Organ, określając zakres raportu może wskazać:

- rodzaje wariantów alternatywnych wymagających zbadania,
- rodzaje oddziaływań oraz elementy środowiska wymagające szczegółowej analizy,
- zakres i metody badań.

Organ ochrony środowiska, w przypadku, gdy z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika potrzeba nakłada obowiązek:

- wykonania kompensacji przyrodniczej – stwierdza konieczność wykonania tej kompensacji,
- zapobiegania, ograniczania oraz monitorowania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko – nakłada obowiązek tych działań.

Organ ochrony środowiska:

- stwierdza konieczność utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania;
- przedstawia stanowisko w sprawie konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko;
- może nałożyć na wnioskodawcę obowiązek przedstawienia analizy porealizacyjnej, określając jej zakres i termin przedstawienia.

Wyznaczone w Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk cele ekologiczne w latach 2015-2016 były realizowane zarówno przez samorząd gminny jak i inne instytucje administracyjne. Wykonanie wskazanych kierunków działań nie zawsze należało do obowiązków gminy, jednak instytucje odpowiedzialne realizowały należycie swoje obowiązki.

Kierunki działań

W Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, w zakresie działań systemowych odpowiedzialności za szkody w środowisku oraz nadzoru nad podmiotami korzystającymi ze środowiska, do realizacji wyznaczono 7 kierunków działań, z czego w latach sprawozdawczych 2015-2016 realizowano wszystkie. Stopień osiągnięcia celów podano w tabeli poniżej.

Tab. 2-4 Stopień osiągnięcia celu – odpowiedzialność za szkody w środowisku oraz nadzór nad podmiotami korzystającymi ze środowiska

Lp.	Kierunek działań	Stopień osiągnięcia celu
1	Udział pracowników administracji w szkoleniach na temat odpowiedzialności sprawcy za szkody w środowisku.	Realizowane
2	Stworzenie bazy danych o szkodach w środowisku, wprowadzenie procedury wymuszającej na sprawcach szkody informowanie organu prowadzącego tę bazę o zaistniałej sytuacji.	Realizowane przez GDOS Działanie nie leży w kompetencji samorządu gminy
3	Prowadzenie szkoleń na temat nowych procedur odpowiedzialności sprawcy za szkody w środowisku dla pracowników instytucji publicznych i podmiotów gospodarczych, potencjalnych sprawców szkód w środowisku.	Realizowane przez GDOS Działanie nie leży w kompetencji samorządu gminy
4	Prowadzenie działań edukacyjnych oraz informujących na temat nowoprowadzonych procedur.	Realizowane przez GDOS
5	Stworzenie systemu kontroli wywiązywania się sprawcy z obowiązków w zakresie naprawy szkód w środowisku lub zapobiegania powstaniu takiej szkody.	Realizowane Działanie nie leży w kompetencji samorządu gminy
6	Kontrole decyzji z zakresu gospodarki odpadami.	Realizowane przez GOAP
7	Kontrole decyzji nakładających obowiązki nasadzeń, odnowień lub zalesień.	Realizowane

Uzyskany efekt ekologiczny

W lutym 2016 r. inspektor ds. ochrony środowiska uczestniczył w szkoleniu pt.: „Procedura oceny oddziaływania na środowisko w procesie inwestycyjnym – aktualny stan prawny i najnowsze zmiany”. Udział w szkoleniu skutkuje poprawą jakości przeprowadzanych ocen oddziaływania na środowisko, w szczególności w zapewnieniu zgodności prowadzonych postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko z wymaganiami dyrektyw unijnych, podniesieniu jakości dokumentacji OOS i jakości procedur OOS, zapewnieniu sprawnej i skutecznej absorpcji środków unijnych.

W latach wcześniejszych (poprzedni okres sprawozdawczy) pracownik urzędu brał czynny udział w szkoleniu pn.: „Bazy danych o ocenach oddziaływania na środowisko oraz udostępnianie informacji o środowisku”, celem którego było przygotowanie pracowników administracji publicznej prowadzących postępowania z zakresu ocen oddziaływania na środowisko oraz strategicznej i transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko do przekładania informacji o ocenach oddziaływania na środowisko za pomocą bazy danych, a także udostępniania informacji o ocenach oddziaływania na środowisko za pomocą stworzonego systemu informatycznego. Baza danych o ocenach oddziaływania na środowisko (baza danych ooś) jest systemem teleinformatycznym, służącym do zbierania, przetwarzania i udostępniania informacji o postępowaniach w zakresie ocen oddziaływania na środowisko.

Obowiązek przedkładania rocznych informacji został zastąpiony obowiązkiem wprowadzania informacji na temat ocen oddziaływania na środowisko bezpośrednio do bazy danych ooś. Podstawę prawną dla funkcjonowania bazy danych ooś stanowi art. 128 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Informacje zawarte w bazie danych ocen oddziaływania na środowisko pochodzą od organów, prowadzących postępowania w zakresie ooś. Wprowadzanie informacji do bazy danych ooś jest od 1 stycznia 2017 roku obowiązkiem ustawowym.

Nowy obowiązek wprowadzania informacji do bazy danych ooś zastąpił wcześniejszy wymóg przedkładania Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska informacji rocznej.

Począwszy od danych dotyczących ocen oddziaływania na środowisko za 2016 rok, właściwe organy nie powinny przysyłać do GDOŚ informacji rocznych. Wszystkie informacje na temat postępowań prowadzonych w 2016 roku należy wprowadzić do bazy danych ooś w terminie do 31 marca 2017 r. Natomiast informacje na temat postępowań prowadzonych od 1 stycznia 2017 r. powinny zostać wprowadzone do bazy danych ooś w terminie 30 dni od dnia ich wytworzenia lub wpływu do organu. Zadania te terminowo zostały wykonane przez urzędnika gminy.

Wprowadzając informacje do bazy danych ocen oddziaływania na środowisko, w pełnym, przewidzianym w niej zakresie, uprawnieni urzędnicy w gminie Buk zyskują:

- elektroniczną bazę danych prowadzonych postępowań, bez potrzeby ponoszenia przez organ kosztów jej budowy i utrzymania,
- możliwość wielokrotnego dostępu do szczegółowych danych o postępowaniach, bez konieczności korzystania z oryginalnej dokumentacji w postaci papierowej,
- wygodne narzędzie do odnajdywania potrzebnych informacji przy pomocy wyszukiwarki,
- opcję udostępniania wybranych informacji społeczeństwu w postaci danych jednostkowych lub raportów zbiorczych,

Dzięki udostępnieniu bazy danych o ocenach oddziaływania na środowisko w Biuletynie Informacji Publicznej, zgodnie z art. 25 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy, możliwość przeglądania najważniejszych informacji o postępowaniach w zakresie ocen oddziaływania na środowisko (bez prawa ich modyfikacji) mają również przedstawiciele innych organów oraz społeczeństwa: osoby fizyczne, inwestorzy, organizacje ekologiczne.

Z kolei wyznaczone kierunki działań jakimi są: stworzenie bazy danych o szkodach w środowisku, prowadzenie szkoleń na temat nowych procedur odpowiedzialności sprawcy za szkody w środowisku dla pracowników instytucji publicznych i podmiotów gospodarczych, potencjalnych sprawców szkód w środowisku oraz stworzenie systemu kontroli wywiązywania się sprawcy z obowiązków w zakresie naprawy szkód w środowisku lub zapobiegania powstaniu takiej szkody, nie leżą w kompetencji samorządu gminnego. Jednak w okresie sprawozdawczym kierunki te były realizowane przez odpowiedzialne

za nie instytucje. We wrześniu 2016 r. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska uruchomił system teleinformatyczny do prowadzenia rejestru bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku oraz rejestru historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi. Jest on dostępny pod adresem www.rejestry.gdos.gov.pl. Za pośrednictwem systemu teleinformatycznego organy ochrony środowiska oraz organy inspekcji ochrony środowiska uzyskują bezpośredni dostęp do wszystkich danych zawartych w rejestrze bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku (zgodnie z art. 26a ust. 5 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie). Mają także wgląd do wszystkich danych zawartych w rejestrze historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi (zgodnie z art. 101c ust. 10 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska).

Rekomendacje

Zaleca się dalsze regularne uzupełnianie bazy danych oos w celu zwiększenia dostępu do informacji o środowisku dla wszystkich zainteresowanych.

Czynności wykonywane w zakresie prac na rzecz przeciwdziałania oraz naprawy szkód w środowisku wymaga podniesienia kompetencji urzędników pracujących w tych instytucjach (szkolenia, materiały informacyjne), jak i wzmocnienia personalnego. Podnoszenie kwalifikacji poprzez uczestnictwo pracowników w szkoleniach jest istotnym elementem w sprawnie funkcjonującym systemie podejmowania decyzji wiążących różne interesy społeczne, ekonomiczne i środowiskowe. Rekomenduje się systematyczne szkolenia dla pracowników jednostek samorządu terytorialnego realizujących m.in. zadania z zakresu ocen oddziaływania na środowisko w świetle zmian ustawy ooś i inne bardzo często organizowane są przez jednostki administracyjne ochrony środowiska np. GDOŚ w Warszawie.

2.1.5 Turystyka i rekreacja

Przyjęty do realizacji cel ekologiczny

1. Dalszy rozwój turystyki i rekreacji poprzez wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych zgodnie z zasadami ochrony środowiska, z zachowaniem stanu środowiska naturalnego.

Strategia realizacji celu

Realizacja celu sformułowanego jako tworzenie warunków do rozwoju turystyki ma nastąpić poprzez:

- rozbudowę bazy turystycznej przy zachowaniu naturalnych walorów środowiska,
- zwiększenie dostępności do miejsc atrakcyjnych turystycznie,
- rozwój agroturystyki.

W obrębie gminy turystyka w szczególności rozwijać ma się:

- na obszarach przyjeziornych,
- turystyka kwalifikowana: piesza, rowerowa, konna, wodna.

Kierunki działań

W Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, w zakresie działań systemowych turystyki i rekreacji, do realizacji wyznaczono 7 kierunków działań, z czego w latach sprawozdawczych 2015-2016 realizowano 5 z nich. Stopień osiągnięcia celu podano w tabeli poniżej.

Tab. 2-5 Stopień osiągnięcia celu – turystyka i rekreacja

Lp.	Kierunek działań	Stopień osiągnięcia celu
1	Wprowadzenie stosownych nakazów lub zakazów w zagospodarowaniu przestrzennym na danym terenie objętym granicami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.	Realizowane
2	Przestrzeganie wymagań ochrony środowiska w odniesieniu do nowopowstających obiektów turystycznych i rekreacyjnych.	Realizowane
3	Dbłość o architekturę nowopowstających obiektów.	Realizowane
4	Selektywny dostęp do terenów cennych przyrodniczo, w tym ochrona cennych terenów przed przeinwestowaniem.	Nierealizowane w okresie sprawozdawczym
5	Rozwój ścieżek rowerowych, szlaków wodnych, pieszych i konnych.	Realizowane w zakresie ścieżek rowerowych
6	Odpowiednie zapisy w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego eliminujące dzikie zagospodarowywanie obszarów cennych przyrodniczo.	Nierealizowane w okresie sprawozdawczym
7	Edukacja ekologiczna mieszkańców.	Realizowane

Uzyskany efekt ekologiczny

Działania 1 i 6 związane są z kwestią zagospodarowania przestrzennego, zatem szczegółowe informacje na temat sposobu ich realizacji oraz uzyskanego efektu ekologicznego przedstawiono w rozdziale 2.1.3.

Wszystkie decyzje administracyjne wydawane przez Burmistrza Miasta i Gminy Buk spełniają wymagania ochrony środowiska a także estetyki krajobrazu w odniesieniu do nowopowstających obiektów turystycznych i rekreacyjnych.

Ze strony internetowej gminy spośród zamieszczonych komunikatów, wyodrębniono niektóre z obwieszczeń Burmistrza dotyczących decyzji i informacji na temat planowanych i wydanych decyzji administracyjnych dotyczących przedsięwzięć związanych z obiektami turystycznymi i rekreacyjnymi m. in. o:

- wszczęciu postępowania w sprawie wydania decyzji o ustalenie lokalizacji inwestycji celu publicznego - przebudowa siłowni terenowej wraz z budową placu zabaw w Buku przy ul. Sportowej,
- wszczęciu postępowania w sprawie wydania decyzji o ustalenie lokalizacji inwestycji celu publicznego - przebudowa budynku strzelnicy sportowej wraz z jej otoczeniem w Buku przy ul. Dobieżyńskiej,
- ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego - przebudowa boiska sportowego w rejonie gimnazjum w Buku wraz z budową budynku gospodarczo-garażowego,
- ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego - budowa sali gimnastycznej z zapleczem socjalnym, łącznikiem i infrastruktura techniczną w Dakowych Suchych,
- wydaniu decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego - budowa placu rekreacyjnego w Wielkiej Wsi przy ul. Folwarcznej.

Ponadto w 2015 r. realizowane były następujące inwestycje związane z turystyką i rekreacją;

- projekt nagłośnienia na stadionie w Buku,

- budowa boiska do piłki ręcznej plażowej,
- budowa oświetlenia boisk wielofunkcyjnych (kort tenisowy i boisko o nawierzchni poliuretanowej),
- budowa sieci monitoringu na stadionie w Buku i przystani w Niepruszewie,
- stworzenie Centrum wypoczynku i rekreacji we wsi Dobieżyn,
- budowa centrum rekreacji i wypoczynku wsi Szewce - I etap,
- budowa miejsca rekreacji i wypoczynku do celów zebrań wiejskich (dot. sołectwa Wiktorowo-Pawłówko),
- budowa siłowni letniej i placu zabaw (dot. sołectwa Wysoczka-Żegowo).

W 2016 r. została wykonana ścieżki rowerowo - piesza wraz z montażem efektywnego energetycznie oświetlenia ścieżki rowerowo pieszej przy obwodnicy Miasta Buk ul. Jana Pawła II. Zakończenie realizacji ww. projektu będzie skutkowało przede wszystkim poprawą bezpieczeństwa wśród korzystających z jednośladów, ale także przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery (w porównaniu do prywatnego transportu samochodowego). Oświetlenie ścieżki rowerowej będzie mobilizowało lokalną społeczność do prowadzenia zdrowego trybu życia przez mieszkańców Miasta i Gminy Buk.

Turystyka na terenie Miasta i Gminy Buk skupia się przede wszystkim wokół Jeziora Niepruszewskiego będącego największym walorem turystycznym i rekreacyjnym w gminie. Nad zbiornikiem w sezonie letnim działa kąpielisko oraz wypożyczalnia sprzętu wodnego, ponadto zlokalizowano tu ogólnodostępny Park Leśny wraz z parkingiem. Baza rekreacyjna w tej okolicy ulega ciągłej rozbudowie. W okresie sprawozdawczym zaplanowano i wykonano: m.in. w 2015 r. zejścia na plaże ograniczające nadmiar piasku podczas deszczu z kolei w 2016 zamontowano zjeżdżalnię na plaży (powyższe zadania realizowane są przez OSiR Buk).

Zarówno w 2015 jak i 2016 roku przekazano po 32 tys. zł na dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie stowarzyszeniom, które zostały zlecone do realizacji zadań w zakresie turystyki i wypoczynku.

Ponadto przekazano dotacje organizacjom w sprawie realizacji zadania publicznego z zakresu kultury fizycznej i sportu zgodnie z podpisanymi umowami w zakresie kultury fizycznej w 2015 r. w kwocie równej 341 100 zł oraz w 2016 r. w kwocie równej 344 067,44 zł.

Budowa obiektów sportowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, sprzyja ich rozwojowi i wprowadzeniu nawyków zdrowego trybu życia. Oprócz obiektów zlokalizowanych bezpośrednio w mieście i gminie dzieci, młodzież i dorośli mogą korzystać z sal sportowych przy szkołach podstawowych w Buku i Niepruszewie a także z boisk przy szkole podstawowej w Dobieżynie oraz boisk piłkarskich w Szewcach, Otuszu i Dakowach Suchych. Baza sportowa wykorzystywana jest siedem dni w tygodniu. W godzinach popołudniowych z obiektów korzystają w szczególności uczniowie szkół i przedszkoli. Po południu prowadzone są zajęcia treningowe i zajęcia grup zorganizowanych. Soboty i niedziele wykorzystywane są na rozgrywanie meczy mistrzowskich lub organizowanie zajęć i imprez sportowo – rekreacyjnych, a także kulturalnych.

Wszelkie działania w dziedzinie promocji, popularyzacji i upowszechniania kultury fizycznej, stwarzanie warunków dla zainteresowania dzieci, młodzieży i dorosłych aktywnym uczestnictwem w sporcie wpisuje się w realizację celów w obszarze rekreacji i turystyki.

Rekomendacje

Za obszar atrakcyjny pod względem turystycznym uznać należy historyczne centrum miasta Buk. Teren Gminy znakomicie nadaje się do turystyki pieszej i rowerowej oraz aktywnego wypoczynku. Budowa oraz modernizacja dróg, chodników oraz oświetlenia poprawiająca wizerunek gminy jako obszaru turystycznego oraz podnosząca komfort życia mieszkańców, a także budowa nowych ścieżek rowerowych i pieszych są konieczne dla osiągnięcia celów służących dalszemu rozwojowi turystyki i rekreacji na terenie miasta i gminy. Zaleca się kontynuację działań związanych z utrzymaniem bazy rekreacyjnej i jej dalsze porządkowanie, w szczególności nad Jeziorem Niepruszewskim.

Istotnym z punktu widzenia wzrostu atrakcyjności obszaru jest zwiększenie powierzchni (a także ich utrzymanie) obszarów zielonych przyjaznych dla wypoczynku i rekreacji, co przyczyni się jednocześnie do promocji gminy pod kątem walorów rekreacyjnych i kulturowych.

2.1.6 Osadnictwo

Przyjęty do realizacji cel ekologiczny

1. Podniesienie jakości życia mieszkańców miasta i gminy, uwzględniając istniejące walory przyrodnicze, kulturowe i zapewnienie ładu przestrzennego.

Strategia realizacji celu

Za główny kierunek umożliwiającym dalszy rozwój osadnictwa przyjęto konieczność wyrównywania zaległości w rozwoju infrastruktury. Rozwój ten musi być ukierunkowany na spełnienie wymagań ochrony środowiska w zakresie jakości poszczególnych jego elementów. Dzięki postępom w rozwoju infrastruktury technicznej podniesie się poziom życia mieszkańców gminy, wzrośnie jej atrakcyjność zarówno dla inwestorów jak i potencjalnych nowych mieszkańców.

Główną rolę w podejmowaniu działań zmierzających do poprawy warunków życia mieszkańców odgrywają sami mieszkańcy, ich zaangażowanie w problemy środowiska naturalnego, świadomość ekologiczna i chęć wprowadzania zmian służących poprawie jakości życia. Stąd ważne jest inicjowanie i wspieranie przez władze gminy działań zmierzających do podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców w celu rozbudzenia odpowiedzialności w procesie rozwiązywania procesów ekologicznych.

Działania edukacyjne powinny być skierowane nie tylko do dzieci i młodzieży, ale również do osób dorosłych, a formy i metody edukacji odpowiednio przystosowane do odbiorców.

Wyznaczone w Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk cele ekologiczne w latach 2015-2016 były realizowane zarówno przez samorząd gminny jak i inne instytucje administracyjne. Wykonanie wskazanych kierunków działań nie zawsze należało do obowiązków gminy jednak instytucje za nie odpowiedzialne realizowały należycie swoje obowiązki.

Kierunki działań

W Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, w zakresie działań systemowych osadnictwa, do realizacji wyznaczono 5 kierunków działań, z czego w latach sprawozdawczych 2015-2016 realizowano 4 z nich. Stopień osiągnięcia celów podano w tabeli poniżej.

Tab. 2-6 Stopień osiągnięcia celu – osadnictwo

Lp.	Opis kierunku działań	Stopień osiągnięcia celu
1	Kontynuacja w części wschodniej, a w następnej kolejności zachodniej realizowanych zespołów mieszkaniowych jako I etap rozwoju mieszkalnictwa i usług.	Realizowane
2	Ograniczenie żywiołowego procesu rozwoju struktur mieszkaniowych (do czasu rozwiązania problemów gospodarki wodno-ściekowej).	Nierealizowane w okresie sprawozdawczym
3	Zmiana systemów ogrzewania poprzez wprowadzenie ekologicznych nośników energii, podłączenie do sieci c.o., wprowadzenie niekonwencjonalnych źródeł energii.	Realizowane
4	Ochrona istniejących i tworzenie nowych enklaw zieleni wśród zabudowy.	Realizowane
5	Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców.	Realizowane

Uzyskany efekt ekologiczny

Od czasu przemian ustrojowych w Polsce, charakter zabudowy w gminie ulega znaczącym zmianom. Zabudowa mieszkaniowa to obecnie nie tylko domy mieszkalne związane z gospodarstwami rolnymi, ale indywidualne budynki mieszkalne jednorodzinne nie związane z produkcją rolną. Na terenie gminy w 2015 r. zlokalizowane było 2 332 budynków mieszkalnych, z czego 952 na terenie miasta. Liczba budynków mieszkalnych stale wzrasta od 2009 r. co roku o wartość od 19 do 39 budynków, z wyjątkiem roku 2011, kiedy liczba budynków wzrosła o 257 budynków.

W opracowywanym nowym Studium (nie uchwalonym w okresie sprawozdawczym) wskazano na tereny wyłączone spod zabudowy (nie dotyczy urządzeń infrastruktury technicznej):

- lasy,
- tereny zieleni - łączniki ekologiczne, pełniące funkcje przyrodnicze: tereny zieleni niskiej, łąk, pastwisk, zieleni łąkowej i terenów podmokłych,
- tereny położone w strefach ochrony bezpośredniej ujęcia wody,
- tereny położone w strefach oddziaływania obiektów i sieci infrastruktury technicznej (takie jak linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia, gazociągi, stacja gazowa itp.)

W latach 2015-2016 Burmistrz Miasta i Gminy Buk ogłosił przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż działek położonych w Niepruszewie z aktualnym planem zagospodarowania przestrzennego uchwalony Uchwałą Nr VI/34/2011 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 29.03.2011 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy mieszkaniowej położonych w Niepruszewie, realizując w ten sposób kierunki działania 1 wyznaczonego w POŚ. Działki te przeznaczone są pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną wolnostojącą oraz pod zabudowę mieszkaniowo-usługową. Rozwój mieszkalnictwa i usług we wschodniej części granic administracyjnych gminy realizowany jest także poprzez wyznaczony Park Przemysłowy Buk w Niepruszewie

gdzie w 2016 r. wykonano kolejne działania związane z uzbrojeniem terenów inwestycyjnych (sieć wodociągowa i kanalizacyjna).

Dynamika procesów inwestycyjnych w gminie jest dość duża – średnio rocznie wydaje się 113 decyzji o warunkach zabudowy. Liczba ta przez okres 2009-2016 w zasadzie nie ulega znacznym zmianom. Waha się od 94 w 2016 r. (podobnie w 2015 r. 98) do 135 w 2014 r. Przeważają decyzje dotyczące zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Stosunkowo mało decyzji dotyczy sektora usług i produkcji.

Wszystkie realizowane przez samorząd przedsięwzięcia związane z poprawą standardu życia mieszkańców przyczyniają się do poprawy jakości krajobrazu gminy i stanu jakości środowiska.

W okresie sprawozdawczym sukcesywnie podnoszono świadomość ekologiczną mieszkańców poprzez liczne akcje informacyjne, wydruk ulotek czy artykułów w lokalnej prasie.

Prowadzono także prace w zakresie pielęgnacji zieleni miejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem zmniejszania ubytków drzew i krzewów i zarazem zwiększania liczby ich nasadzeń. Prace dotyczące zieleni obejmowały również konserwację zieleni i zabiegi pielęgnacyjne, wywóz liści, wycinkę drzew, kruszenie gałęzi, sadzenie kwiatów, koszenie trawy, usługi transportowe w zakresie przewozu drzewek, naprawę sprzętu, ustawienie choinek, urządzenie terenów zielonych i inne.

Według danych z Urzędu Miasta i Gminy Buk w 2015 r. (poniesione koszty razem 73 785,00 zł) wykonano nasadzenia krzewów na terenie:

1. Miasto Buk - na nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka nr 492 (przy ul. Bohaterów Bukowskich) posadzono następujące ilości drzew, krzewów i bylin łącznie z urządzeniem tego terenu, zgodnie z opracowanym projektem:
 - tawuła japońska 120 szt.
 - żywotnik Danica 71 szt.
 - świerk kłujący 1 szt.
 - hortensja 8 szt.
 - lawenda wąskolistna 75szt.
 - miskant chiński 11 szt.
 - pięciornik krzewiasty odm. Kobolt 23 szt.
 - rozplennica japońska 62 szt.
 - irga dammera odm. Major 40 szt.
 - jodła kaukaska 1 szt.
 - milin amerykański 12 szt.
2. Miasto Buk - na nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka nr 1241 (teren przed hala OSiR) posadzono następujące ilości drzew i krzewów, łącznie z urządzeniem tego terenu, zgodnie z opracowanym projektem:
 - berbersys thunbergii odm. Green Carpet 68 szt.
 - jałowiec płózący odm. Blue Chip 93 szt.
 - sosna górską 24 szt.
 - świerk kłujący odm. Glanea Globosa 24 szt.
 - żywotnik zachodni odm. Smaragd 21 szt.
3. Miasto Buk – teren OSP przy ul. Grodzkiej (dz. ewiden. nr 762/2)
 - sosna czarna – 13 szt.
 - orzech włoski – 2 szt.
 - thuja Smaragd – 30 szt.
4. Miasto Buk: teren wzdłuż rzeki Trupina (dz. ewiden. 728/5)
 - sosna czarna 2 szt.

- brzoza brodawkowata 21 szt.
5. Wykonanie klombu o pow. ok. 20 m² przy skrzyżowaniu ul. Szewskiej i Bohaterów Bukowskich (działka ewidencyjna nr 364) polegającego na:
- wykorytowaniu terenu na głębokość ok. 10 cm,
 - wyrównaniu powierzchni zainwestowanej czarną ziemią,
 - ułożeniu geowłókniny na pow. ok. 20 m²,
 - rozsypaniu i rozplantowaniu kamienia (frakcja 16-32) na geowłókninie na głębokości ok. 10 cm oraz obsadzeniu krzewami w ilości 35 szt. gat. tawuła (odmiana Uttle Princess)
6. Wieś Dobieżyn – Centrum Wypoczynku i Rekreacji (teren przy stawie dz. ew. nr 178) posadzono następujące ilości drzew, krzewów oraz bylin:
- wiśnia ozdobna Hakuro Nishiki: 1 szt.,
 - świerk Finedonensis: 1 szt.,
 - metasekwoja chińska (wys. ok. 100cm): 1 szt.,
 - cyprysik błotny: 1 szt.,
 - wierzba płacząca: 1 szt.,
 - dereń: 9 szt.,
 - oczar wirgilijski: 1 szt.,
 - krzewuszką: 9 szt.,
 - hortensja krzaczasta: 5 szt.,
 - forsycja Intermedia: 5 szt.,
 - tawuła: 20 szt.,
 - lilak: 5 szt.,
 - kalina koralowa: 5 szt.,
 - pigwowiec: 9 szt.
 - liliowiec: 20 szt.
 - funkia ogrodowa: 20 szt.
 - tojeść pospolita: 20 szt.
 - jarzab pospolity: 6 szt.
 - brzoza brodawkowata: 3szt.
7. Wieś Otusz: teren przed Wiejskim Domem Kultury:
- thuja odm. Smaragd 50 szt.
 - jałowiec płożący 10 szt.
 - jałowiec płożący 10 szt.
8. Wieś Niepruszewo: działka ewidencyjna nr 308/29 (Park Leśny Niepruszewo)
- buk zwyczajny: 20 szt.
 - dereń biały: 20 szt.
9. Wieś Niepruszewo: (działka ewidencyjna nr 728/5) teren przy WDK:
- świerk serbski Omorika – 1 szt.
10. Wieś Kalwy (dz. ew. nr 57) teren przy stawie –
- jarzab pospolity 5 szt.

Według danych z Urzędu Miasta i Gminy Buk w 2016 r. (poniesione koszty razem 28 351,00 zł) wykonano nasadzenia krzewów na terenie:

1. Wieś Niepruszewo: na nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka nr 308/29 (Park Leśny Niepruszewo):
- buk zwyczajny 56 szt.,
 - brzoza brodawkowata 10 szt.,
 - dereń biały 20 szt.

2. Wieś Niepruszewo: działka ewidencyjna nr 307 (droga gminna Niepruszewo – Cieśle):
 - klon 7 szt.
3. Wieś Otusz: posadzono następujące ilości krzewów:
 - żywotnik Brabant - szt. 18
 - żywotnik Golden Smaragd – szt. 4
 - kosodrzewina – szt. 2
 - berberys Admiration – szt. 2,
 - jałowiec Golden Carpet – szt. 4
 - jałowiec Wiltonii – szt. 4
 - żywotnik Danica – szt. 2
 - bukszpan – szt. 2
 - tawuła Golden Princess – szt. 4
 - żurawka – szt. 2
4. Miasto Buk;
 - a) teren Gimnazjum im. płk. Kazimierza Zenktelea w Buku:
 - buk purpurowy 2 szt.
 - b) działka ewidencyjna nr 728/5 (pas zieleni przy Trupinie):
 - modrzew europejski 25 szt.,
 - brzoza brodawkowata 16 szt.
 - c) ulica Mury (pas zieleni wzdłuż parkingu)
 - tawuła gęstokwiatowa – 100 szt.
 - liliowce – 60 szt.
5. Dobieżyn; działka ewidencyjna nr 178 (teren przy stawie)
 - brzoza brodawkowata 1 szt.
6. Wielka Wieś; działka ewidencyjna nr 242 (teren przy stawie)
 - wierzba mandżurska 1 szt.
7. Wieś Kalwy: teren przy stawie:
 - gat. brzoza brodawkowata 2 szt.
 - gat. wierzba mandżurska 2 szt.
8. Zagospodarowaniu i założenie nowych pasów zieleni położonych w Buku wzdłuż ulicy Grodzkiej o powierzchni ok. 245 m², obejmujące:
 - zerwanie istniejącego trawnika wraz z jego wywozem i zagospodarowaniem,
 - wykorytowanie pasów zieleni na głębokość ok. 15 cm,
 - ułożenie geowłókniny na całej długości,
 - rozsypanie i rozplantowanie ok. 30 ton kamienia (frakcja 16-32) na geowłókninie wzdłuż nowo założonych pasów zieleni na całej długości, łącznie z jego transportem
 - posadzenie krzewów gat. pięciornik w ilości 515 szt., w rozstawie co 50 cm.

Działania w tym zakresie przyczyniają się do zwiększania zdolności pochłaniania dwutlenku węgla z atmosfery oraz wspomagają ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń z pozostałych sektorów (szczególnie z transportu).

Ze względu na niewielką intensywność rozwoju terenów mieszkaniowych w latach 2015-2016, nie zaistniała potrzeba ograniczania ich powstawania.

Odnosnie kierunku działań wyszczególnionego w tabeli pod pozycją nr 3 następowała zmiana systemów ogrzewania poprzez wprowadzenie ekologicznych nośników energii, podłączenie do sieci c.o. Indywidualni odbiorcy wymieniali w okresie sprawozdawczym piece węglowe na gazowe. Ze względu na charakter informacji nie uzyskano danych na temat ilości wymienionych pieców.

Rekomendacje

Głównym kierunkiem umożliwiającym rozwój osadnictwa będzie dalszy rozwój infrastruktury ukierunkowany na spełnienie wymagań ochrony środowiska w zakresie jakości poszczególnych jego elementów. Istotne będzie dalsze porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej poprzez rozbudowę sieci oraz ograniczanie emisji niskiej.

Należy również prowadzić działania dążące do uzupełnienia zabudowy w granicach zwartych jednostek funkcjonalno-przestrzennych. Dzięki temu poprawie ulegnie cała struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy. Ważna jest także realizacja obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, która sprawi, że możliwe będzie dalsze wytyczanie kierunków rozwoju przestrzennego zabudowy w gminie bez naruszania zasad ładu przestrzennego. Uzupełnianie istniejących „luk” w zabudowie oraz rozwój zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących budynków wpłynie nie tylko na uporządkowanie przestrzeni, ale także na minimalizację kosztów dla gminy z tytułu uruchamiania kolejnych terenów pod zabudowę.

Duży nacisk powinno nakładać się na działania ograniczające niską emisję, w tym stopniowe przechodzenie gospodarstw indywidualnych na ekologiczne nośniki energii cieplnej, termomodernizację budynków, wyminę oświetlenia na energooszczędne, budowę i modernizację dróg i ścieżek rowerowych itp.

Zagrożeniem dla Miasta i Gminy Buk jest wzrost liczby pojazdów powodujących zatory uliczne, które obniżają komfort podróży oraz przyczyniają się do wzrostu ilości zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego. Ponadto brak miejsc parkingowych oraz brak zachowanej równowagi między rozwojem osadnictwa, a budową nowych ciągów komunikacyjnych nie sprzyja podnoszeniu się poziomu życia mieszkańców gminy i obniża atrakcyjność gminy zarówno dla inwestorów, jak i potencjalnych nowych mieszkańców.

Stan techniczny zabudowy w mieście ocenia się jako zaniedbany i zły. Konieczne jest zintensyfikowanie prac nad rewitalizacją miasta.

Zaleca się również kontynuację prac związanych z nowymi nasadzeniami na terenie gminy oraz zachowanie ciągłości prac porządkowych i pielęgnacyjnych istniejącej zieleni, która bardzo korzystnie wpływa na wizerunek miasta i gminy.

2.1.7 Edukacja ekologiczna

Przyjęte do realizacji cele ekologiczne

1. Kształtowanie postaw ekologicznych oraz poczucia odpowiedzialności za stan środowiska wśród lokalnej społeczności Miasta i Gminy Buk zwłaszcza dotyczących ograniczania ilości odpadów i zużycia energii.
2. Uaktywnienie społeczności lokalnej na rzecz ochrony środowiska oraz kształcenia postaw proekologicznych.

Strategia realizacji celów

Przyjęto, iż najistotniejsze jest zadbanie o edukację ekologiczną w szczególności wśród młodzieży oraz dorosłych. Dlatego strategii realizacji celu zogniskowano wokół zagadnień:

- edukacja ekologiczna dorosłych,
- edukacja ekologiczna w szkolnictwie.

Działania podejmowane w Mieście i Gminie Buk są zróżnicowane. Koncentrują się przede wszystkim na wspieraniu edukacji ekologicznej w szkołach, organizowaniu akcji sprzątanía świata, finansowaniu obchodów „Dnia Ziemi”.

Przyjęte w Programie ochrony środowiska cele ekologiczne były w okresie sprawozdawczym realizowane przez samorząd gminy.

Kierunki działań

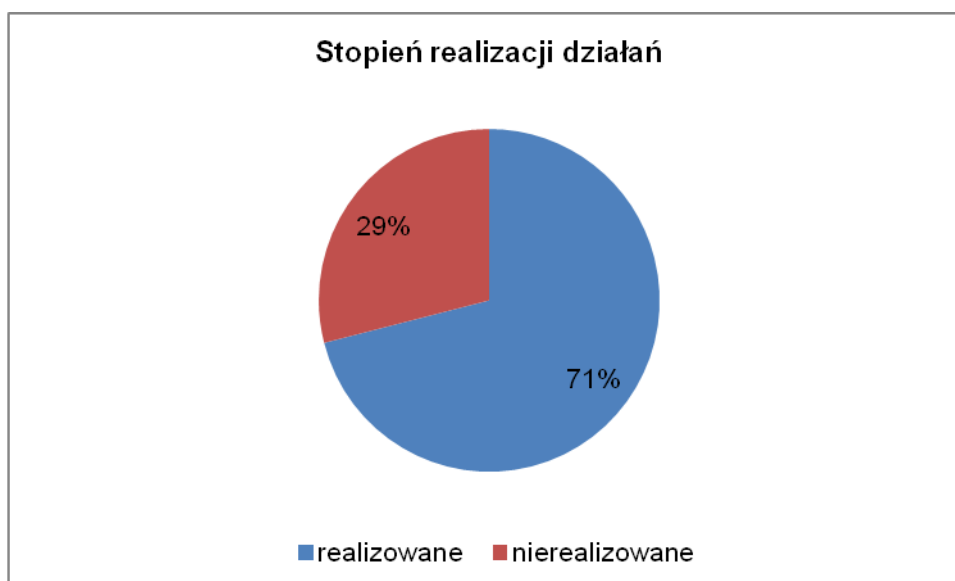
W Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, w zakresie działań systemowych edukacji ekologicznej, do realizacji wyznaczono 7 kierunków działań, z czego w latach sprawozdawczych 2015-2016 realizowano 5 z nich. Stopień osiągnięcia celów podano w tabeli poniżej.

Tab. 2-7 Stopień osiągnięcia celu – edukacja ekologiczna

Lp.	Kierunek działań	Stopień osiągnięcia celu
1	Prowadzenie kampanii informacyjnej obejmującej wydawanie prospektów, ulotek, plakatów związanych z ochroną środowiska, których odbiorcami będą zarówno dzieci i młodzież szkolna, jak również osoby dorosłe.	Realizowane
2	Podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców miasta i gminy jako niezbędnego elementu w procesie efektywnej realizacji polityki ekologiczną ekologicznej państwa.	Realizowane
3	Dalsze wdrażanie zaleceń Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej z uwzględnieniem zmian zachodzących w procesie reformowania państwa oraz integracji z Unią Europejską.	Realizowane
4	Opracowanie programu edukacji ekologicznej dla Miasta i Gminy Buk.	Nierealizowane
5	Przeprowadzenie pilotażu programu edukacji ekologicznej.	Nierealizowane
6	Prowadzenie publicznie dostępnego wykazu danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie.	Realizowane
7	Udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie.	Realizowane

Uzyskany efekt ekologiczny

Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców Miasta i Gminy Buk w okresie sprawozdawczym opierało się głównie na wydawaniu licznych publikacji o tej tematyce w formie ulotek i artykułów w lokalnej prasie. Szczególnie ważne znaczenie miały materiały informacyjne propagujące prawidłową segregację odpadów. Miasto i Gmina Buk należy do Związku Międzygminnego Gospodarka Odpadami Aglomeracji Poznańskiej z siedzibą ul. Św. Michała 43, 61-119 Poznań. Do zadań Związku należy wykonywanie zadań gminnych w zakresie gospodarki odpadami w tym również dostarczanie ulotek i plakatów. Dostarczone ulotki o tematyce segregacji odpadów przez Związek były dostarczone do szkół i rozdawane uczniom. Ponadto były wywieszane na tablicach ogłoszeń: Urzędu Miasta i Gminy, Rad Sołeckich, słupach ogłoszeniowych na terenie miasta Buk. Organizowane były liczne spotkania informacyjne dotyczące przede wszystkim wpływu działań niezgodnych z zasadami Dobrej Praktyki Rolniczej na stan środowiska.

Ryc. 2-1 Stopień realizacji działań – edukacja ekologiczna

Rekomendacje

Zaleca się prowadzenie dalszych działań mających na celu zwiększanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców. Pozwoli to na kształtowanie odpowiednich postaw i wzbudzi poczucie odpowiedzialności za stan środowiska, co z kolei może przyczynić się do jego poprawy. Propagowanie tematyki związanej z prawidłową segregacją odpadów pozwoli nie tylko na zmniejszenie masy odpadów składowanych na składowisku, ale również na sprawne i uporządkowane funkcjonowanie gospodarki odpadami na obszarze miasta i gminy.

2.1.7.1 Edukacja ekologiczna w formalnym systemie kształcenia (w ramach nauczania szkolnego)

Strategia realizacji celu

Kształtowanie świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży jest ważnym zadaniem realizowanym w tzw. formalnym systemie kształcenia obejmującym wychowanie przedszkolne, szkolnictwo podstawowe i ponadpodstawowe oraz szkolnictwo wyższe, dlatego w strategii realizacji celu będą przewidziane działania zmierzające do podniesienia jakości formy przekazu i zwiększenia efektywności.

Przyjęte w Programie ochrony środowiska cele ekologiczne były w okresie sprawozdawczym realizowane przez samorząd gminy.

Kierunki działań

W Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, w zakresie działań systemowych edukacji ekologicznej w formalnym systemie kształcenia, do realizacji wyznaczono 5 kierunków działań, z czego w latach sprawozdawczych 2015-2016 realizowano 4 z nich. Stopień osiągnięcia celów podano w tabeli poniżej.

Tab. 2-8 Stopień osiągnięcia celu – edukacja ekologiczna w formalnym systemie kształcenia

Lp.	Opis kierunku działań	Stopień osiągnięcia celu
1	Kształtowanie poczucia odpowiedzialności za stan środowiska wśród dzieci i młodzieży szkolnej poprzez organizowanie konkursów o tematyce ekologicznej.	Realizowane
2	Realizowanie przez szkoły i przedszkola zajęć z zakresu edukacji ekologicznej (m.in. udział w akcji „Sprzątanie świata”, wycieczki dydaktyczne, rajdy, konkursy, spotkania z osobami związanymi z ochroną przyrody, segregacja odpadów).	Realizowane
3	Zwiększenie udziału zagadnień związanych z ochroną i kształtowaniem środowiska w ramach szkolnych programów nauczania.	Realizowane
4	Wspieranie działań związanych z edukacją ekologiczną w szkołach (np. zakup sprzętu edukacyjnego dla szkół i przedszkoli) przez instytucje samorządowe i państwowe.	Realizowane
5	Organizowanie szkoleń/warsztatów dla nauczycieli, które przyczynią się do zwiększenia popularności wśród dzieci i młodzieży tematyki związanej z ekologią i ochroną środowiska na lekcjach.	Nierealizowane

Uzyskany efekt ekologiczny

W latach 2015-2016 zorganizowano wiele akcji promujących ekologię i ochronę środowiska w szkołach, wśród których wyróżnić można m.in.:

- Rok 2015 (poniesione koszty razem 3 544,00 zł)
 - udział w akcji pn. „Listy do Ziemi” zorganizowanej przez Fundację Ekologiczną „ARKA” z siedzibą Bielsko – Biała. Udział brała Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Bukowskich ul. Szkolna 12, 64-320 Buk. W ramach działania nie poniesiono kosztów.
 - zorganizowanie dwóch przedstawień ekologicznych dla uczniów klas I – III Szkoły Podstawowej w Buku pt. „O czym marzą drzewa”. W przedstawieniu wystąpili aktorzy Krakowskiego Biura Promocji i Kultury z Krakowa - poniesiony koszt to: 3 000,00 zł.
 - przewóz uczniów Szkół Podstawowych do kina na prelekcję filmu „Był Sobie Las” z okazji Dnia Ziemi - poniesione koszty to: 544,00 zł.
 - opracowanie ulotki o zakazie spalania śmieci w kotłowniach domowych – nie poniesiono kosztów (ulotkę wywieszono na tablicach ogłoszeń Rad Sołeckich, tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta i Gminy w Buku, na stronie internetowej UMG) ponadto na słupach ogłoszeniowych na terenie miasta oraz tablicy ogłoszeń UMG wywieszono plakat o zakazie spalania odpadów „KOCHASZ DZIECI NIE PAL ŚMIECI”.
- Rok 2016 (poniesione koszty razem: 6 340,00 zł)
 - sfinansowanie kosztów wyjazdów uczniów Szkół związanych z edukacją ekologiczną (Palmiarnia Poznańska, ścieżka ekologiczna w Wielkopolskim Parku Narodowym, ścieżka ekologiczna we wsi Porażyn należąca do Nadleśnictwa Grodzisk) - poniesione koszty to: 1 990,00 zł.
 - zakup nagród dla uczniów w konkursie ekologicznym pn. „Woda” - poniesione koszty to: 350,00 zł
 - zorganizowanie trzech przedstawień ekologicznych dla uczniów klas I – IV Szkoły Podstawowej w Buku pt. „Zielona Wyspa Pirata Pifpafa”. W przedstawieniu wystąpili aktorzy Krakowskiego Biura Promocji i Kultury z Krakowa. Poniesiony koszt to: 4 000,00 zł.

- opracowanie ulotki o zakazie spalania śmieci w kotłowniach domowych – nie poniesiono kosztów (ulotkę wywieszono na tablicach ogłoszeń Rad Sołeckich, tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta i Gminy w Buku, na stronie internetowej UMG) ponadto na słupach ogłoszeniowych na terenie miasta oraz tablicy ogłoszeń UMG wywieszono plakat o zakazie spalania odpadów „KOCHASZ DZIECI NIE PAL ŚMIECI”.

Sprzątanie Świata

- Rok 2016 (poniesione koszty razem 2 155,00 zł)
 - Akcja sprzątanie Świata. Odpady zostały zebrane przez wędkarzy PZW Koło BASZTA w Buku, wzdłuż jeziora Niepruszewskiego oraz przez uczniów Gimnazjum im. płk. Kazimierza Zenktelea w Buku; poniesione koszty: 1 516,00 zł,

Innych akcji sprzątania Świata nie prowadzono. Na bieżąco usuwano dzikie wysypiska śmieci. W okresie sprawozdawczym takie wysypisko usunięto na nieruchomości położonej we wsi Cieśle (przy drodze gminnej nr 324105P o przebiegu Cieśle – droga bez przejazdu w kierunku autostrady) - poniesiony koszt to: 639,00 zł

- Rok 2015 (poniesione koszty razem 912,00 zł)

Nie prowadzono akcji sprzątania Świata. Na bieżąco usuwano dzikie wysypiska śmieci. W okresie sprawozdawczym takie wysypiska usunięto wzdłuż jeziora Niepruszewskiego (Park Leśny Niepruszewo). Odpady zostały zebrane przez PZW Koła BASZTA w Buku. Poniesione koszty związane z transportem odpadów i ich zagospodarowaniem wyniosły – 912,00 zł.

Ryc. 2-2 Stopień realizacji działań – edukacja ekologiczna w formalnym systemie kształcenia (w ramach nauczania szkolnego)

Rekomendacje

Zaleca się opracowanie programu edukacji ekologicznej jako osobnego dokumentu strategicznego opracowanego z udziałem społeczeństwa oraz organizacji pozarządowych uwzględniającego wykonanie z pilotażu elementów programu edukacji ekologicznej. Ponadto

ważne jest prowadzenie dalszych działań związanych z rozwojem i wzrostem świadomości ekologicznej wśród uczniów uczęszczających do szkół na terenie Miasta i Gminy Buk.

2.1.7.2 Edukacja ekologiczna w nieformalnym systemie kształcenia

Strategia realizacji celu

Najefektywniejszym sposobem podniesienia świadomości ekologicznej osób dorosłych jest zaangażowanie mieszkańców w procesy decyzyjne mające wpływ na stan środowiska głównie w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, gospodarki ściekowej, ochrony powietrza atmosferycznego, oszczędności energii itp.

Ze względu na możliwości rozwoju turystyki i rekreacji w gminie, edukacją ekologiczną objęci będą organizatorzy turystyki i wypoczynku, osoby korzystające z oferowanych usług oraz mieszkańcy terenów cennych przyrodniczo.

Zakłada się, że samorząd powinien współdziałać przy opracowywaniu i realizacji programów edukacji ekologicznej z organizacjami, instytucjami, przedstawicielami zakładów pracy i społeczności lokalnych.

Jednym z podstawowych warunków zrównoważonego rozwoju jest włączenie do udziału w nim całego społeczeństwa, dlatego konieczna jest wszechstronna edukacja ekologiczna skierowana do osób dorosłych, różnych grup zawodowych (rolników, organizatorów turystyki, przemysłowców) realizowana poprzez szkolenia z zakresu Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych. Niemniej jednak konieczne jest większe zareklamowanie tego typu akcji tak, aby edukacja znalazła jak najszersze grono odbiorców.

Działania pozaszkolne podejmowane przez uczniów i nauczycieli, i wspólne działania dzieci i rodziców stwarzają szanse zmiany mentalności społeczeństwa i kształtowania świadomości proekologicznej.

Przyjęte w Programie ochrony środowiska cele ekologiczne były w okresie sprawozdawczym realizowane przez samorząd gminy

Kierunki działań

W Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, w zakresie działań systemowych edukacji ekologicznej w nieformalnym systemie kształcenia, do realizacji wyznaczono 11 kierunków działań, z czego w latach sprawozdawczych 2015-2016 realizowano 8 z nich. Stopień osiągnięcia celów podano w tabeli poniżej.

Tab. 2-9 Stopień osiągnięcia celu – edukacja ekologiczna w nieformalnym systemie kształcenia

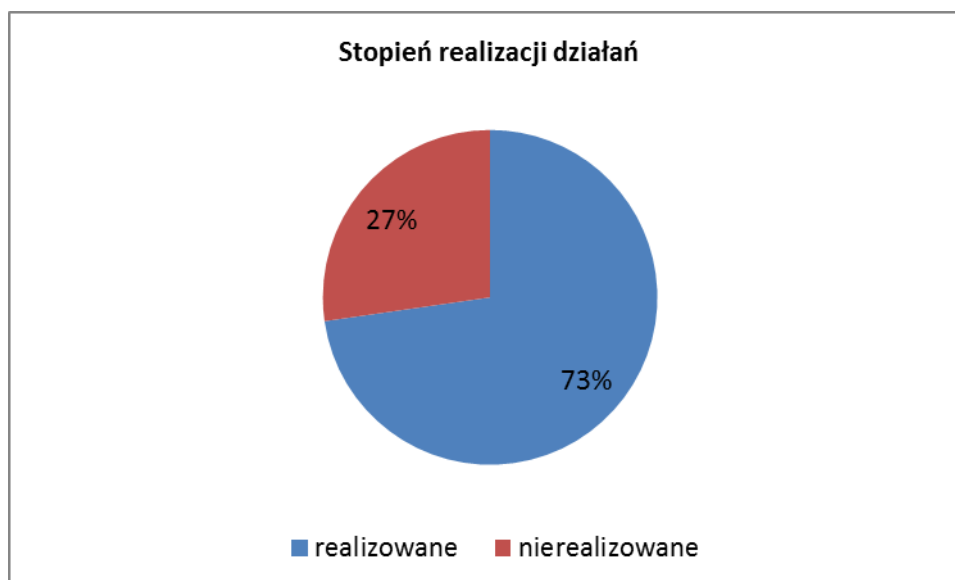
Lp.	Opis kierunku działań	Stopień osiągnięcia celu
1	Informowanie społeczeństwa o stanie środowiska w gminie i działań podejmowanych na rzecz jego ochrony.	Realizowane
2	Udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie.	Realizowane
3	Prowadzenie publicznie dostępnego wykazu danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie.	Realizowane
4	Organizowanie konferencji, wykładów i spotkań dla mieszkańców, w których uczestniczyć będą praktycy i fachowcy związani z ochroną środowiska i ekologią.	Nierealizowane
5	Współpraca władz gminy z mediami w zakresie prezentacji stanu jakości środowiska i działań podejmowanych na rzecz jego ochrony.	Realizowane

Lp.	Opis kierunku działań	Stopień osiągnięcia celu
6	Wdrażanie Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych w zakresie ochrony wód, ochrony gleby, uprawy roli.	Realizowane
7	Współpraca władz lokalnych ze szkołami, przedstawicielami środowiska naukowego, zakładami pracy i pozarządowymi organizacjami w celu wykorzystania różnorodnych form edukacji ekologicznej.	Realizowane
8	Wydawanie ulotek, plakatów obejmujących zagadnienia związane z ochroną środowiska w tym w szczególności propagujących prawidłową segregację odpadów.	Realizowane
9	Udział pracowników Urzędu Miasta i Gminy Buk w szkoleniach, kursach, konferencjach z zakresu ochrony środowiska.	Realizowane
10	Szkolenia z zakresu ochrony środowiska i przyrody kierowane m. in. do nauczycieli, uczniów, sołtysów, policji.	Nierealizowane
11	Prowadzenie działań informacyjnych skierowanych do przedsiębiorców.	Nierealizowane

Uzyskany efekt ekologiczny

Intensywna edukacja ekologiczna prowadzona była w instytucjach oświatowych (szkolenia, wycieczki edukacyjne, konkursy, akcje „Sprzątania świata” itp.).

Samorząd systematycznie dążył do wykształcenia w lokalnej społeczności Miasta i Gminy Buk nawyków tzw. kultury ekologicznej oraz poczucia odpowiedzialności za stan i ochronę środowiska. Gmina realizuje również zalecenie informowania mieszkańców o podejmowanych przedsięwzięciach i działaniach poprzez ulotki i lokalną prasę. Informacje dotyczące środowiska publikowano w miesięczniku samorządowym Kosynier Bukowski oraz zamieszczano na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy w Buku. Prowadzony był ponadto publicznie dostępny wykaz danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie.

Ryc. 2-3 Stopień realizacji działań – edukacja ekologiczna w nieformalnym systemie kształcenia

Rekomendacje

Konieczne jest dalsze prowadzenie działań z zakresu edukacji ekologicznej na terenie Miasta i Gminy Buk. Działania związane z edukacją ekologiczną społeczeństwa

były prowadzone zarówno przed, jak i w trakcie okresu sprawozdawczego. Coraz większa świadomość ekologiczna władz gminnych prowadzi do realizacji wielu działań informacyjno-edukacyjnych.

Gmina powinna w dalszym ciągu współpracować z placówkami oświatowymi, organizacjami społecznymi oraz instytucjami przy organizacji spotkań, prelekcji czy wycieczek o tematyce przyrodniczej i ekologicznej, a także organizować różnego rodzaju akcje. Rzetelne informacje, a także umiejętność komunikowania się ze społeczeństwem są ważnymi czynnikami, które mogą zdecydować o sukcesach realizowanych akcji ekologicznych. Ciągłe działania edukacyjne, zarówno dla dzieci i młodzieży, jak i dla dorosłych są potrzebne w zakresie wszystkich aspektów ochrony środowiska.

2.2 Ochrona zasobów naturalnych

2.2.1 Ochrona przyrody i krajobrazu

Przyjęte do realizacji cele ekologiczne

1. Zachowanie istniejącego systemu przyrodniczego.
2. Poprawa stanu jakości zasobów przyrodniczych i krajobrazowych na obszarze miasta i gminy.
3. Wyodrębnienie obszarów o największym potencjale biologicznym.
4. Polepszenie estetyki i walorów krajobrazowych gminy poprzez wprowadzanie nowych nasadzeń w terenach zieleni.

Strategia realizacji celów

Głównym celem ochrony przyrody jest zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie jej składników, szczególnie dziko występującej fauny i flory.

Wyznaczanie kierunków i form ochrony przyrody następuje poprzez wcześniejsze rozpoznanie jej zasobów. Służą temu szczegółowe inwentaryzacje i waloryzacje przyrodnicze oraz opracowania ekofizjograficzne. Stanowią one podstawę do objęcia ochroną obszarów i obiektów o wysokich walorach przyrodniczych, dotychczas nią nieobjętych.

Gmina charakteryzuje się niskimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, a także względnie słabo rozwiniętą funkcją turystyczną. Uwidacznia się to w stosunkowo niskich wskaźnikach rozwoju i znaczenia funkcji turystycznych gminy. Pod względem turystycznym i rekreacyjnym najbardziej atrakcyjne tereny wiążą się z rejonem wokół jeziora Niepruszewskiego.

Przyjęte w Programie ochrony środowiska cele ekologiczne były w okresie sprawozdawczym realizowane przez samorząd gminy

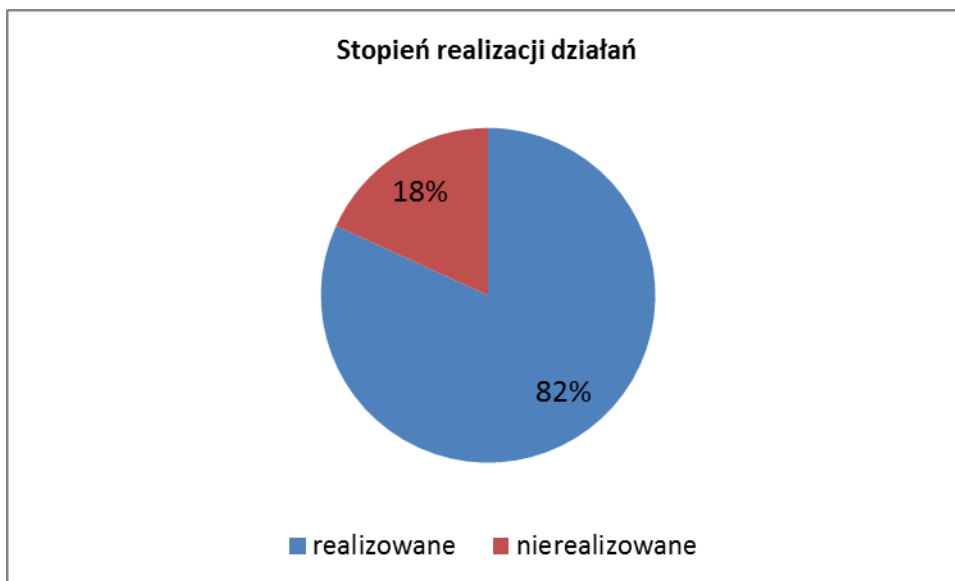
Kierunki działań

W Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, w zakresie działań związanych z ochroną przyrody i krajobrazu, do realizacji wyznaczono 22 kierunki działań, z czego w latach

sprawozdawczych 2015-2016 realizowano 18. Stopień osiągnięcia celów podano w tabeli poniżej.

Tab. 2-10 Stopień osiągnięcia celu – ochrona przyrody i krajobrazu

L.p.	Opis kierunku działań	Stopień osiągnięcia celu
1	Utrzymanie różnorodności siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków.	Realizowane
2	Wzmocnienie znaczenia ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.	Realizowane
3	Wyznaczenie w przestrzeni gminy terenów nawiązujących do ekologicznego systemu obszarów chronionych (ESOCh) tj. otuliny Wielkopolskiego Parku Narodowego.	Nierealizowane ze względu na brak konieczności
4	Ochrona korytarzy ekologicznych i przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej.	Realizowane
5	Pozostawienie terenów cennych przyrodniczo i objęcie ich ochroną jako użytki ekologiczne - wskazane korytarze ekologiczne, wały ozowe.	Realizowane
6	Renaturalizacja i poprawa stanu zniszczonych ekosystemów, zwłaszcza wodno-błotnych, rzecznych i leśnych.	Realizowane poprzez poprawę jakości wód w Jeziorze Niepruszewskim
7	Prowadzenie szkoleń i edukacji ekologicznej w zakresie ochrony przyrody i różnorodności biologicznej.	Nierealizowane
8	Ograniczenie wycinki drzew i krzewów regulowane w postaci wydawanych decyzji oraz rekompensowanie wszystkich ubytków w postaci nasadzeń.	Realizowane
9	Opracowanie inwentaryzacji oraz waloryzacji przyrodniczej, które stanowiłyby dokumenty wyjściowe do dalszych przedsięwzięć syntetyzujących wiedzę o bioróżnorodności badanego obszaru.	Nierealizowane
10	Przygotowanie opracowania ekofizjograficznego Miasta i Gminy Buk z wykorzystaniem dokumentacji dotyczących inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej.	Realizowane
11	Identyfikacja uwarunkowań ekofizjograficznych z szczególnym uwzględnieniem ochrony naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.	Realizowane
12	Wprowadzanie kolejnych form ochrony przyrody w postaci pomników przyrody, użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i stanowisk dokumentacyjnych, przyrody nieożywionej.	Nierealizowane
13	Bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych.	Realizowane
14	Przestrzeganie wymagań ochrony przyrody w odniesieniu do obiektów turystycznych i rekreacyjnych w aspekcie ochrony walorów przyrodniczych.	Realizowane
15	Kontynuacja prac związanych z utrzymaniem i rozwojem terenów zieleni.	Realizowane
16	Selektywny dostęp do terenów cennych przyrodniczo oraz ochrona tych terenów przed zainwestowaniem i tzw. dzikim zagospodarowaniem.	Realizowane
17	Promowanie zachowań zgodnych z zasadami ochrony przyrody i krajobrazu.	Realizowane
18	Rozwój sieci szlaków turystycznych i przyrodniczych ścieżek dydaktycznych.	Realizowane
19	Zachowanie tradycyjnych praktyk gospodarczych na terenach cennych przyrodniczo.	Realizowane
20	Upowszechnianie zasad dobrej praktyki rolniczej w ramach realizacji programu działań, mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych.	Realizowane
21	Opracowanie i wdrażanie programów rolnośrodowiskowych.	Realizowane
22	Utrzymanie tradycyjnych rozłogów pól, zadrzewień śródpolnych i małych zagłębień wraz z występującą florą.	Realizowane

Ryc. 2-4 Stopień realizacji działań – ochrona przyrody i krajobrazu

Uzyskany efekt ekologiczny

W okresie sprawozdawczym nie ustanowiono nowych pomników przyrody ani innych form ochrony przyrody. Gmina nie posiada wielu cennych obiektów, które kwalifikowałyby się do uznania ich za nową formę ochrony przyrody, jednak ich obecności nie można wykluczyć. Odpowiedzią byłoby wykonanie inwentaryzacji przyrodniczej, która stanowiłaby podstawę do objęcia ochroną nowych obszarów i obiektów o wysokich walorach przyrodniczych. Szczególnie istotna jest ochrona torfowisk i zbiorowisk łągowych powszechnie zaliczanych do zbiorowisk ginących, a mających kluczowe znaczenie dla funkcjonowania krajobrazu i zachowania różnorodności biologicznej. W roku 2016 sporządzono „Opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Buk” z lipca 2016 r. Dokumentacja ta ma na celu scharakteryzowanie poszczególnych elementów przyrodniczych na obszarze objętym studium lub planem i ich wzajemne powiązania. Potrzeba opracowania wynikała z konieczności uwzględnienia potrzeb ochrony środowiska i zasad zrównoważonego rozwoju w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Sporządzenie opracowania ekofizjograficznego wynika z uregulowań prawnych. Obowiązek taki nakłada art. 72 ust. 6 ustawy z 26 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. 2017, poz. 519). Ważną cechą dokumentu jest wymóg analizy powiązań występujących na badanym obszarze z terenami otaczającymi. Problem ten jest niezwykle istotny w przypadku przebiegu dolin rzecznych (Samica Stęszewska). Podobne analizy powinny być prowadzone także w odniesieniu np. do zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, czy też korytarzy ekologicznych znajdujących się na terenie kilku gmin.

W latach 2015-2016 dokonywano bieżącej ochrony pięciu istniejących pomników przyrody, która polegała na sprawdzaniu, co najmniej dwa razy w roku, stanu zdrowotnego drzew przez pracownika Urzędu. W tym zakresie samorząd nie poniósł żadnych kosztów. W stosunku do pomników przyrody obowiązują następujące zakazy:

- wycinania, niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu,
- zrywania pączków kwiatów, owoców, liści,
- uszkodzenia i zanieczyszczania gleby,

- zanieczyszczania, zaśmiecania obiektu i terenu wokół niego,
- wzniesienia ognia w pobliżu drzewa,
- umieszczania tablic i innych znaków, z wyjątkiem przewidzianych ustawą o ochronie przyrody,
- dokonywania zmian stosunków wodnych.

Samorząd prowadził prace związane z utrzymaniem i rozwojem śródmiejskich terenów zieleni. W okresie sprawozdawczym dbano o zieleń przede wszystkim poprzez: zakup drzewek, sadzonek, art. przemysłowych, chemicznych i spożywczych, nawozów oraz ziemi ogrodowej, cebulek kwiatów, palików, odkurzaczy ogrodowych, części, paliwa do kosiarek oraz kos spalinowych, itp. – koszt ok. 24 tys. zł oraz usług konserwację zieleni i zabiegi pielęgnacyjne, wywóz liści, wycinka drzew, kruszenie gałęzi, sadzenie kwiatów, koszenie trawy, usługi transportowe w zakresie przewozu drzewek, naprawa sprzętu, ustawienie choinek, urządzenie terenów zielonych i inne – koszt ok. 263,5 tys. zł.

Obowiązkiem organów administracji publicznej jest dbałość o przyrodę będącą dziedzictwem i bogactwem narodowym. Samorząd jest zobowiązany ustawą o ochronie przyrody do zapewnienia warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych dla ochrony przyrody, a także do prowadzenia działalności edukacyjnej, informacyjnej i promocyjnej w tej dziedzinie. Z obowiązków tych samorząd gminny zarówno w poprzednich okresach sprawozdawczych jak i w latach 2015-2016 wywiązywał się.

Rekomendacje

Dla zachowania walorów przyrodniczych istotne będzie zachowanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, a także innych mikrosiedlisk stanowiących ostoje bioróżnorodności na terenie Miasta i Gminy Buk. Zaleca się również prowadzenie edukacji przyrodniczej wśród społeczeństwa kładąc w szczególności nacisk na kształtowanie nawyków w celu utrzymania dobrego stanu jakości otaczającej przyrody. Ważne jest, aby gmina kontynuowała wszelkie działania promujące zasady Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych oraz prowadziła działania związane z przywróceniem do właściwego stanu siedlisk nieleśnych. Ponadto istotne jest również kontynuowanie prac związanych z pielęgnacją zieleni miejskiej, w tym ze szczególnym uwzględnieniem zmniejszenia ubytków drzew i krzewów i zarazem zwiększenia liczby ich nasadzeń.

Tak jak miało to miejsce w poprzednich okresach sprawozdawczych, rekomenduje się opracowanie inwentaryzacji przyrodniczej omawianego terenu, która stanowiłaby dokument wyjściowy do dalszych przedsięwzięć związanych z bioróżnorodnością badanego obszaru. Wykonane prace terenowe pozwolą ustalić aktualny stan przyrody gminy. Po rozpoznaniu terenu oraz połączeniu tych informacji z danymi z istniejących opracowań, inwentaryzacja powinna stać się podstawą do dalszych działań, w tym np. do opracowania waloryzacji przyrodniczej. Inwentaryzacja przyrodnicza powinna być punktem wyjścia do planowania form ochrony przyrody. Wykonanie inwentaryzacji pozwala określić przemiany zachodzące na terenie obszaru oraz przyczyni się do określenia ewentualnych zabiegów ochronnych. Inwentaryzacja przyrodnicza powinna być również podstawą planu zagospodarowania przestrzennego.

Należy również dążyć do zapewnienia ochrony obszarów cennych przyrodniczo, także tych, które nie są objęte ochroną, ale są ważne z punktu widzenia funkcjonowania środowiska, zapewnienia spójności ekologicznej i zwiększenia trwałości ekosystemów w skali lokalnej i ponadlokalnej. Do takich obszarów należą m. in. doliny cieków i jezior, odgrywające ważną rolę w funkcjonowaniu przyrody - stanowią korytarze ekologiczne, którymi przemieszczają się gatunki flory i fauny. Rekomenduje się, aby priorytetem

w zakresie ochrony flory i fauny była ochrona gatunkowa, tj. zabezpieczenie dziko występujących gatunków roślin i zwierząt, szczególnie rzadkich i zagrożonych wyginięciem oraz zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej.

2.2.2 Ochrona lasów

Przyjęte do realizacji cele ekologiczne

1. Zwiększenie lesistości terenu gminy zgodnie z powiatowym programem zwiększania lesistości.
2. Ochrona istniejących zasobów leśnych oraz odtwarzanie ich różnorodności biologicznej.
3. Zrównoważona pod względem ekonomicznym, społecznym i ekologicznym gospodarka leśna.

Strategia realizacji celów

Podstawą dla realizacji przez państwa członkowskie ochrony i zrównoważonej gospodarki w lasach są działania ujęte w Agendzie 2000 dotyczące:

- ochrony lasu oraz rozwoju społecznych i gospodarczych funkcji lasów,
- zachowania i poprawy wartości ekologicznych lasów, zachowania funkcji ochronnych lasów,
- promocji nowych zastosowań drewna oraz zwiększania powierzchni leśnych poprzez zalesianie,
- łączenia gospodarstw leśnych poprzez promocje stowarzyszania się właścicieli lasu,
- programów edukacyjnych i szkoleniowych promujących wiedzę o przyjaznych dla środowiska i nie zakłócających naturalnego krajobrazu sposobach i technikach wytwarzania produktów leśnych i dostarczania usług leśnych, skierowanych przede wszystkim do zarządców i właścicieli lasu.

Program zwiększania lesistości powiatu poznańskiego wskazuje do zalesienia 7 obszarów na terenie Miasta i Gminy Buk o łącznej powierzchni 61,92 ha, w tym wzdłuż zachodniego brzegu Jeziora Niepruszewskiego, na terenach położonych na północ od miasta, obszarach stanowiących rozszerzenie istniejących lasów oraz terenów zlokalizowanych w krajobrazie rolniczym. Jednym z przejawów działań UE w sektorze leśnym jest wspieranie zalesień na gruntach rolnych wycofywanych z produkcji, traktowanych w polityce rolnej jako alternatywna forma zagospodarowania gruntów rolnych. Powiększanie zasobów leśnych powinno się odbywać przy uwzględnieniu różnorodności biologicznej i lokalnego zróżnicowania krajobrazu.

Kierunki działań

W Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, w zakresie działań związanych z ochroną lasów, do realizacji wyznaczono 12 kierunków działań. Większość działań ma charakter długookresowy oraz ponadgminny, których czas realizacji przewidziano w bardzo długim okresie czasu, dlatego też w okresie sprawozdawczym nie były jeszcze podejmowane. Stopień osiągnięcia celów podano w tabeli poniżej.

Tab. 2-11 Stopień osiągnięcia celu – ochrona lasów

Lp.	Opis kierunku działań	Stopień osiągnięcia celu
1	Zalesianie terenów nieprzydatnych rolniczo.	Nierealizowane ze względu na brak konieczności
2	Tworzenie spójnych kompleksów leśnych szczególnie w obszarze korytarzy ekologicznych i wododziałów.	Nierealizowane w okresie sprawozdawczym przez LP
3	Lokalizacja zalesień i zadrzewień zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego.	Nierealizowane ze względu na uchwalony mpzp obejmujący teren kolejowy
4	Doskonalenie gatunkowej i funkcjonalnej struktury lasów.	Realizowane przez LP
5	Rozszerzenie usług doradczych, informacji i szkoleń dla właścicieli lasów.	Realizowane przez LP
6	Łączenie kompleksów leśnych, zwłaszcza w obszarze korytarzy ekologicznych i na obszarach wododziałów.	Nierealizowane w okresie sprawozdawczym przez LP
7	Poprawa rozpoznania zasobów różnorodności biologicznej w lasach.	Realizowane przez LP
8	Prowadzenie zalesiania terenów nieprzydatnych rolniczo równoległe z działaniami prowadzącymi do zróżnicowania struktury gatunkowej lasów.	Nierealizowane w okresie sprawozdawczym
9	Racjonalne przeznaczanie obszarów leśnych na cele nieleśne.	Nierealizowane przez LP ze względu na brak konieczności
10	Stały monitoring środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (pożary, choroby, szkodniki).	Realizowane przez LP
11	Zapewnienie lasom i zadrzewieniom właściwego znaczenia w planowaniu przestrzennym, w tym kształtowaniu granicy rolno-leśnej i ochronie krajobrazu.	Realizowane przez LP
12	Kontynuowanie promowania zachowań zgodnych z zasadami ochrony krajobrazu i przyrody poprzez zintensyfikowanie edukacji ekologicznej społeczeństwa w zakresie ochrony przyrody, w tym ochrony lasów.	Realizowane przez LP

*LP – Lasy Państwowe

Uzyskany efekt ekologiczny

W okresie sprawozdawczym na terenie gminy nie prowadzono polityki zalesień gruntów ze względu na znikomość występowania gruntów nieprzydatnych rolniczo. Większość wyznaczonych kierunków działań w zakresie obszaru ochrony lasów leży w kompetencji Lasów Państwowych.

Tab. 2-12 Wskaźniki efektywności programu – powierzchnia gruntów leśnych (GUS 2017)

Wskaźnik	Jedn.	Stan na 31.12. 2014	Stan na 31.12. 2015	Stan na 31.12. 2016
lasy ogółem	ha	341,52	339,01	339,01
grunty leśne publiczne ogółem	ha	257,42	254,91	254,91
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	255,52	253,01	253,01
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	253,01	253,01	253,01
grunty leśne prywatne	ha	84,10	84,10	84,10
lesistość w %	%	3,7	3,7	3,7

W okresie sprawozdawczym powierzchnia gruntów leśnych uległa minimalnym zmniejszeniom bądź pozostała w niezmiennym kształcie.

Nadleśnictwo Konstantynowo, które obejmuje swym zasięgiem granice administracyjne Buku prowadzi stałą edukację przyrodniczo-leśną w ciągu całego roku.

Uczestnicy mogą brać udział w zajęciach i skorzystać z dwóch sałek edukacyjnych oraz ścieżki edukacyjnej „Borówkowy szlak”. Podczas wizyty można dowiedzieć się jak dawniej wyglądała praca leśniczego oraz na czym polega ta praca dzisiaj. Obejrzeć można również różne trofea myśliwskie i zapoznać się tradycjami łowieckimi, posłuchać można ciekawostek na temat trybu życia i zwyczajów zwierząt oraz zapoznać się z odgłosami wydawanymi przez niektóre leśne ptaki i ssaki. Na ścieżce edukacyjnej uczestnicy zajęć mają możliwość bliskiego obcowania z przyrodą. W okresie sprawozdawczym mieszkańcy gminy nie skorzystali z oferty edukacyjnej przygotowanej głównie dla najmłodszych przez Nadleśnictwo.

Rekomendacje

Obecna lesistość Miasta i Gminy Buk (3,7%) jest dużo niższa niż planowana średnia krajowa w 2020 roku (30%). W związku z tym konieczne jest podjęcie bardzo intensywnych prac nad zwiększeniem lesistości gminy. Niestety obserwowana w okresie sprawozdawczym tendencja jest odwrotna i lesistość gminy w bardzo niewielkim zakresie ale jednak uległa zmniejszeniu.

Proponowane formy zwiększenia lesistości to system zadrzewień ochronnych, przydrożnych, przywodnych, krajobrazowych, przeciwwietrznych. Zwiększenie powierzchni obszarów zalesionych w gminie przyczyniłoby się także do potencjalnej poprawy stosunków wodnych wynikających z wodochronnych funkcji lasów.

Samorząd gminy prowadzi działania związane ze zwiększeniem lesistości jednak prace te są wciąż niewystarczające.

Zwieszenie zalesienia terenów gminy powinna iść w parze z rozwojem tzw. zielonej infrastruktury.

Intensyfikacja rolnictwa i rozwój gospodarczy gminy może doprowadzić do jeszcze większego wylesiania i fragmentaryzacji środowiska, dlatego duże znaczenie będzie miało przywrócenie do właściwego stanu siedlisk leśnych oraz wyznaczenie granicy rolno - leśnej.

Wszystkie działania są na bieżąco realizowane przez nadleśnictwo i zmierzają do poprawy stanu ekosystemów leśnych. Preferowane są biologiczne i mechaniczne metody ochrony lasu realizowane poprzez: zakładanie remiz, wywieszanie budek lęgowych, ochronę mrowisk, wykładanie pułapek na owady, korowanie.

2.2.3 Ochrona powierzchni ziemi

Przyjęte do realizacji cele ekologiczne

1. Ochrona i racjonalne wykorzystanie gleb.
2. Wdrażanie programów rolnośrodowiskowych.
3. Wdrażanie „Kodeksu dobrych praktyk rolniczych” w szczególności obejmujące zagadnienia związane z nawożeniem, ochroną wód, uprawą roli.
4. Prowadzenie badań i monitorowanie stanu jakości gleb.
5. Ochrona gleb przed degradacją i rekultywacja gleb zdegradowanych.

Strategia realizacji celów

Jednostka odpowiedzialna za wspieranie i tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i pomocy w restrukturyzacji obszarów wiejskich na terenie gminy pełnić powinien Rejonowy Zespół Doradztwa Rolniczego zajmujący się:

- prognozowaniem rozwoju rolnictwa na terenie gminy,
- podnoszeniem wiedzy rolników z zakresu prowadzenia gospodarki rolnej,
- wspieraniem rozwoju rolnictwa na terenie gminy,
- wspieranie różnorodności kulturowej regionu, szczególnie wspieranie działań służących umocnieniu tożsamości regionalnej oraz wspierania instytucji kulturalnych i ludowych form kultury na obszarach wiejskich.

Racjonalne wykorzystanie zasobów gleb, zwłaszcza w ujęciu długookresowym powinno polegać na:

- zagospodarowaniu gleb w sposób odpowiadający ich walorom przyrodniczym i klasie bonitacyjnej,
- dostosowaniu formy zagospodarowania oraz kierunków i intensywności produkcji do naturalnego potencjału gleb.

Kierunki działań

W Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, w zakresie działań związanych z ochroną powierzchni ziemi, do realizacji wyznaczono 12 kierunków działań, z czego w latach sprawozdawczych 2015-2016 realizowane był wszystkie dla których zaistniała potrzeba. Stopień osiągnięcia celów podano w tabeli poniżej.

Tab. 2-13 Stopień osiągnięcia celu – ochrona powierzchni ziemi

Lp.	Opis kierunku działań	Stopień osiągnięcia celu
1	Racjonalne zużycie środków ochrony roślin i nawozów nie przekraczające zalecanych dawek.	Realizowane
2	Wapnowanie gleb, odpowiednie nawożenie wzbogacające glebę w składniki mineralne i próchnicę.	Realizowane
3	Wdrażanie zasad Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych.	Realizowane przez WODR
4	Wdrażanie programów rolnośrodowiskowych.	Realizowane przez WODR
5	Zachowanie mozaiki krajobrazów rolniczych.	Realizowane
6	Przyjęcie jako wiodącej funkcji rolniczej dla gminy w oparciu o rodzinne średniej i dużej wielkości gospodarstwa rolne.	Realizowane
7	Ochrona przed zmianą użytkowania gruntów rolniczych klas I-III w zachodniej i południowej części gminy oraz gleb organicznych (w tym: torfowych, mułowo - torfowych, murszowych).	Realizowane
8	Zachowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej przed zabudową (szczególnie na obszarach gleb chronionych zachodniej i południowej gminy).	Realizowane
9	Prowadzenie badań gleby i ziemi oraz monitorowanie ich stanu na podstawie dostępnych wyników.	Realizowane
10	Rekultywacja i rewitalizacja przyrodnicza terenów zdegradowanych i zdewastowanych (wzrostki pożwirowe, wylewisko ścieków).	Nierealizowane ze względu na brak konieczności
11	Racjonalne wykorzystanie istniejących terenów zainwestowanych.	Realizowane

*WODR – Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu

Uzyskany efekt ekologiczny

Od 13 lipca 2012 roku obowiązuje program działań mający na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla Obszarów Szczególnie Narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć, między innymi w Gminie Buk obejmujący wsie: Dakowy Suche, Dobieżyn, Dobra, Otusz, Szewce, Wielkawieś, Wiktorowo, Wysoczka, Żegowo, Buk, Sznyfin.

Program działań został określony w rozporządzeniu Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 12 lipca 2012 r. i opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z 2012 r. w pozycji nr 3143.

Zobowiązuje on prowadzących działalność rolniczą, aby przestrzegali właściwych okresów i ilości nawożenia (mineralnego i organicznego), w zależności od sposobu użytkowania gruntu i rodzaju nawozu. W programie zawarto terminy i ilość stosowania nawozów. Określone terminy stosowania nawozów obowiązują od 1 marca 2013 roku.

Prowadzący działalność rolniczą na OSN zobowiązani są do prowadzenia:

- dokumentacji wszystkich zabiegów agrotechnicznych, a w szczególności związanych z nawożeniem (termin, rodzaj, zastosowana dawka pod daną uprawę);
- **na nowo wyznaczonych obszarach OSN rolnicy mają czas na dostosowanie urządzeń do przechowywania nawozów naturalnych do wymogów programu działań do końca okresu jego obowiązywania (2016 r.);**
- dokumentację należy przechowywać przez okres obowiązywania programu i rok po jego zakończeniu.

Kontrola rolniczych źródeł zanieczyszczenia i wypełniania obowiązków przez prowadzących działalność rolniczą na OSN realizowana jest przez: Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska.

W związku z realizacją ww. Programu, dawki nawozów oraz środki ochrony roślin są stosowane pod ścisłą kontrolą i w odpowiednich dawkach. Karty nawozowe są kontrolowane przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu. Przestrzeganie zasad zawartych w Kodeksie przyczynia się do poprawy struktury jakościowej i wartości przyrodniczej użytków rolnych. W związku z tym, że ok. 90% obszaru gminy objęte jest Programem OSN, na terenie gminy prowadzona jest ciągła promocja wdrażania zasad dobrej praktyki rolnej wśród rolników. W ten sposób promowane jest wśród rolników prowadzenie racjonalnej gospodarki gruntami rolnymi.

Zasady Dobrej Praktyki Rolniczej, w tym m.in. stosowanie nawozów i środków ochrony roślin, są szczegółowo omawiane na organizowanych przez Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu szkoleniach. Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu (WODR) jest państwową jednostką organizacyjną prowadzącą doradztwo rolnicze na obszarze województwa wielkopolskiego. Realizuje działania w zakresie rolnictwa, rozwoju wsi, rynków rolnych oraz wiejskiego gospodarstwa domowego, mające na celu poprawę poziomu dochodów rolniczych oraz podnoszenie konkurencyjności rynkowej gospodarstw rolnych, wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, a także podnoszenie kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu dążąc do jak najlepszego świadczenia usług doradczych utworzył Elektroniczną Platformę Świadczenia Usług. EPSU to oprogramowanie, które służy bezpośredniemu kontaktowi Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu z rolnikami i mieszkańcami obszarów wiejskich. Usługa umożliwia świadczenie usług w obszarze rolnictwa dla województwa wielkopolskiego drogą

elektroniczną z wykorzystaniem publicznej sieci telekomunikacyjnej, a więc realizuje dla tego segmentu tzw. e-usługi.

W zakresie obowiązków WODR w Poznaniu jest również przeprowadzanie bezpłatnych szkoleń dla rolników oraz mieszkańców obszarów wiejskich w zakresie:

- systemów produkcji rolnej, standardów jakościowych i doświadczalnictwa;
- rozwoju obszarów wiejskich, przedsiębiorczości i agroturystyki;
- ekologii i ochrony środowiska;
- ekonomiki.

Rolnictwo jako jedna z gałęzi gospodarki wpływające znacząco na środowisko przy nieumiejętnym stosowaniu nawozów może prowadzić do pogorszenia stanu wód. Z uwagi na realne zagrożenie rozpraszania azotu i fosforu do środowiska, należy zwrócić szczególną uwagę na prawidłowe ich aplikowanie. Stosowanie nawozów w odpowiednich ilościach i terminach wpływa znacząco na wykorzystanie ich przez rośliny, zmniejszając straty ponoszone przez producentów rolnych, a także minimalizując zagrożenie dla środowiska przyrodniczego, a w szczególności środowiska wodnego.

Gmina dąży do poprawy struktury jakościowej i wartości przyrodniczej użytków rolnych. W tym celu zaleca rolnikom prawidłowe prowadzenie zmianowania roślin, a także właściwe nawożenie mineralne i organiczne. W związku z restrukturyzacją i unowocześnianiem gospodarki rolnej, gmina proponuje rolnikom dotacje unijne. Środki można uzyskać z Programu wdrażanego przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa PROW.

Zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych w gminie Buk szczególną ochroną objęte są grunty rolne klas II – III i pozostawione w użytkowaniu rolniczym. Na terenie gminy nie występują grunty rolne klasy I. Na cele nierolnicze można przeznaczyć grunty klasy II-III tylko w uzasadnionych przypadkach.

Odnośnie kierunku działań ujętego w pkt 10 należy podkreślić że na terenie gminy Buk nie zostały wyznaczone obszary zdegradowane, na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777).

Rekomendacje

Konieczne będzie zintensyfikowanie działań związanych z ochroną gleb przed degradacją powodowaną przez intensyfikację produkcji rolniczej: nadmierne stosowanie nawozów sztucznych i stosowanie środków ochrony roślin powodujące przeazotowanie gleb. Preferowanym rozwiązaniem jest stosowanie nawozów naturalnych, np. obornika. Rekomenduje się dostosowanie produkcji rolniczej do warunków środowiska, zasobności i produktywności gleb. Zaleca się także działania mające na celu zagospodarowanie nieużytków poprzez zalesianie i zakrzewianie. W szczególności z uwagi na niską lesistość proponowane jest to na słabych gruntach klasy VI w otoczeniu istniejących lasów.

Kierunkiem korzystnym jest zmiana metody produkcji gospodarstw w kierunku rolnictwa ekologicznego oraz wdrażanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej (KDPR).

Niezbędna w prawidłowym funkcjonowaniu rolnictwa zgodnego z zasadami ochrony środowiska jest intensyfikacja edukacji ekologicznej rolników. Działania te były prowadzone w okresie sprawozdawczym i zaleca się ich kontynuację.

Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego dla rozwoju gospodarki rolnej wymagają także ograniczenia produkcji rolniczej ze względu na zanieczyszczenie środowiska w sąsiedztwie dróg o dużym natężeniu ruchu i związanym z tym skażeniem gleb lub zmiany rodzaju upraw oraz utrzymywaniem naturalnych enklaw zarośli, wiklin

nadrzecznych, zarośli śródpolnych, występujących na miedzach, skarpach dróg, obrzeżach lasów.

2.2.4 Gospodarowanie zasobami kopalin

Przyjęte do realizacji cele ekologiczne

1. Racjonalne wykorzystanie zasobów surowców gminy oraz zagospodarowanie terenów poeksploatacyjnych.
2. Prowadzenie dalszych prac związanych z poszukiwaniem, rozpoznaniem i udokumentowaniem złóż kopalin na terenie gminy.

Strategia realizacji celów

Ochrona zasobów kopalin na terenie Miasta i Gminy Buk obejmuje złoża udokumentowane i obszary perspektywiczne. Ochrona złóż i obszarów perspektywicznych będzie polegała na ujęciu tych obszarów w planach zagospodarowania przestrzennego i studiach uwarunkowań w postaci zapisów uniemożliwiających zagospodarowanie tych terenów w sposób trwały, wykluczający potencjalną eksploatację surowców.

Zgodnie z zapisami Prawa ochrony środowiska eksploatacja złóż kopalin prowadzona będzie w sposób gospodarczo uzasadniony, przy zastosowaniu środków ograniczających szkody w środowisku i przy zapewnieniu racjonalnego wydobycia i zagospodarowania kopaliny.

Kierunki działań

W Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, w zakresie działań związanych z gospodarowaniem zasobami kopalin, do realizacji wyznaczono 2 kierunki działań, z czego w latach sprawozdawczych 2015-2016 realizowany był jeden.

Tab. 2-14 Stopień osiągnięcia celu – gospodarowanie zasobami kopalin

Lp.	Kierunek działań	Stopień osiągnięcia celu
1	Prowadzenie sukcesywnej rekultywacji terenów poeksploatacyjnych wraz z ich zagospodarowaniem.	Nierealizowane w okresie sprawozdawczym
2	Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wszystkich znanych złóż w granicach ich udokumentowania wraz z zapisami o ochronie ich obszarów przed trwałą zainwestowaniem.	Realizowane w Studium

Uzyskany efekt ekologiczny

Gleby po eksploatacji złóż kruszywa naturalnego są rekultywowane zgodnie z decyzjami Starosty Poznańskiego w Poznaniu. Celem nadrzędnym powinno być przywrócenie stanu najbardziej zbliżonego do stanu przed rozpoczęciem eksploatacji. W latach 2015-2016 Starosta Poznański takiej decyzji nie wydał, w związku z czym rekultywacja nie była realizowana.

W 2015 roku Wojewoda Wielkopolski wydał Zarządzenie zastępcze w sprawie wprowadzenia obszarów udokumentowanych złóż kopalin do Studium uwarunkowań

i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Buk. Następnie w 2016 r. opracowano nowe Studium, którego treść we wszystkich zakresach zaktualizowano, w związku z czym również odniesiono się do złóż kopalin, jakie zostały udokumentowane i wprowadzone do opracowania planistycznego przez Wojewodę.

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, Studium jest jednym z podstawowych dokumentów kształtujących politykę przestrzenną gminy, a jego ustalenia są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W latach 2015-2016 uchwalono jeden miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w rejonie węzłów przesiadkowych Poznańskiej Kolei Metropolitalnej na obszarze gminy Buk, który nie obejmował obszaru znajdującego się w bliskim sąsiedztwie złóż.

Na terenie gminy uchwalono do tej pory 2 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gminy Buk ściśle związane z wydobywaniem surowców naturalnych: w części dotyczącej wsi Otusz – teren eksploatacji złóż kruszywa naturalnego (działki ewidencyjne o numerach 160/1 i 160/2 – o łącznej powierzchni 14 ha, z pominięciem gruntów leśnych o powierzchni 1.07 ha – uchwałą Nr XLVI/282/2001 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 28 grudnia 2001 r. (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego Nr 4, poz. 189) oraz, w części dotyczącej wsi Cieśle – teren eksploatacji złóż kruszywa naturalnego (fragment działki ewidencyjnej nr 41/3) – uchwałą Nr X/53/2003 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 17 kwietnia 2003 r. (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego Nr 82, poz. 1581).

Sporządzanie i uchwalenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenu eksploatacji kruszywa naturalnego ma na celu stworzenie podstaw do racjonalnego i konsekwentnego gospodarowania przestrzenią gminy, określenie zasad i parametrów kształtowania zabudowy, zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego oraz zasad ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Rekomendacje

Konieczne jest, aby podejmowanie działań związanych z wydobywaniem na nowych obszarach miało miejsce tylko w sytuacjach uzasadnionych względami ekonomicznymi.

Należy kontynuować prace polegające na rekultywacji terenów poeksploatacyjnych, co wynika z zapisów Ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. 2015 poz. 909 z późn. zm.). Rekultywacja gruntów pozwala bowiem na nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym albo zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych.

2.3 Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

2.3.1 Relacja środowisko a zdrowie

Przyjęte do realizacji cele ekologiczne

1. Zahamowanie powstawania środowiskowych zagrożeń zdrowia.
2. Ograniczanie zagrożeń sanitarnych.

Strategia realizacji celów

W Mieście i Gminie Buk istnieje możliwość wystąpienia zagrożenia sanitarnego związanego z występowaniem odchodów zwierzęcych w szczególności na terenach miejskich. Dotyczy to głównie:

- toksokariozy (glistnica) - wywołanej przez larwy dwu rodzajów obleńców *Toxocara canis* (glista psia) i *Toxocara cati* (glista kocia)
- toksoplazy - wywołanej przez pierwotniak *Toxoplasma gondii*. Oocyty pasożyta powodują zakażenie ptaków i ssaków wszystkich gatunków, a także ludzi
- wścieklizna.

Dlatego niezwykle istotne będzie prowadzenie działań zabezpieczających mieszkańców przed tym zagrożeniem.

Kierunki działań

W Programie w zakresie działań dotyczących obszaru relacji środowisko a zdrowie, do realizacji wyznaczono 5 kierunków działań, z czego w latach 2015-2016 realizowano 3 z nich. Stopień osiągnięcia celów zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tab. 2-15 Stopień osiągnięcia celu – relacja środowisko a zdrowie

Lp.	Opis kierunku działań	Stopień osiągnięcia celu
1	Zabezpieczenie placów zabaw przed kotami i psami, w szczególności zabezpieczenie piaskownic.	Realizowane
2	Zakup urządzeń do usuwania odchodów zwierzęcych z terenów publicznych w mieście i pojemników na odchody zwierzęce.	Nierealizowane w okresie sprawozdawczym ze względu na brak konieczności
3	Bieżące monitorowanie służb wykorzystujących urządzenia do usuwania odchodów zwierzęcych z terenów publicznych w mieście.	Realizowane
4	Opracowanie i przyjęcie do realizacji harmonogramów oczyszczania poszczególnych rejonów miasta.	Nierealizowane w okresie sprawozdawczym ze względu na brak konieczności
5	Przeprowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnej.	Realizowane

Uzyskany efekt ekologiczny

Zgodnie z art. 22 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. 2013, poz. 947) właściciel, posiadacz lub zarządca nieruchomości zobowiązany jest do utrzymania jej w należyтым stanie higieniczno – sanitarnym, w celu zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym. W szczególności:

- prowadzić prawidłową gospodarkę odpadami i ściekami;
- zwalczać gryzonie, insekty i szkodniki;
- usuwać padłe zwierzęta z nieruchomości;
- usuwać odchody zwierząt z nieruchomości.

W związku z powyższym Burmistrz Miasta i Gminy Buk jako właściciel i zarządzający placami zabaw na terenie Miasta i Gminy Buk jest zobowiązany do utrzymania w należyтым stanie higieniczno - sanitarnym piaskownic w celu zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym.

Bezpośredni nadzór nad rozprzestrzenianiem się chorób pochodzenia zwierzęcego sprawuje Wojewódzki Inspektorat Weterynarii w Poznaniu. Najczęściej występującą chorobą tego typu jest wścieklizna. Mieszkańcy powiadamiani są o pojawieniu się wścieklizny na terenie gminy, w przypadku otrzymania takiej informacji od Powiatowego Inspektora Weterynarii. Na terenach zagrożonych wścieklizną ustawiane są odpowiednie tablice ostrzegawcze.

W okresie sprawozdawczym nie dokonano zakupu urządzeń do usuwania odchodów zwierzęcych z terenów publicznych w mieście oraz stosownych na nie pojemników ze względu na dalsze korzystanie z pojemników zakupionych w latach ubiegłych. Zakupione w 2007 r. pojemniki na psie odchody całkowicie zapewniają potrzeby. Jak zauważono w poprzednich okresach sprawozdawczych pojemniki te nie cieszyły się oczekiwanym zainteresowaniem wśród mieszkańców w stosunku do problemu usuwania odchodów zwierzęcych z terenów publicznych. W związku z powyższym gmina zgodnie z §15 ust. 4 Uchwały Nr XXVIII/199/2013 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie przyjęcia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta i Gminy Buk zobowiązała osoby utrzymujące psy i inne zwierzęta do niezwłocznego usuwania zanieczyszczeń pozostawionych przez psy i inne zwierzęta w obiektach oraz na innych terenach przeznaczonych do użytku publicznego, a w szczególności na chodnikach, jezdniach, placach, parkingach, przejściach podziemnych, terenach zielonych (zieleńcach, parkach, itp.) (postanowienie to nie dotyczy osób o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz osób niewidomych, korzystających z psów – przewodników). Ponadto dopuszczono umieszczanie zwierzęcych odchodów w koszach na drobne odpady pod warunkiem, że są one wyłożone workiem foliowym.

W latach 2015-2016 nie opracowano harmonogramu oczyszczania miasta, gdyż nie zaistniała taka konieczność. Miasto i Gmina Buk jest na bieżąco poddawana czynnościom porządkowym, a mechaniczne sprzątnięcie (zamiatanie) ulic odbywa się na telefoniczne zgłoszenie pracownika UMG odpowiedzialnego za ten obszar do ZGK Sp. z o.o. w Buku.

W 2015 dokonano przeglądów i napraw placów zabaw za łączną kwotę 2 905,63 zł. Ponadto w celu zabezpieczenia placów zabaw przed kotami i psami, w szczególności zabezpieczenie piaskownic wykonano ogrodzenia placu zabaw w Kalwach oraz wybudowano siłownię letnią i plac zabaw (dot. sołectwa Wysoczka-Żegowo) za łączną kwotę 553,50 zł. W roku sprawozdawczym zapewniono również środki finansowe w kwocie 4 000 zł na wydatki przeznaczone w ramach funduszu sołectkiego dla jednostki pomocniczej sołectwa Niepruszewo na wyposażenie placu zabaw dla dzieci poprzez zakup stołu do tenisa. Kwota 1 300 zł została zaplanowana w ramach środków do dyspozycji sołectw, ale nie został poniesiony żaden koszt z uwagi na brak zainteresowania.

Z kolei w 2016 dokonano przeglądów i napraw placów zabaw za łączną kwotę 9 665,88 zł i wybudowano 3 nowe place zabaw:

- plac zabaw: Wielka Wieś ul. Folwarczna - 1 968,00 zł,
- plac zabaw w sołectwie Wysoczka –Żegowo – 85 203,38 zł,
- plac zabaw w Dobieżynie – 204 749,65 zł.

Rekomendacje

Proponuje się dalszą pracę związaną z zabezpieczaniem obszaru gminy przed możliwościami wystąpienia zagrożenia sanitarnego związanego z występowaniem odchodów zwierzęcych na terenach zurbanizowanych. Dalsza bieżąca kontrola stanu czystości miasta

i gminy jest niezwykle istotna dla zapewnienia warunków higieniczno - sanitarnych wpływających na zdrowie i bezpieczeństwo ludzi.

Zasadne jest również przeprowadzenie akcji edukacyjnej wśród mieszkańców gminy, aby zwiększyć ich świadomość i poczucie odpowiedzialności za stan sanitarno-higieniczny oraz estetyczny gminy.

2.3.2 Jakość wód oraz ochrona przed powodzią i suszą

2.3.2.1 Obszary wód wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych

Przyjęty do realizacji cel ekologiczny

1. Ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych poprzez realizację programów działań.

Strategia realizacji celu

Działaniem redukującym wpływ rolnictwa na jakość zasobów wodnych jest jego ekologizacja m. in. poprzez realizację programów rolno-środowiskowych. Ważnym kierunkiem staje się odtwarzanie, tam gdzie to możliwe, zabudowy biologicznej stref brzegowych cieków, co przyczyni się do poprawy zdolności do samooczyszczania małych cieków oraz ograniczy spływ zanieczyszczeń powierzchniowych z terenów rolniczych. W strategii realizacji celów istotna staje się także intensywna edukacja rolników, grup producenckich, przedstawicieli samorządów i administracji, szczególnie w zakresie wdrażania Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych.

Gmina położona jest poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią, poza obszarami na których prawdopodobieństwo powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat, oraz poza obszarami narażonymi na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wałów przeciwpowodziowych.

Teren gminy może być jednak zagrożony lokalnymi podtopieniami cieków takich jak: Mogilnica Wschodnia, Dopływ spod Wysoczki, Dopływ spod Dobieżyna, Dopływ z Dobieżyna i Samica Sęszewska.

Wyznaczony w POS 2013-2016 cel a także przyjęte w tym obszarze kierunki działań w latach 2015-2016 były realizowane.

Kierunki działań

W Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, w zakresie działań związanych z ochroną obszarów wód wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych, do realizacji wyznaczono 3 kierunki działań, z czego w latach sprawozdawczych 2015-2016 realizowano wszystkie z nich. Stopień osiągnięcia celów podano w tabeli poniżej.

Tab. 2-16 Stopień osiągnięcia celu – obszary wód wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych

Lp.	Kierunek działań	Stopień osiągnięcia celu
1	Ograniczanie wpływu zanieczyszczeń z rolnictwa na jakość wód.	Realizowane
2	Ochrona wód przed eutrofizacją.	Realizowane
3	Podjęcie działań ograniczających wpływ zanieczyszczeń obszarowych na zasoby wodne.	Realizowane

Uzyskany efekt ekologiczny

Ośrodek Doradztwa Rolniczego przynajmniej raz w roku organizuje szkolenia dla rolników w zakresie realizacji Programu działań mających w celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych na obszarze szczególnie narażonym do którego zakwalifikowano tereny mieszczące się w granicach administracyjnych Buku. Ponadto prowadzi działania propagandowe na temat przeciwdziałania zanieczyszczeń wód na terenach OSN.

Ograniczanie stosowania nadmiernych dawek nawozów i środków ochrony roślin przyczynia się do spływu mniejszej ilości zanieczyszczeń ze źródeł obszarowych do wód, zarówno drogą powierzchniową, jak i podziemną. Pozwala to na efektywną ochronę wód zlokalizowanych na obszarze gminy przed negatywnymi skutkami, jakie niesie za sobą proces eutrofizacji. Stosowanie nawozów i środków ochrony roślin jest ściśle kontrolowane.

Aby zapobiegać pogorszeniu stanu wód, jak i poprawić stan wód, w których pogorszenie już nastąpiło – ich jakość spadła poniżej określonych prawem norm, należy przede wszystkim dążyć do poprawy praktyki rolniczej.

Do opracowania planu nawożenia zobowiązani są wszyscy prowadzący działalność rolniczą na OSN gospodarujący na powierzchni powyżej 100 ha użytków rolnych na OSN (stanowiących własność prowadzącego działalność rolniczą na OSN, dzierżawionych przez niego lub będących w jego użytkowaniu lub w użytkowaniu wieczystym). W gospodarstwie takim nie można stosować wyższych dawek nawożenia niż dawki wynikające z planu nawożenia. Bilans azotu na potrzeby opracowania planu nawożenia sporządza się metodą „na powierzchni pola”.

W latach sprawozdawczych realizowane były, głównie przez rolników, działania polegające na ochronie wód przed eutrofizacją. Polegały one na przechowywaniu nawozów naturalnych na płytach obornikowych i zbiornikach na odchody płynne, stosowaniu nawozów sztucznych zgodnie z etykietą czy też na stosowaniu nawozów naturalnych w terminach i dawkach zgodnie z obowiązującym prawem.

Wszystkie ww. czynności są niezwykle istotne, gdyż skutkiem eutrofizacji są zmiany właściwości wody takie jak: występowanie intensywnego zapachu i zabarwienia, pojawienie się mętności wody, duże wahania stężenia tlenu i odczynu pH w warstwie górnej, powstawanie warunków beztlenowych w głębszych warstwach, co z kolei przyczynia się do wymierania organizmów zwierzęcych, zwłaszcza ryb, dominacji organizmów beztlenowych (saprobionty), gromadzenia się znacznej ilości substancji organicznej mułów, blokady dostępu promieniowania słonecznego do roślinności w głębi, powodując ich obumieranie, czy pływnięcia akwenów.

Rekomendacje

W celu realizacji ww. kierunków działań istotne jest dalsze zwiększanie świadomości na temat konsekwencji jakie niesie za sobą, nieprawidłowa względem środowiska

przyrodniczego, gospodarka rolna. Źródłami zanieczyszczeń wód są przede wszystkim miejsca wytwarzania, gromadzenia i magazynowania stałych i płynnych odchodów zwierzęcych, nieszczelne instalacje sanitarne w tym zbiorniki bezodpływowe a także nieprawidłowo przechowywane i stosowane nawozy naturalne i mineralne. Realne zagrożenie wynika również z niezgodnego z instrukcją stosowania środków ochrony roślin. W celu zapobiegania niekorzystnego oddziaływania ww. źródeł zanieczyszczeń zaleca się kontynuację działań związanych z promowaniem zasad Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych oraz opracowanie i korzystanie z programów rolnośrodowiskowych przez rolników.

2.3.2.2 Zaopatrzenie w wodę

Przyjęte do realizacji cele ekologiczne

1. Usprawnienie systemu zaopatrzenia mieszkańców w wodę.
2. Poprawa jakości wody pitnej.

Strategia realizacji celów

W Mieście i Gminie Buk podobnie jak na terenie całego województwa wielkopolskiego występuje problem racjonalizacji wykorzystywania zasobów wody, co powoduje konieczność rozważenia możliwości rezygnacji z części istniejących ujęć i tworzenia układów wodociągowych obejmujących cały obszar gminy. Wskazane jest zintensyfikowanie działań przedsiębiorstw wodociągowych ukierunkowanych na zmniejszenie strat wody w systemach przesyłowych.

Kierunki działań

W Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, w zakresie działań związanych z zaopatrzeniem w wodę, do realizacji wyznaczono 7 kierunków działań, z czego w latach sprawozdawczych 2015-2016 realizowano 6 z nich. Stopień osiągnięcia celów podano w tabeli poniżej.

Tab. 2-17 Stopień osiągnięcia celu – zaopatrzenie w wodę

Lp.	Opis kierunku działań	Stopień osiągnięcia celu
1	Modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody w Buku w celu dostosowania jakości wody pitnej do standardów unijnych.	Realizowane
2	Modernizacja i budowa ujęcia wody.	Realizowane
3	Likwidacja nieczynnych ujęć wody.	Nierealizowane ze względu na brak konieczności
4	Rozbudowa sieci wodociągowej.	Realizowane
5	Zapewnienie wszystkim mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości wody do picia.	Realizowane
6	Ochrona jakości wód powierzchniowych i podziemnych, szczególnie płytko zalegających zbiorników czwartorzędowych.	Realizowane w niewystarczającym zakresie
7	Ochrona jakości wód płynących oraz w zlewni Jeziora Niepruszewskiego.	Realizowane

Uzyskany efekt ekologiczny

W okresie sprawozdawczym wybudowano i zmodernizowano sieć wodociągową w następującym zakresie:

- budowa sieci wodociągowej na działce ewidencyjnej 1034 w miejscowości Wielka Wieś ul. Strzelecka - 20 000,00 zł,
- budowa kanalizacji wodociągowej i sanitarnej w gminie Buk w miejscowości Wielka Wieś - 33 540,62 zł,
- budowa sieci wodociągowej ul. Ratajczaka, Wielka Wieś – 21 389,37 zł,
- budowa sieci wodociągowej ul. Topolowa, Dobieżyn – 16 270,96 zł,
- budowa sieci wodociągowej Otusz – Józefowo – 18,541,40 zł,
- budowa sieci wodociągowej ul. Ogrodowa, Dobieżyn – 19 175,64 zł,
- budowa sieci wodociągowej ul. Spokojna, Cicha, Dobieżyn – 20 960,56 zł,
- budowa sieci wodociągowej ul. Dobieżyńska, Buk – 10 378,99 zł,
- budowa sieci wodociągowej ul. Mylna, Szewce – 16 917,93 zł.

Sieć wodociągowa była rozbudowywana również w ramach etapu II inwestycji związanej z budową odcinka ul. Kasztanowej w Niepruszewie na terenach Parku Przemysłowego.

W roku 2015 rozpoczęła się także budowa Stacji Uzdatniania Wody w Buku, na co w okresie sprawozdawczym poniesiono łączny koszt w wysokości 4,2 mln zł, przy czym w roku 2016 samorząd przekazał na ten cel dotację w wysokości 2 mln zł.

Przeprowadzone prace pozwoliły na zwiększenie efektywności funkcjonowania sieci wodociągowych oraz ograniczenie ilości awarii instalacji, co z kolei wpływa na zmniejszenie strat wody oraz umożliwienie ciągłości dostawy wody o odpowiednich parametrach.

W okresie sprawozdawczym nie zaistniała konieczność likwidacji żadnego ujęcia wody, w związku z czym samorząd nie realizował danego kierunku działań. Tymczasem, dnia 8 marca 2016 r. Burmistrz Miasta i Gminy Buk poinformował obwieszczeniem (IP.6220.2.2016) o wydaniu tego samego dnia decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla planowanego przedsięwzięcia polegającego na „Wykonaniu ujęcia wód podziemnych w miejscowości Niepruszewo” na nieruchomości położonej w obrębie wsi (dz. ew. nr 297/79). Postępowanie w przedmiotowej sprawie prowadzono na wniosek Inwestora, czyli Spółki GREEN FACTORY WIELKOPOLSKA Sp. z o.o. z dnia 18 stycznia 2016 r. (uzupełniony pismem w dniu 28 stycznia 2016 r.).

Na podstawie informacji zawartych na stronach internetowych Głównego Urzędu Statystycznego można potwierdzić, że na terenie Miasta i Gminy Buk następują zmiany w zakresie zwiększania sieci wodociągowej oraz ludności z niej korzystającej w całej gminie, przy spadku liczby osób korzystających z sieci wodociągowej w miastach, co najprawdopodobniej wynika z powszechnej tendencji opuszczania obszarów miejskich na rzecz terenów podmiejskich, o czym świadczą wzrost liczby ludności korzystającej z sieci wodociągowej ogółem.

Tab. 2-18 Wskaźniki efektywności programu – zaopatrzenie w wodę (wg GUS 2018)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Stan na 31.12.2014	Stan na 31.12. 2015	Stan na 31.12.2016	Wzrost /spadek [%]
1	Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	103,6	105,6	106,6	+2,8
2	Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1862	1939	1983	+6,1
3	Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam3	454,3	484,7	486,9	+6,7
4	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach	osoba	6182	6145	6120	-1
5	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	11812	11837	11875	+0,5

Jakość wody pitnej jest regularnie monitorowana przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu, który przesyła informację o wynikach badań laboratoryjnych prób wody wodociągowej do Burmistrza Miasta i Gminy Buk. Na podstawie przedłożonej informacji Burmistrz podawał w okresie sprawozdawczym komunikat dla mieszkańców, że wykonano badania wody, które wykazały przydatność do celów konsumpcyjnych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. (Dz. U. 2017, poz. 2294).

Ponadto Państwowy Inspektor Sanitarny w Poznaniu prowadzi również nadzór nad jakością wody w kąpieliskach zorganizowanych na terenie gminy, podając na bieżąco informacje o jakości wody do Urzędu Miasta i Gminy w Buku. W roku 2015 woda w kąpieliskach była przydatna do kąpieli, natomiast 19 sierpnia 2016 r. stwierdzono w Jeziorze Niepruszewskim zakwit sinic, w związku z czym wprowadzono tymczasowy zakaz kąpieli, który obowiązywał do końca sezonu kąpielowego.

Jakość wody Jeziora Niepruszewskiego jest także monitorowana przez WIOŚ w Poznaniu. Wyniki analiz prowadzonych w roku 2016 wykazały słaby stan elementów biologicznych oraz stan poniżej dobrego elementów fizykochemicznych charakteryzujących jakość wody w zbiorniku.

Samorząd w okresie sprawozdawczym wykonywał zadania w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, w tym także wód Jeziora Niepruszewskiego przede wszystkim poprzez rozwój i modernizację systemu kanalizacji sanitarnej oraz deszczowej oraz poprzez przestrzeganie zasad określonych w wyznaczonej strefie ochrony pośredniej ujęcia wody we wsi Kalwy. Co więcej, w roku 2015 wykonano zejścia na plaże ograniczające erozję gleby podczas deszczy, czy codziennego użytkowania. Działania tego typu w zakresie zagospodarowania zlewni zbiorników wodnych znacząco ograniczają ilość materii organicznej dostającej się do wód, co z kolei wpływa pozytywnie na poprawę ich jakości.

Rekomendacje

Istniejący system wodociągowy w gminie Buk zaspokaja obecnie potrzeby mieszkańców w zakresie zaopatrzenia w wodę pitną. Konieczne jest jednak dalsze prowadzenie działań związanych z rozwojem sieci wodociągowych ukierunkowanych na zapewnienie wszystkim mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości wody pitnej oraz na zwiększenie efektywności funkcjonowania sieci wodociągowych, w tym przede wszystkim na zmniejszenie strat wody w systemach przesyłowych. Zaleca się zatem kontynuację prac polegających przede wszystkim na rozbudowie i modernizacji istniejącej sieci wodociągowej.

Z uwagi na stwierdzoną migrację zanieczyszczeń pochodzenia antropogenicznego (w tym stężeń siarczanów, chlorków, suchej pozostałości) do warstwy wodonośnej do wód ujęcia w Buku i Kalwach, należy podjąć działania w celu lokalizacji nowych ujęć dla miasta Buk ze wskazaniem na południową część gminy, a także działania w zakresie ochrony wód podziemnych i ograniczenia migracji zanieczyszczeń.

Dodatkowo, zaleca się odtworzenie, rewitalizację ujęcia wody w m. Wysoczka. Ze względu na ograniczone zasoby wodne należy ograniczyć rozwój przemysłu wodochłonnego na obszarach zasilanych z ujęcia Kalwy.

Zaleca się także kontynuację działań w zakresie zagospodarowania zlewni Jeziora Niepruszewskiego oraz jego dopływów w celu dalszej poprawy jakości wód w zbiorniku.

2.3.2.3 Gospodarka ściekowa

Przyjęte do realizacji cele ekologiczne

1. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska wodnego poprzez kontynuację budowy sieci kanalizacyjnej.
2. Zmniejszenie dysproporcji między wybudowaną siecią wodociągową a siecią kanalizacyjną.

Strategia realizacji celów

Strategia w zakresie gospodarki ściekowej obejmuje następujące zadania: budowę nowych systemów kanalizacyjnych, w uzasadnionych przypadkach budowę oczyszczalni przydomowych i osiedlowych oraz sukcesywną realizację sieci kanalizacji deszczowej wraz z urządzeniami podczyszczającymi.

Ponadto przewiduje się kontynuację działań w ramach podjętej w roku 2012 uchwały dotyczącej regulaminu przyznawania dotacji celowej z budżetu Miasta i Gminy Buk na dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków (uchwała nr XV/115/2012 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 31 stycznia 2012 r. Rozwiązania te należy traktować jako ostateczność, przy braku możliwości zastosowania rozwiązań polegających na odprowadzeniu ścieków siecią kanalizacyjną do oczyszczalni ścieków.

Kierunki działań

W Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, w zakresie działań związanych z gospodarką ściekową, do realizacji wyznaczono 10 kierunków działań, z czego w latach sprawozdawczych 2015-2016 realizowano 9 z nich, natomiast 1 został zrealizowany we wcześniejszych okresach sprawozdawczych. Stopień osiągnięcia celów podano w tabeli poniżej.

Tab. 2-19 Stopień osiągnięcia celu – gospodarka ściekowa

Lp.	Opis kierunku działań	Stopień osiągnięcia celu
1	Budowa, rozbudowa i systematyczna modernizacja sieci kanalizacyjnej.	Realizowane
2	Budowa systemu oczyszczania ścieków deszczowych.	Realizowane
3	Zagospodarowanie osadów ściekowych.	Realizowane
4	Dalsze działania mające na celu zlikwidowanie nieszczelnych zbiorników bezodpływowych stanowiących potencjalne źródło zanieczyszczeń wód podziemnych.	Realizowane

Lp.	Opis kierunku działań	Stopień osiągnięcia celu
5	Aktualizowanie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz na gnojowice jak również płyt obornikowych.	Realizowane w zakresie zbiorników bezodpływowych
6	Inwestycje w dziedzinie utylizacji ścieków na obszarach wiejskich nie posiadających oczyszczalni ścieków.	Realizowane
7	Rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej terenów rekreacyjnych wzdłuż jeziora.	Zrealizowane
8	Zwiększenie stopnia skanalizowania, w szczególności terenów wiejskich.	Realizowane
9	Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, na terenach gdzie budowa systemów zbiorczych jest nieuzasadniona ze względu na uwarunkowania techniczne lub ekonomiczne.	Realizowane
10	Dofinansowywanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków poprzez przyjęcie odpowiednich uchwał.	Realizowane

Uzyskany efekt ekologiczny

W okresie sprawozdawczym realizowano zadania związane z uporządkowaniem gospodarki ściekowej, w ramach czego prowadzono inwestycję w zakresie budowy kanalizacji sanitarnej w Dobieżyńcu ul. Słyszewska, której koszt wyniósł 882 326,32 zł w roku 2015 oraz 10 882,07 zł w roku 2016. Zadanie nie zostało jednak zakończone z uwagi na to, że wykonawca wyłoniony w drodze przetargu, zadanie to realizował niezgodnie z harmonogramem robót. Do inwestycji zrealizowanych zaliczyć natomiast należy:

- budowa kanalizacji sanitarnej ul. Dobieżyńska, Buk (dz. 1130/12) – 35 085,53 zł,
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Parku Przemysłowego Buk w Niepruszewie – 1 302 444,26 zł
- budowa i rozbudowa przepompowni ścieków wraz z siecią kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej i rurociągiem w Buku, ul. Dworcowa – 706 389,27 zł.

Przygotowane zostały ponadto projekty techniczne następujących inwestycji:

- budowa sieci kanalizacji Wielka Wieś ul. Rolna, Ogrodowa, Boczna, Nowa, Smugi (aktualizacja) – 22 140,00 zł,
- budowa kanalizacji sanitarnej w Dobieżyńcu ul. Powstańców Wlkp., Ogrodowa, Jarzębinowa, Podgórna, Wodna, Nowa, Szkolna, Topolowa – 73 554,00 zł.

Samorząd realizował w okresie sprawozdawczym także działania w zakresie budowy i utrzymania systemów oczyszczania ścieków deszczowych, w związku z czym dokonano rozbudowy sieci kanalizacji deszczowej na terenach AG w Niepruszewie, ul. Cisowa i ul. Kasztanowa - 166 620,58 zł (rok 2015), 144 301,16 zł (rok 2016). Dodatkowo, prowadzone były bieżące naprawy urządzeń kanalizacji deszczowej wraz z czyszczeniem wpustów i separatorów.

Od lipca 2016 r. trwają także prace nad rozbudową i przebudową oczyszczalni ścieków Wielka Wieś. Planowany termin zakończenia inwestycji, wraz z uzyskaniem decyzji pozwolenia na użytkowanie został wyznaczony na wrzesień 2018 r. Szacowany koszt inwestycji to 12 mln zł.

Na bieżąco prowadzony był także monitoring jakości ścieków, a ilości zanieczyszczeń odprowadzanych do wód kontrolowana była m.in. poprzez wydanie przez ZGK w 2016 r. dwóch pozwoleń wodnoprawnych w zakresie wprowadzania do środowiska oczyszczonych ścieków komunalnych oraz wód opadowych i roztopowych

W okresie sprawozdawczym podjęto inwestycje w dziedzinie utylizacji ścieków na obszarach wiejskich nieposiadających oczyszczalni. Samorząd udzielił dotacji do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, a w tym:

- Rok 2015 – wykonano 18 przydomowych oczyszczalni ścieków (dofinansowanie w kwocie 69 650,00 zł):
 - Otusz – 4 szt.,
 - Szewce – 6 szt.,
 - Wiktorowo – 2 szt.,
 - Dakowy Suche – 4 szt.,
 - Dobieżyn – 2 szt.;
- Rok 2016 – wykonano 16 przydomowych oczyszczalni ścieków (dofinansowanie w kwocie 63 343,45 zł):
 - Szewce – 6 szt.,
 - Otusz – 4 szt.,
 - Wielka Wieś – 1 szt.,
 - Dakowy Suche – 2 szt.,
 - Wiktorowo – 1 szt.,
 - Dobieżyn – 1 szt.,
 - Buk – 1 szt.

Z uwagi na uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w rejonie Jeziora Niepruszewskiego w ubiegłych latach (budowa kanalizacji sanitarnej), nie prowadzono innych działań zmierzających do rozwiązania gospodarki wodno-ściekowej terenów rekreacyjnych wzdłuż tego akwenu, gdyż została ona już wykonana.

W okresie sprawozdawczym aktualizacja ewidencji zbiorników bezodpływowych prowadzona była na bieżąco. Nie dokonywano jednak ewidencji zbiorników na gnojowicę oraz płyt obornikowych ze względu na brak umocowania prawnego w tym zakresie.

Zamieszczona poniżej tabela prezentuje tendencję polegającą na w porównaniu do roku 2014 efektywności w zakresie odprowadzania ścieków oraz ilości przyłączy do budynków.

Tab. 2-20 Wskaźniki efektywności programu – odprowadzenie ścieków (wg GUS 2018)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Stan na 31.12.2014	Stan na 31.12. 2015	Stan na 31.12.2016	Wzrost/spadek [%]
1	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	41,3	41,4	41,7	+1
2	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1170	1206	1238	+5,5
3	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	osoba	4932	4933	4929	-0,5
4	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	7240	7278	7346	+1,4

Niewielki spadek ludności korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach w stosunku do roku 2014 został wynikiem najprawdopodobniej z migracji mieszkańców miasta na tereny podmiejskie. Niemniej jednak, stopniowy wzrost długości czynnej sieci kanalizacyjnej oraz ludności z niej korzystającej ogółem, świadczy o efektywnej realizacji działań samorządu w okresie sprawozdawczym.

Rekomendacje

Konieczna jest kontynuacja zadań związanych z budową, rozbudową i systematyczną modernizacją kanalizacji sanitarnej oraz deszczowej na terenie Miasta i Gminy Buk, ze szczególnym uwzględnieniem północnej części obszaru oraz dalsza modernizacja stacji

uzdatniania wody, z zastosowaniem najnowszych technologii, pozwalających na sprawne oraz efektywne oczyszczanie ścieków.

Należy również zwrócić uwagę na konieczność przerehabilitacji kierunku działania związanego z uporządkowaniem gospodarki wodno-ściekowej terenów rekreacyjnych w rejonie Jeziora Niepruszewskiego. To działanie zostało zrealizowane w ubiegłych latach (budowa kanalizacji sanitarnej). Konieczne są natomiast kontynuowanie odpowiednich działań organizacyjno – prawnych związanych z planowaniem zagospodarowania przestrzennego terenu wokół jeziora oraz wydawaniem i egzekwowaniem pozwoleń na korzystanie z wód i odprowadzaniem ścieków. Pozytywnie na jakość wód akwenu oraz całego jego otoczenia będą wpływały także szerokie działania informacyjno-edukacyjne i uzyskanie akceptacji społeczeństwa oraz jego zaangażowanie w realizację programu ochrony jeziora.

Rekomendowane jest wykonywanie analizy zasadności lokalizacji przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy oraz ich uzasadnione dofinansowanie w zależności od wyznaczonych stref priorytetowych.

Rekomendowane jest zwiększenie długości czynnej sieci kanalizacyjnej i objęcie nią obszarów potencjalnego budownictwa mieszkalnego wynikającego z Studium uwarunkowań i kierunków rozwojowych gminy.

Ponadto, konieczna jest także dalsza aktualizacja ewidencji zbiorników bezodpływowych wraz z likwidowaniem nieszczelnych obiektów, które przyczyniają się do niekontrolowanego odprowadzania zanieczyszczeń do środowiska.

2.3.2.4 Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi

Przyjęty do realizacji cel ekologiczny

1. Utrzymanie właściwego stanu urządzeń melioracyjnych na terenie gminy.

Strategia realizacji celu

Według polityki ekologicznej państwa, gospodarowanie, planowanie i sterowanie zasobami wodnymi prowadzi się w granicach dorzeczy, zlewni rzecznych i jeziornych na podstawie warunków korzystania z wód dorzecza, które uwzględniają również problematykę ochrony przeciwpowodziowej.

Miasto i Gmina Buk nie jest zagrożona powodziowo. Na omawianym terenie występuje jedynie niebezpieczeństwo lokalnych podtopień wiosennych pól i terenów nisko położonych w stosunku do cieków wodnych spowodowane utrudnionym odpływem wód z topniejących śniegów.

Kierunki działań

W Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, w zakresie działań związanych z racjonalnym gospodarowaniem zasobami wodnymi, do realizacji wyznaczono 2 kierunki działań, z czego w latach sprawozdawczych 2015-2016 oba były realizowane. Stopień osiągnięcia celów podano w tabeli poniżej.

Tab. 2-21 Stopień osiągnięcia celu – ochrona przed powodzią

L.p.	Opis kierunku działań	Stopień osiągnięcia celu
1	Kontynuacja prac związanych z modernizacją i odbudową systemów melioracyjnych.	Realizowane
2	Dofinansowanie działalności spółek wodnych w zakresie modernizacji systemów melioracyjnych.	Realizowane

Uzyskany efekt ekologiczny

W roku 2015 Miasto i Gmina Buk udzieliła dotacji do Spółek Wodnych w wysokości 31 000,00 zł, przekazanej do Gminnej Spółki Wodnej Zlewni „Mogielnica Wschodnia” oraz Spółki Drenarskiej. Środki zostały wykorzystane na bieżące utrzymanie rowów melioracyjnych w miejscowościach: Kalwy – rów nr RJND (2325 m), Cieśle – rów nr RJNA (1470 m), Żegowo – rów nr RMWC-6-8-2 (1100 m). Łączna długość konserwowanych rowów wyniosła 4895 m.

W roku 2016 dotacja do Spółek Wodnych wyniosła 80 000,00 zł i została przekazana Gminnej Spółce Wodnej Zlewni „Mogielnica Wschodnia”. Środki zostały wykorzystane na bieżącą konserwację rowu RMWC Trupina (260 m) oraz rowów w miejscowościach: Wysoczka – rowy RMWE-1, RMWE-2 (łączna długość: 2280 m) oraz RMWC-6-8/A (850 m), Otuszy-Wysoczka – rowy RMWC, RMWC-6 i RMWC 6-9 (łączna długość 5580 m).

Dodatkowo, w latach 2015-2016 przekazane zostały składki na rzecz Spółek Wodnych w Nowym Tomyślu za grunty będące własnością gminy, o łącznej kwocie 833,30 zł.

Pozostałe działania w zakresie modernizacji i odbudowy systemów melioracyjnych dotyczyły przekazania środków w wysokości 2 757,45 zł na usunięcie awarii sieci drenarskiej we wsi Dobra oraz przebudowy istniejącego stawu przy ul. Basztowej w Buku – 13 600,00 zł.

Rekomendacje

Utrzymanie odpowiednich stosunków wodnych jest bardzo istotne dla prawidłowego funkcjonowania środowiska, co z kolei jest szczególnie istotne z punktu widzenia terenów rolnych i podmokłych. Zaleca się prowadzenie dalszych działań związanych z modernizacją oraz konserwacją istniejących na terenie Miasta i Gminy Buk systemów melioracji. Należy jednak pamiętać, iż każde roboty konserwacyjne urządzeń i systemów melioracyjnych, prowadzone nawet w niewielkim zakresie, ingerują w środowisko przyrodnicze, dlatego też powinny być wykonywane z zastosowaniem odpowiednich zasad, ograniczeń i technologii, minimalizujących szkodliwe oddziaływanie na środowisko.

Alternatywą dla urządzeń melioracyjnych są tzw. obiekty małej retencji, takie jak stawy, czy niewielkie zbiorniki wodne, których ochrona przyczynia się do wspomaganie regulacji stosunków wodnych obszaru.

Istotne jest także zwiększanie świadomości ekologicznej wśród rolników. Wdrażanie odpowiednich metod uprawy, takich jak oranie prostopadle do kierunku spadku wysokości terenu, przyczynia się do zmniejszenia prędkości odpływu wody i w konsekwencji zwiększenia pojemności retencyjnej gruntów rolnych. .

2.3.3 Ochrona jakości powietrza atmosferycznego

2.3.3.1 System transportowy

Przyjęte do realizacji cele ekologiczne

1. Systematyczna poprawa jakości powietrza na obszarze miejskim.
2. Utrzymanie jakości powietrza na obecnym poziomie na terenach nieurbanizowanych.
3. Redukcja emisji gazów cieplarnianych i niszczących warstwę ozonową.
4. Poprawa bezpieczeństwa i płynności ruchu drogowego poprzez modernizację istniejących skrzyżowań dróg.
5. Zwiększenie przepustowości ruchu uzyskanej dzięki modernizacji dróg.
6. Wprowadzanie rozwiązań zmniejszających lub eliminujących wpływ transportu na środowisko.

Strategia realizacji celów

Strategia rozwoju Miasta i Gminy Buk, jako niezbędny cel, określa działania zmierzające do stworzenia nowoczesnych układów komunikacyjnych z jednoczesną poprawą stanu istniejących dróg.

Najbardziej problemowym obszarem ze względu na duży wpływ emisji pochodzenia komunikacyjnego na stężenie zanieczyszczeń powietrza jest teren miasta Buk i miejscowości Niepruszewo. Należy jednak przyznać, że sytuacja w Buku od momentu oddania do użytkowania obwodnicy i autostrady A2 znacznie się poprawiła.

Mimo, że gmina należy do strefy A (strefa jakości powietrza), należy podjąć działania z zakresu potrzeb transportowych, w tym drogowym i kolejowym.

Wyznaczone w Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk cele ekologiczne w latach 2015-2016 były realizowane zarówno przez samorząd gminny jak i inne instytucje administracyjne. Wykonanie wskazanych kierunków działań nie zawsze należało do obowiązków gminy, jednak instytucje odpowiedzialne realizowały należycie swoje obowiązki.

Kierunki działań

W Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, w zakresie działań związanych z ochroną jakości powietrza atmosferycznego w systemie transportowym, do realizacji wyznaczono 9 kierunków działań, z czego w latach sprawozdawczych 2015-2016 realizowanych było 8 z nich. Stopień osiągnięcia celów podano w tabeli poniżej.

Tab. 2-22 Stopień osiągnięcia celu – system transportowy

Lp.	Opis kierunku działań	Stopień osiągnięcia celu
1	Zwiększania udziału transportu zbiorowego w całkowitych przewozach pasażerskich.	Nierealizowane ze względu na brak potrzeby
2	Poprawa stanu nawierzchni dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych.	Realizowane

Lp.	Opis kierunku działań	Stopień osiągnięcia celu
3	Wprowadzenie sprawnego systemu sterowania ruchem ulicznym.	Realizowane
4	Poprawa stanu technicznego pojazdów i dostosowanie wymagań dotyczących benzyn i oleju napędowego do norm europejskich.	Realizowane przez przewoźników
5	Promowanie korzystania z istniejących linii kolejowych.	Realizowane przez przewoźników kolejowych
6	Wsparcie budowy infrastruktury rowerowej; budowa nowych tras rowerowych i modernizacja istniejących, w tym wyłączenie tras rowerowych poza pasy dróg samochodowych, budowa parkingów dla rowerów itp.	Realizowane w zakresie ścieżek rowerowych
7	Modernizacja taboru komunikacji autobusowej, wymiana pojazdów na bardziej „ekologiczne”.	Realizowane przez przewoźników
8	Prowadzenie działań mających na celu zwiększenie przepustowości i płynności ruchu drogowego.	Realizowane
9	Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców o wpływie używanego środka transportu na środowisko.	Realizowane

Uzyskany efekt ekologiczny

Wydatki poniesione przez samorząd w zakresie dróg publicznych powiatowych wyniosły 125 413,97 zł i dotyczyły:

- remontów cząstkowych nawierzchni asfaltowych,
- bieżących naprawy chodników (remont chodnika przy ul. Niegolewskich w Buku),
- odnowy oznakowania poziomego dróg,
- akcji „zima”,
- naprawy urządzeń kanalizacji deszczowej, czyszczenia wpustów deszczowych, czyszczenia kanalizacji
- pomiarów natężenia ruchu drogowego,
- innych usług i zakupów, takich jak: bieżące naprawy informacji drogowej, wdrażanie zmian w organizacji ruchu, zmiatanie mechaniczne dróg powiatowych, wywóz nieczystości z pasów drogowych.

Co więcej, wykonane zostało zadanie pn.: „Modernizacja drogi powiatowej miejskiej na odcinku ul. Grodzkiej w Buku (odcinek od ul. Jana Pawła II do ul. Przykop)”. Łączna kwota przedsięwzięcia wyniosła 824 404,74 zł.

W zakresie działań związanych z drogami publicznymi gminnymi w roku 2015 poniesiono wydatki na ich bieżące utrzymanie w kwocie 898 078,42 zł, które obejmowały:

- bieżące naprawy nawierzchni dróg i chodników (remont chodnika ul. Szkolna w Dakowych Suchych, ul. Bohaterów Bukowskich w Buku i w Otuszu przy drodze powiatowej oraz remont nawierzchni przy budynku OSP w Szewcach),
- zimowe utrzymanie dróg,
- naprawy cząstkowe nawierzchni,
- wykonanie oznakowania poziomego dróg i ulic,
- naprawy urządzeń kanalizacji deszczowej, montaż wpustów deszczowych, czyszczenie separatorów (w tym odwodnienie ul. Świerkowej i ul. Jodłowej w Niepruszewie),
- zakup destruktu i gruzu sortowanego (ul. Promienista i ul. Makowa w Wielkiej Wsi oraz drogi powiatowe w Sznyfinie i Żegowie),
- opłata za wyłączenie gruntów z produkcji rolnej powstałej przy budowie dróg AG Niepruszewo,

- pozostałe usługi i zakupy, w tym koszenie poboczy, praca koparką, kosztorysowanie, nadzór inwestorski, dokumentacja techniczna na bieżące remonty dróg, remonty ogrodzeń przy drogach gminnych, projekty organizacji ruchu, zakup cementu, palet, znaków drogowych, kostki brukowej, ścinka pobocza, usunięcie krzewów z pasa drogowego, inne prace w pasie drogowym dróg gminnych i wewnętrznych, odtworzenie rowów przy drogach gminnych, oznakowanie i wytyczenie pasów drogowych, utwardzenie nawierzchni ul. Makowej w Wielkiej Wsi, opłata za zajęcie pasa drogowego, remonty wiat przystankowych, itp.

Ponadto, w roku 2015 zostały wykonane następujące zadania inwestycyjne:

- budowa drogi Wielka Wieś ul. Liliowa (od ul. Storczykowej do Kwiatowej), ul. Różana (od ul. Liliowej do ul. Irysowej) ul. Malwowa (cała) - 1 059 616,89 zł,
- budowa drogi Buk ul. Czarnieckiego - 409 769,80 zł,
- przebudowa dróg gminnych dojazdowych w Wielkiej Wsi ul. Strzelecka, Wielka Wieś droga do Pawłówka, Otusz-Huby i Szewce ul. Mylna - 623 930,40 zł,
- budowa parkingu na ul. Sportowej w Buku - 66 187,73 zł,
- zakup wiat przystankowych - 20 258,10 zł.

Przygotowane zostały także projekty inwestycji polegających na:

- budowie drogi Buk ul. Mury do ul. Grodziskiej oraz Poprzeczna - 26 937,00 zł,
- budowie drogi ul. Kwiatowej w Niepruszewie - 23 400,00 zł,
- budowie drogi ul. Basztowej w Buku – 13 776,00 zł,

W roku 2016 przekazane zostały środki w kwocie 9 588,00 zł na dotację celową na pomoc finansową między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań bieżących z przeznaczeniem na partycypację w kosztach wykonania naklejek na ekran akustyczny wraz z demontażem przy drodze wojewódzkiej nr 307 (odcinek drogi od ul. Dworcowej do ul. Dobieżyńskiej – osiedle 700 Lecia Miasta). Przekazana została także dotacja celowa w wysokości 63 000,00 zł na dofinansowanie przebudowy drogi powiatowej nr 2739P Wąsowo – Buk na odcinku miejskim ul. Niegolewskich w Buku.

W zakresie utrzymania dróg publicznych powiatowych w granicach miasta Buk poniesione zostały wydatki w wysokości 106 122,75 zł i dotyczyły:

- remontów cząstkowych nawierzchni asfaltowych,
- remontu nawierzchni chodnika przy drodze powiatowej nr 2496P w Otuszu,
- bieżących napraw dróg w Buku,
- odnowy oznakowania poziomego dróg,
- akcji „zima”,
- naprawy urządzeń kanalizacji deszczowej, czyszczenie wpustów deszczowych, czyszczenie kanalizacji i inspekcja kamerą,
- zamykania mechanicznego dróg powiatowych, wywozu nieczystości z pasów drogowych,
- opracowania dokumentacji,
- zakupu kostki brukowej, obrzeży betonowych i cementu na drogę powiatową we wsi Szewce ul. Bukowska.

Ponadto, w roku sprawozdawczym wykonane zostały następujące zadania inwestycyjne:

- przebudowa drogi powiatowej miejskiej w ul. Przykop – 492 187,67 zł,
- przebudowa drogi powiatowej miejskiej ul. Grodziska, Szewska i Bohaterów Bukowskich (do ul. Wielkowiejskiej) – 731 945,31 zł.

Wydatki poniesione na bieżące utrzymanie dróg publicznych gminnych w roku 2016 wyniosły 773 640,74 zł, obejmując:

- bieżące naprawa nawierzchni dróg i chodników,

- utrzymanie przejezdności dróg,
- zimowe utrzymanie dróg,
- naprawy częściowe nawierzchni,
- równanie i profilowanie dróg,
- wykonanie oznakowania poziomego dróg i ulic,
- naprawy i utrzymanie urządzeń kanalizacji deszczowej, montaż wpustów deszczowych, inspekcja kamerką, czyszczenie WUKO, roboty kanalizacyjne,
- wykonanie miejsc postojowych,
- zakup gruzu,
- wykonanie umocnienia nawierzchni Szewce,
- remont ulicy Ogrodowej w Wielkiej Wsi,
- opłata za zajęcie pasa drogowego,
- opłata za wyłączenie gruntów z produkcji rolnej powstałej przy budowie dróg AG Niepruszewo,
- pozostałe usługi i zakupy, a w tym:
- koszenie poboczy, praca koparką, opłaty dot. analizy wód opadowych, montaż wiat przystankowych, wykonanie tablic i słupków, ułożenie płyt, wykonanie tablic z nawami ulic, wznowienie znaków granicznych, opłata za korzystanie ze środowiska, wykonanie pomiaru natężenia ruchu, koszenie poboczy, wykonanie projektu, itp.

Wykonano również zadania inwestycyjne polegające na:

- przebudowie ul. Mury od budynku nr 27 do ul. Grodzkiej wraz z budową oświetlenia, a także przebudowie ul. Poprzecznej i ul. Ratuszowej - 471 407,94 zł,
- modernizacji nawierzchni Placu Przemysława – 28 499,10 zł,
- budowie ul. Kasztanowej w Buku - 1 080 561,70 zł,
- budowie ul. Różanej (od ul. Liliowej do ul. Kwiatowej), ul. Kalinowej oraz ul. Irysowej w Wielkiej Wsi - 1 482 344,10 zł,
- budowie ul. Kasztanowej w Niepruszewie wraz z fragmentami sieci kanalizacji deszczowej i wodociągowej (teren Parku Przemysłowego) - 971 763,04 zł,
- zakupie wiat przystankowych - 26 440,08 zł.

Dodatkowo, przygotowane zostały projekty poniższych inwestycji:

- przebudowa i budowa drogi gminnej Szewce – Dobieżyn - 27 114,00 zł,
- przebudowa i budowa drogi gminnej Dobieżyn – Otusz - 36 954,00 zł.

Ochrona powietrza atmosferycznego w zakresie systemu transportowego opierała się również na opłatach za emisję spalin do atmosfery ze środków transportowych stanowiących własność gminy.

Co więcej, w roku 2016 wybudowana została także ścieżka rowerowo-piesza wraz z montażem efektywnego energetycznie oświetlenia przy obwodnicy Miasta Buk ul. Jana Pawła II. Koszt inwestycji wyniósł 13 131,00 zł. Przedsięwzięcia tego typu sprzyjają promowaniu alternatywnych środków transportu (zamiast prywatnego transportu samochodowego), co z kolei przyczynia się do ograniczenia ilości emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Promowanie alternatywnych środków transportu jest również formą podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie wpływu emisji spalin na jakość powietrza atmosferycznego. Rozwój ścieżek rowerowo-piesznych przyczynia się ponadto do zwiększania dostępności komunikacyjnej oraz walorów turystyczno-rekreacyjnych gminy.

Inwestowanie w rozwój dróg oraz alternatywnych środków transportu jest bardzo istotne z punktu widzenia ochrony środowiska, zwłaszcza z uwagi na fakt, iż w danym okresie sprawozdawczym transport drogowy stanowił jeden z głównych sektorów odpowiedzialnych za emisje zanieczyszczeń do atmosfery.

Istotnym z punktu widzenia ograniczania emisji zanieczyszczeń ze środków transportu jest także uwzględnianie tych kwestii w gminnych planach/programach, określających cele i kierunki rozwoju regionu. Dnia 29 grudnia 2015 r. uchwałą nr XV/102/2015 Rady Miasta i Gminy Buk przyjęty został Plan gospodarki niskoemisyjnej Miasta i Gminy Buk. Zgodnie z zapisami Planu działania gminy mają istotne znaczenie, dla osiągnięcia zamierzonych rezultatów określonych w dokumencie. Istotne są działania, które będą promowały i pokazywały wiodącą rolę samorządu w dziedzinie efektywności energetycznej i ochrony klimatu na poziomie lokalnym. Kluczowe działania dla miejskiego PGN to szczególnie działania w zakresie termomodernizacji budynków i przebudowy dróg. Działania w ramach PGN dla gminy Buk to również wymierne oszczędności dla gminy i jej mieszkańców wynikające z zaoszczędzonej energii (elektryczna, ciepła, paliwa transportowe i in.). Ponadto należy podkreślić inne pośrednie korzyści, takie jak ograniczenie emisji zanieczyszczeń do środowiska (m.in. pyły, benzo(α)piren oraz tlenki azotu i siarki), co będzie miało wpływ na zdrowie i poprawę jakości życia mieszkańców. Poprzez ograniczenie zużycia energii i wzrost produkcji energii z OZE, realizacja PGN dla gminy Buk przyczynia się również do poprawy bezpieczeństwa energetycznego obszaru.

Rekomendacje

Konieczne jest dalsze prowadzenie działań związanych z poprawą stanu nawierzchni dróg zlokalizowanych na terenie Miasta i Gminy Buk, jak również realizacja innych zadań mających na celu ochronę jakości powietrza atmosferycznego przed negatywnymi skutkami wynikającymi z użytkowania i rozwoju systemu transportowego.

Istotnym elementem jest stały rozwój oraz promowanie alternatywnych środków transportu, w tym ciągła budowa i modernizacja ścieżek rowerowo-piesznych, a także budowa wiat i parkingów dla rowerów, w celu ułatwienia mieszkańcom korzystania z takiej formy transportu.

Przedstawione w Planie gospodarki niskoemisyjnej Miasta i Gminy Buk cele oraz działania przyczyniają się do realizacji krajowej i unijnej strategii ochrony klimatu. Należy również podkreślić fakt, że realizacja PGN dla gminy powinna pomagać w utrzymaniu konkurencyjności gospodarki jej terenów. Realizacja polityki klimatyczno-energetycznej na poziomie lokalnym to szansa dla gospodarki gminy, którą należy wykorzystać poprzez konsekwentne działania skierowane na „zazielenienie” lokalnej gospodarki – władze gminy powinny zaangażować się i wspierać podobne inicjatywy jak opisane powyżej, a także inne, które będą wpisywały się w politykę niskoemisyjnego rozwoju.

Proponuje się również weryfikację celu i doprecyzowanie kierunków działań. Istotnym też jest uzyskanie większej świadomości dotyczącej istotności celu, a także możliwości jego realizacji.

2.3.3.2 Emisja niska

Przyjęte do realizacji cele ekologiczne

1. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych.
2. Promowanie działań termomodernizacyjnych wśród mieszkańców gminy.

3. Wymiana nośników ciepła w lokalnych kotłowniach i gospodarstwach domowych.
4. Rozbudowa sieci gazowej na terenach wiejskich gminy.

Strategia realizacji celów

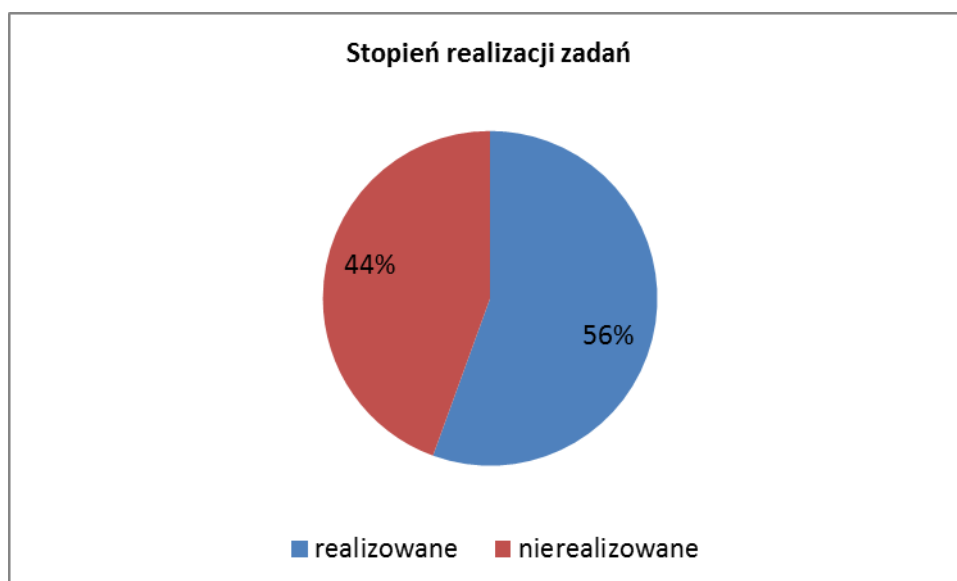
Głównym kierunkiem działań zogniskowanych na zmniejszeniu emisji niskiej jest: zwiększanie sprawności urządzeń wykorzystujących węgiel, większe wykorzystanie energii odnawialnej i niekonwencjonalnej, wspieranie ekologicznych inwestycji grzewczych oraz termorenowacja budynków użyteczności publicznej i mieszkalnej. Dalszy rozwój gazyfikacji na terenie gminy stworzy potencjalne możliwości wykorzystania gazu ziemnego do celów ogrzewania pomieszczeń.

Kierunki działań

W Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, w zakresie działań związanych z ochroną jakości powietrza atmosferycznego przed zanieczyszczeniami pochodzącymi z emisji niskiej, do realizacji wyznaczono 9 kierunków działań, z czego w latach sprawozdawczych 2015-2016 realizowano 5 z nich. Stopień osiągnięcia celów podano w tabeli poniżej.

Tab. 2-23 Stopień osiągnięcia celu – emisja niska

L.p.	Opis kierunku działań	Stopień osiągnięcia celu
1	Prowadzenie w możliwie szerokim zakresie prac modernizacyjnych obiektów zarządzanych przez samorząd, a także propagowanie wśród mieszkańców miasta i gminy oraz właścicieli obiektów usługowo-handlowych podejmowanie takich działań.	Realizowane
2	W ramach planu zagospodarowania przestrzennego i planów miejscowych koordynowanie rozwoju poszczególnych systemów energetycznych i ich zakresów działania w pokrywaniu potrzeb cieplnych miasta w oparciu o zasady określone w aktualizacji „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta i Gminy Buk.	Nierealizowane ze względu na brak konieczności
3	Prowadzenie współpracy międzygminnej z sąsiednimi gminami mającą na celu poprawę bezpieczeństwa energetycznego gminy a także zmniejszenie niskiej emisji.	Nierealizowane
4	Budowa sieci gazowej w następujących rejonach gminy: Buk – Pawłówko – Wiktorowo, Buk – św. Jan, Józefowo.	Nierealizowane
5	Prowadzenie działań zmierzających do eliminacji systemów grzewczych zasilanych paliwem tradycyjnym.	Realizowane
6	Wprowadzanie ekologicznych nośników energii, w tym wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii.	Nierealizowane
7	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych.	Realizowane
8	Preferowanie wprowadzania w budownictwie materiałów energooszczędnych.	Realizowane
9	Edukacja ekologiczna mieszkańców nt. korzystania z proekologicznych nośników energii, unikania spalania odpadów w piecach domowych.	Realizowane

Ryc. 2-5 Stopień realizacji działań – emisja niska

Uzyskany efekt ekologiczny

W gminie dominuje indywidualny system ogrzewania domów. Istnieją kotłownie przy budynkach mieszkalnych (kotłownie węglowe, gazowe, olejowe, wykorzystujące energię odnawialną) oraz kotłownie przyzakładowe. Na terenie gminy działa kotłownia zbiorcza zasilająca bloki przy ulicach: Dobieżyńskiej, Sokoła, Dworcowej, Ośrodek Sportu i Rekreacji przy ul. Szarych Szeregów oraz Gimnazjum im. płk. Kazimierza Zenktelea przy ul. Szarych Szeregów. Stale wzrasta odsetek mieszkań posiadających systemy centralnego ogrzewania.

W latach 2015-2016 ochrona powietrza atmosferycznego w zakresie niskiej emisji opierała się głównie na opłatach za emisję spalin do atmosfery z kotłowni stanowiących własność gminy. Ponadto, w roku 2016 prowadzono prace modernizacyjne związane z budową wewnętrznej instalacji gazowej w Domu Kultury w Dakowach Suchych (koszt: 11 390,50 zł).

W roku 2015 opracowany został także projekt termomodernizacji budynków oświatowych (koszt: 18 450,00 zł), natomiast w roku 2016 w WPF uwzględnione zostały wydatki majątkowe w kwocie 1 889 300 zł na termomodernizację budynków użyteczności publicznej Miasta i Gminy Buk wraz z montażem odnawialnych źródeł energii z okresem realizacji na lata 2017-2018.

Przyjęte w okresie sprawozdawczym zostały dwa dokumenty strategiczne związane z niską emisją. Pierwszym była zatwierdzona uchwałą nr XIII/82/2015 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 27 października 2015 r. aktualizacja Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta i Gminy Buk, natomiast drugim – przyjęty uchwałą nr XX/133/2016 Rady Miasta i Gminy Buk z dnia 31 maja 2016 r. Plan gospodarki niskoemisyjnej Miasta i Gminy Buk. Powyższe sprzyja ograniczaniu niskiej emisji poprzez sprecyzowanie celów, kierunków działań oraz polityki regionu w tym zakresie poprzez wskazanie konkretnych działań zmierzających do ograniczenia źródeł niskiej emisji w gminie.

PGN, jako jedno z planowanych działań, uwzględnia budowę nowej i modernizację istniejącej infrastruktury oświetleniowej z energochłonnych źródeł światła o wysokim poborze mocy na oświetlenie uliczne energooszczędne. W roku 2015 dokonano w tym zakresie:

- budowy oświetlenia ulicznego w Szewcach, ul. Nowa – 29 564,14 zł,
- budowy oświetlenia w Wielkiej Wsi, ul. Bohaterów Bukowskich – 61 332,80 zł,

- wymiany oświetlenia skwer im. dr Lecha Siudy – 36 814,45 zł,
- opracowanie projektu technicznego – Wielka Wieś ul. ks. Teofila Ratajczaka, ul. Słonecznikowa, Otusz – Huby, oraz ul. Bukowska w Dobieżynie (wraz z budową, etap I) – 40 032,20 zł.

Podobnie, w 2016 roku przeprowadzono:

- budowę oświetlenia w Wielkiej Wsi, ul. Ratajczaka – 28 088,14,
- budowę oświetlenia w Wielkiej Wsi, ul. Makowa i Słonecznikowa – 27 314,00 zł,
- budowę oświetlenia w Buku – Park ul. Dworcowa – 23 378,00 zł,
- budowę oświetlenia w Buku, ul. Sportowa – 39 399,02 zł,
- opracowanie dokumentacji technicznej na budowę oświetlenia w Wielkiej Wsi, ul. Wiśniowa – 5 573,8 zł,
- opracowanie dokumentacji technicznej na budowę oświetlenia w miejscowości Szewce – Zgoda – 5 535,00 zł.

Warto dodać, że powyższe inwestycje przyczynią się nie tylko do redukcji emisji gazów cieplarnianych, ale także do zwiększenia bezpieczeństwa na drogach, oraz obniżenia kosztów za energię elektryczną.

Na potrzeby opracowania Planu gospodarki niskoemisyjnej przeprowadzona została inwentaryzacja, która wskazała, iż sumaryczna wielkość emisji gazów cieplarnianych z terenu Miasta i Gminy Buk w 2013 roku wyniosła 147 093 Mg CO₂. Wyniki inwentaryzacji emisji CO₂, w podziale na sektory, przedstawia Tab. 2-24.

Tab. 2-24 Wielkość emisji CO₂ w Mieście i Gminie Buk w 2013 r. wg podsektorów

L.p.	Emisje wg podsektorów	Emisja w 2013 r.	Udział w 2013 r. [%]
1	budynki mieszkalne	24 280	16,5
2	budynki instytucji, komercyjne i urzędnia	20 956	14,2
3	oświetlenie publiczne	730	0,5
4	transport drogowy	60 357	41,0
5	transport szynowy	-	0,0
6	przemysł	42 231	28,7
7	gospodarka odpadami	17	0,0
8	pochłanianie	-1 478	-1,0
Suma		147 093	100

Źródło: Plan gospodarki niskoemisyjnej Miasta i Gminy Buk

Na podstawie analizy wyników inwentaryzacji emisji przedstawionych w Planie gospodarki niskoemisyjnej Miasta i Gminy Buk stwierdzono, iż za emisje odpowiedzialne były przede wszystkim sektory:

- transport drogowy: emisja CO₂ stanowiła 41% ogółu emisji z terenu gminy;
- budynki mieszkalne: emisja CO₂ stanowiła 16,5% ogółu emisji z terenu gminy;
- budynki instytucji, komercyjne i urzędnia: emisja CO₂ stanowiła 14,2% ogółu emisji z terenu gminy;
- emisja z pozostałych sektorów sumuje się, do 30%, którą to wartość buduje emisja z przemysłu – 28,7%, oświetlenie publiczne - 0,5%.

W ramach przeprowadzonej inwentaryzacji emisji oszacowano wielkość pochłaniania CO₂ przez roślinność (głównie lasy), co jest związane z procesem fotosyntezy, na poziomie ok. 1,0% sumarycznej emisji z terenu gminy. Stąd też owa wartość przyjmuje znak minus.

Sumaryczna wielkość emisji i zużycia energii z obszaru miasta z roku bazowego, którym jest rok 2010, posłużyła wyznaczeniu celu redukcyjnego do roku 2020. Rok kontrolny 2013 posłużył określeniu kierunku, w jakim zmierza gmina oraz trendów zużycia energii

i emisji gazów cieplarnianych. Wielkość emisji gazów cieplarnianych z terenu gminy wyniosła w 2010 roku 142 685 Mg CO₂, a w 2013 roku – 147 093 Mg CO₂. Emisje z całej gminy w porównaniu do roku 2010 wzrosły zatem o ok. 3,09%.

Analiza porównawcza wyników inwentaryzacji emisji z lat 2010 i 2013 w podziale na sektory wskazuje, iż w 2013 roku we wszystkich sektorach działalności gminy objętych inwentaryzacją odnotowano wzrost wielkości emisji w porównaniu z rokiem 2010. Największy procentowy wzrost emisji odnotowano w sektorze transportu drogowego (5 900 Mg CO₂ /10,83%). Wyraźny wzrost wielkości emisji odnotowano też w sektorze przemysł (2 325 Mg CO₂ /5,83%).

Z kolei analiza porównawcza wyników inwentaryzacji emisji z lat 2010 i 2013 w podziale na paliwa/nośniki energii wskazuje, iż w 2013 roku w większości stosowanych na terenie gminy nośnikach energii i paliwach za wyjątkiem gazu ziemnego, oleju opałowego oraz węgla kamiennego odnotowano zmniejszenie wielkości emisji w porównaniu z rokiem 2010. Największy procentowy spadek emisji odnotowano w przypadku gazu ziemnego - 14,98%. Wyraźny wzrost wielkości emisji odnotowano w przypadku energii elektrycznej 3,78%.

Wskaźnikiem uzyskanego efektu ekologicznego w zakresie ograniczenia niskiej emisji jest m.in. rozwój sieci gazowej w gminie. Zamieszczona poniżej tabela wskazuje, zmiany w wykorzystaniu sieci gazowej w stosunku do roku 2014.

Tab. 2-25 Wskaźniki efektywności programu – sieć gazowa (wg GUS 2018)

L.p.	Wskaźnik	Jednostka	Stan na 31.12.2014	Stan na 31.12. 2015	Stan na 31.12.2016	Wzrost/ spadek [%]
1	Długość czynnej sieci gazowej	km	110,6	112	113,3	+2,4
2	Czynne przyłącza do budynków (mieszkalnych i niemieskalnych)	szt.	1575	1631	1724	+8,6
3	Odbiorcy gazu	gosp.	1680	1756	1819	+7,6
4	Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.	1606	1676	1732	+7,3

Zwiększająca się liczba gospodarstw ogrzewających mieszkania gazem przyczynia się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery, dzięki stopniowemu eliminowaniu domowych pieców grzewczych, czy kotłowni węglowych.

Rekomendacje

Konieczne jest dalsze prowadzenie działań związanych ograniczeniem źródeł niskiej emisji na terenie gminy, takich jak termomodernizacja budynków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej, wymiana oświetlenia, czy wymiana systemów ogrzewania mieszkań z kotłów opalanych węglem na instalacje bardziej ekologiczne. W związku z zakończeniem Programu Priorytetowego KAWKA, zaleca się uwzględnienie w kolejnym Programie ochrony środowiska nowych źródeł dofinansowania do wymiany przestarzałych pieców indywidualnych mieszkańców zarówno pochodzących z budżetu samorządów (gmina, powiat województwo) jak i funduszy związanych z ochroną środowiska. Powyższe działania będą skutkować nie tylko zmniejszeniem emisji gazów cieplarnianych, ale także poprawą efektywności energetycznej oraz zmniejszeniem kosztów związanych z zapewnieniem odpowiedniego komfortu cieplnego. Podobne skutki zostaną zapewnione dzięki wymianie oświetlenia na oświetlenie energooszczędne. Przyczyni się to do ograniczenia zapotrzebowania na energię elektryczną i w konsekwencji ograniczenia emisji gazów

cieplarnianych. Wymiana oświetlenia na oświetlenie energooszczędne przynosi oszczędności rzędu 50% w zużyciu energii elektrycznej, dodatkowo w przypadku oświetlenia infrastruktury drogowej poprawia bezpieczeństwo na drogach.

Ponadto ważne jest, aby wzrosło wśród społeczeństwa zainteresowanie korzyściami płynącymi z alternatywnych źródeł energii (szczególności poprzez instalowanie odnawialnych źródeł energii w postaci modułów fotowoltaicznych „PV”) i przekładało się to na faktyczne użytkowanie instalacji przyjaznych środowisku (OZE).

Zaleca się także działania w zakresie podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie korzyści nie tylko ekologicznych, ale także ekonomicznych płynących z stosowania energooszczędnego oświetlenia oraz sprzętów RTV, ITC i AGD w gospodarstwach domowych, co znacząco przyczyniłoby się do ograniczenia emisji punktowych.

2.3.3.3 Emisja przemysłowa

Przyjęty do realizacji cel ekologiczny

1. Restrukturyzacja zakładów przemysłowych oraz dalszy rozwój przemysłu przy jednoczesnym minimalizowaniu wpływów na zdrowie ludzi i środowisko.

Strategia realizacji celu

Najważniejszym przedsięwzięciem jest restrukturyzacja istniejących zakładów oraz rozwój nowoczesnych, innowacyjnych sektorów przemysłowych o zminimalizowanym wpływie na zdrowie ludzi i środowisko.

Zaostrzenie wymogów ekologicznych i wzrost konkurencyjności rynku stawia zakłady przed koniecznością restrukturyzacji. Z punktu widzenia ochrony środowiska, ważne będą wszystkie działania zmierzające do zminimalizowania wpływu przedsiębiorstwa na środowisko.

Zakłady przemysłowe w coraz większym stopniu ponosić będą odpowiedzialność za ochronę środowiska. Zadania z tym związane nie będą ograniczać się do naprawy zaistniałych szkód i spełnienia wymogów zdefiniowanych w pozwoleniach na korzystanie ze środowiska, ale będą zmierzać do zapobiegania powstawaniu negatywnych oddziaływań i szkód w środowisku. Istotne będzie podejmowanie przez przedsiębiorstwa dobrowolnych działań na rzecz środowiska, jak również upowszechnienie systemów zarządzania środowiskowego.

Kierunki działań

W Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, w zakresie działań związanych z ochroną jakości powietrza atmosferycznego przed zanieczyszczeniami pochodzącymi z przemysłu, do realizacji wyznaczono 9 kierunków działań, z czego w latach sprawozdawczych 2015-2016 realizowano 8 z nich. Stopień osiągnięcia celów podano w tabeli poniżej.

Tab. 2-26 Stopień osiągnięcia celu – emisja przemysłowa

L.p.	Opis kierunku działań	Stopień osiągnięcia celu
1	Dalsze wprowadzanie systemów zarządzania środowiskiem ISO 14 000 oraz dobrowolnych działań nienormatywnych (np. czystsza produkcja) w zakładach	Realizowane przez

L.p.	Opis kierunku działań	Stopień osiągnięcia celu
	przemysłowych.	przedsiębiorców
2	Wdrażanie nowoczesnych technologii, przyjaznych środowisku (BAT).	Brak instalacji, dla których opracowano BAT
3	Instalowanie urządzeń do redukcji zanieczyszczeń powstałych w procesach technologicznych oraz poprawa sprawności funkcjonujących urządzeń.	Realizowane przez przedsiębiorców
4	Systematyczna kontrola zakładów przemysłowych odnośnie przestrzegania obowiązków nałożonych pozwoleniami na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza.	Realizowane
5	Stymulowanie modernizacji i hermetyzacji procesów technologicznych w zakładach zgodnie z obowiązującymi przepisami.	Realizowane w niewystarczającym zakresie
6	Obniżenie emisji przemysłowych poprzez realizację programu gazyfikacji.	Realizowane
7	Rozwój drobnego przemysłu rolno-spożywczego wykorzystującego istniejące warunki przyrodnicze oraz zaplecze w postaci aglomeracji Poznania.	Realizowane
8	Stosowanie mniej odpadowych nośników energii („ekologiczne nośniki energii”).	Realizowane
9	Właściwe gospodarowanie terenami przemysłowymi.	Realizowane

Uzyskany efekt ekologiczny

Istotnym sposobem ograniczania emisji przemysłowej jest prewencja, a więc zapobieganie u źródła, dlatego w okresie sprawozdawczym przeprowadzone zostały kontrole zakładów przemysłowych pod kątem przestrzegania przepisów ochrony środowiska, w tym obowiązków nałożonych pozwoleniami na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza. Spośród 7 zakładów przemysłowych skontrolowanych w roku 2015, naruszenia w zakresie ochrony powietrza stwierdzono w 1 – Stolarstwo Leszek Nowak, ul. Bukowska 20, 64-320 Szewce, gdzie odnotowano brak wymaganego pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza.

Na terenie gminy realizowane są liczne zadania związane z ochroną jakości powietrza atmosferycznego przed negatywnymi skutkami wynikającymi z funkcjonowania przedsiębiorstw. Ich realizacja ograniczy m. in. ilość zanieczyszczeń przedostających się do powietrza atmosferycznego.

Rekomendacje

Zaleca się podejmowanie dalszych działań w zakresie ochrony przed nadmierną emisją zanieczyszczeń przemysłowych do powietrza atmosferycznego. Istotne znaczenie ma tutaj dalsze dążenie przedsiębiorstw do udoskonalania technologii w tym zakresie, w tym wszelkie starania mające na celu stymulowanie modernizacji i hermetyzacji procesów technologicznych w zakładach zgodnie z obowiązującymi przepisami. Ponadto niezbędna jest także kontynuacja przeprowadzania systematycznych kontroli przedsiębiorstw odnośnie ilości wprowadzanych gazów i pyłów do powietrza w stosunku do wydanych na to pozwoleń.

Proponuje się weryfikację celu i doprecyzowanie kierunków działań. Istotnym też jest uzyskanie większej świadomości dotyczącej istotności celu, a także możliwości jego realizacji.

2.3.3.4 Energia odnawialna

Przyjęty do realizacji cel ekologiczny

1. Wzrost wykorzystania energii odnawialnej i osiągnięcie udziału źródeł odnawialnych w produkcji energii do 14% w 2020 r. w strukturze zużycia nośników pierwotnych.

Strategia realizacji celu

Podobnie jak w całym kraju, największe możliwości upatruje się w rozwoju systemów przetwarzających energię biomasy (zrębki drewna, słoma, itp.) na energię użyteczną, głównie ciepłą (kotły opalane paliwami stałymi będą zastępowane kotłami opalanymi biomasą).

Do celów energetycznych może być wykorzystywana energia takich roślin jak wierzba, czy malwa pensylwańska (promocja plantacji tych roślin) oraz biogaz powstający w wyniku fermentacji odpadów z produkcji zwierzęcej, ścieków komunalnych lub odpadów komunalnych (mieszanka gazów o przeważającym udziale metanu).

Istnieje dość ograniczona możliwość wykorzystania w gminie energii odnawialnej. Istnieją jednak możliwości zwiększenia efektywności działających instalacji.

Należy zauważyć, iż wykorzystanie energii wiatrowej stanowi zagrożenie dla zasobów krajobrazu i różnorodności biologicznej. Zatem konieczne jest uwzględnianie uwarunkowań przyrodniczych i krajobrazowych przy lokalizacji obiektów tych form energetyki.

Kierunki działań

W Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, w zakresie działań związanych z energią odnawialną, do realizacji wyznaczono 3 kierunki działań, z czego w latach sprawozdawczych zrealizowano 1 z nich. Stopień osiągnięcia celów podano w tabeli poniżej.

Tab. 2-27 Stopień osiągnięcia celu – energia odnawialna

L.p.	Opis kierunku działań	Stopień osiągnięcia celu
1	Uwzględnianie uwarunkowań przyrodniczo-krajobrazowych przy lokalizacji potencjalnych farm energetyki wiatrowej.	Nierealizowane ze względu na brak konieczności
2	Promowanie oraz popularyzacja najlepszych praktyk w dziedzinie wykorzystania energii w szczególności energii wiatrowej i biomasy, w tym rozwiązań technologicznych, administracyjnych i finansowych.	Realizowane
3	Wsparcie projektów w zakresie budowy urządzeń i instalacji do produkcji i transportu energii wytwarzanej w oparciu o źródła odnawialne.	Nierealizowane

Uzyskany efekt ekologiczny

Potencjał energii słonecznej jest równomiernie rozłożony na całym terenie gminy i prawie w całości pokrywa się ze strefą korzystnych warunków wiatrowych. Dotychczas Miasto i Gmina Buk nie planowało inwestycji z zakresu energetyki wiatrowej, a większość mieszkańców jest przeciwko ich lokalizacji z uwagi na spadek wartości nieruchomości. „Plan gospodarki niskoemisyjnej Miasta i Gminy Buk” przewiduje jednak możliwość budowy

prydomowych turbin wiatrowych (mikroinstalacji rozproszonych), przez prywatnych inwestorów do 2020 roku, których łączna moc ma wynosić 0,8 MW. Wysokość produkcji energii elektrycznej może osiągnąć poziom około 1 402 MWh/rok. Istnieje możliwość zainstalowania turbin na dachach budynków prywatnych lub na masztach wolnostojących umiejscowionych przed budynkami. Przewidywany koszt inwestycji to około 4 mln zł.

Kolejną inwestycją z zakresu odnawialnych źródeł energii planowaną do realizacji do 2020 roku jest zainstalowanie modułów fotowoltaicznych „PV” (rozproszone mikroelektrownie), których łączna moc ma wynosić do 0,6 MWp na budynkach prywatnych. W tym przypadku wysokość produkcji energii elektrycznej może osiągnąć poziom około 578 MWh/rok. Przewidywana wydajność produkcji energii elektrycznej ma osiągnąć poziom około 11%. Przewidywany koszt inwestycji to około 3,6 mln zł.

Rozwój tego typu inwestycji z zakresu energetyki odnawialnej na obszarze gminy może przyczynić się do zmniejszenia zużycia paliw kopalnych spalanych w elektrowniach systemowych, co z kolei pozwoli na redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza. Ponadto zmniejszą się również straty przesyłowe na drodze do odbiorców energii.

Rekomendacje

Ważne z punktu widzenia ochrony środowiska jest wspieranie projektów w zakresie budowy urządzeń i instalacji do produkcji i transportu energii wytwarzanej w oparciu o źródła odnawialne. Gmina w niewielkim zakresie realizuje założenia UE dotyczące ich wykorzystania, dlatego istotne jest zwiększenie jej udziału nie tylko w gminie, ale na terenie całego kraju. W celu zwiększenia potencjału udziału społeczeństwa w tym zakresie ważne jest promowanie przez samorząd najlepszych praktyk w dziedzinie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, w tym rozwiązań technologicznych, administracyjnych i finansowych.

Zaleca się również weryfikację celu i doprecyzowanie kierunków działań. Istotnym też jest uzyskanie większej świadomości dotyczącej istotności celu, a także możliwości jego realizacji. Znaczenie komentowanego celu będzie w najbliższych latach wzrastać.

2.3.4 Ochrona przed hałasem

Przyjęty do realizacji cel ekologiczny

1. Ograniczenie emisji do środowiska i zmniejszenie narażenia mieszkańców na ponadnormatywny poziom hałasu.

Strategia realizacji celu

Najważniejszym celem w zakresie ochrony środowiska przed hałasem jest zmniejszenie skali narażenia mieszkańców na ponadnormatywny poziom hałasu, co przede wszystkim dotyczy hałasu emitowanego przez środki transportu.

Zadania pozainwestycyjne w dziedzinie ochrony przed hałasem obejmują sporządzenie:

- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, różnicując tereny o różnych funkcjach lub różnych zasadach zagospodarowania, wskazuje się, które z nich należą do poszczególnych rodzajów terenów,

- programów ochrony przed hałasem (zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska) dla terenów, na których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny.

Kierunki działań

W Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, w zakresie działań związanych z ochroną przed hałasem, do realizacji wyznaczono 13 kierunków działań, z czego w latach sprawozdawczych 2015-2016 zrealizowano 10 z nich. Stopień osiągnięcia celów podano w tabeli poniżej.

Tab. 2-28 Stopień osiągnięcia celu – ochrona przed hałasem

L.p.	Opis kierunku działań	Stopień osiągnięcia celu
1	Prowadzenie badań monitorujących poziom hałasu drogowego oraz kolejowego.	Nierealizowane – zakres kompetencji WIOŚ
2	Przestrzeganie wartości dopuszczalnych poziomów hałasu w odniesieniu do nowo zagospodarowywanych terenów: stosowanie w planowaniu przestrzennym zasady strefowania.	Realizowane
3	Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed hałasem z wyznaczeniem obszarów ograniczonego użytkowania wokół głównych dróg i linii kolejowych tam, gdzie przekroczony jest dopuszczony w rozporządzeniu poziom hałasu w porze nocnej (w roku 2012 to 59 dB) oraz całej trasy 307 w obrębie całej gminy.	Nierealizowane ze względu na brak konieczności
4	Lokalna poprawa klimatu akustycznego poprzez tworzenie pasów zieleni izolacyjnej.	Cel do weryfikacji
5	Prowadzenie kontroli emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej.	Realizowane
6	Lokalne ograniczenia prędkości ruchu na terenie zwartej zabudowy.	Realizowane
7	Zmniejszenie udziału pojazdów ciężkich w strumieniu ruchu.	Realizowane
8	Dążenie do poprawy płynności ruchu poprzez odpowiednią organizację ruchu.	Realizowane w niewystarczającym zakresie
9	Stosowanie tzw. „cichych” nawierzchni drogowych.	Realizowane
10	Wydawanie decyzji administracyjnych ograniczających poziom hałasu.	Realizowane
11	Wyznaczanie szlaków i budowa nowych ciągów dróg rowerowych.	Realizowane
12	Pogłębianie świadomości społecznej o negatywnym wpływie hałasu na człowieka (edukacja ekologiczna).	Realizowane
13	Przyjęcie uchwał wprowadzających zakaz używania jednostek pływających napędzanych silnikami spalinowymi na jeziorze Niepruszewskim.	Realizowane w ramach uchwały Rady Powiatu

Ryc. 2-6 Stopień realizacji działań – ochrona przed hałasem

Uzyskany efekt ekologiczny

W latach 2015 – 2016 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu nie prowadził pomiarów monitoringowych poziomów hałasu w gminie Buk. Niemniej jednak, kwestia ochrony przed hałasem jest uwzględniana w dokumentach planistycznych gminy.

Ochrona akustyczna była zapewniana także poprzez przeprowadzenie kontroli w zakładach przemysłowych. W roku 2015 kwestia przestrzegania przepisów ochrony środowiska ze szczególnym uwzględnieniem m.in. ochrony przed hałasem została przeprowadzona w 3 firmach, przy czym nigdzie nie stwierdzono naruszeń w tym zakresie.

Jednym z podstawowych źródeł emisji hałasu jest ruch drogowy, dlatego istotnym sposobem jego częściowego ograniczenia jest promowanie alternatywnych środków transportu oraz stwarzanie dogodnych warunków do korzystania z nich. W roku 2016 wybudowana została ścieżka rowerowo-pieszka przy obwodnicy miasta. Planowano także opracować projekt techniczny węzła przesiadkowego P+R, jednakże zadanie to zostało przesunięte na 2017 r, ze względu uwarunkowania prawno-administracyjne.

Dodatkowo, dnia 24 lutego 2016 r. uchwałą nr XIV/185/V/2016 Rady Powiatu Poznańskiego przyjęty został zakaz używania jednostek pływających napędzanych silnikami spalinowymi na niektórych jeziorach powiatu poznańskiego. W dokumencie wskazanych zostało 15 zbiorników wodnych objętych uchwałą, w tym Jezioro Niepruszewskie. Zakaz obowiązuje w ciągu doby przez okres całego roku, z zastrzeżeniem wyjątków wskazanych w uchwale. Powyższe przyczyni się nie tylko do zmniejszenia emisji hałasu w okolicy zbiornika, ale także do ograniczenia negatywnego wpływu na ekosystem wodny takiego, jak zanieczyszczenie wód, resuspensja osadu, czy erozja brzegów pod wpływem wzmożonego falowania.

W przypadku działania związanego ze stosowaniem tzw. „cichych” nawierzchni drogowych zauważyć należy, że wybór nawierzchni drogowej może w istotny sposób obniżyć poziom hałasu od ruchu samochodowego. W zależności od charakterystyki górnej warstwy nawierzchni różnice pomiędzy maksymalnymi poziomami hałasu toczenia od przejeżdżających pojazdów osiągają wartości do około 10 dB(A). Odpowiednie wykonanie nawierzchni betonowych i nawierzchni z betonowej kostki brukowej nie wpływa niekorzystnie na poziom emitowanych dźwięków od przejeżdżających pojazdów. Jest to istotna informacja

przy podejmowaniu decyzji o wyborze technologii wykonania nawierzchni kostkowych w obszarach zabudowanych.

Rekomendacje

Konieczne jest dalsze prowadzenie regularnej kontroli poziomu hałasu w szczególności w miejscach najbardziej narażonych na przekroczenia dopuszczalnych wartości przez odpowiednie jednostki. Ponadto zaleca się także dążenie do poprawy płynności ruchu poprzez odpowiednią organizację ruchu oraz stosowanie tzw. „cichych” nawierzchni drogowych.

Proponuje się również podejmowanie prac związanych z nasadzeniami drzew i krzewów nie tylko na terenach przeznaczonych pod zalesienie, ale również wzdłuż ciągów komunikacyjnych.

Zaleca się weryfikację celu i doprecyzowanie kierunków działań. Istotnym też jest uzyskanie większej świadomości dotyczącej istotności celu, a także możliwości jego realizacji.

2.3.5 Pola elektromagnetyczne

Przyjęte do realizacji cele ekologiczne

1. Stała kontrola źródeł emisji promieniowania elektromagnetycznego.
2. Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach.
3. Edukacja społeczeństwa dotycząca rzeczywistej skali zagrożenia emisją pól elektromagnetycznych.

Strategia realizacji celu

W dziedzinie ochrony przed polami elektromagnetycznymi za najistotniejsze należy uznać zapisy ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku.

Polskę czeka szereg prac w zakresie wprowadzenia unormowań w dziedzinie ochrony przed polami elektromagnetycznymi, zorganizowanie jednostki referencyjnej (wraz z laboratorium pomiarów pól elektromagnetycznych w środowisku), która będzie zapleczem naukowym i merytorycznym dla organów administracji, w tym inspekcji ochrony środowiska, które to organy mają realizować zadania zgodnie z zapisami ustawy prawo ochrony środowiska.

Od kilku lat nie obserwuje się przekroczeń wartości dopuszczalnych emisji pól elektromagnetycznych. Niemniej jednak w celach prewencyjnych, konieczna jest kontynuacja systematycznej kontroli poziomów pól elektromagnetycznych, aby w sytuacjach przekroczeń dopuszczalnych poziomów w porę podejmować środki zaradcze. Istotna jest także edukacja społeczeństwa dotycząca rzeczywistej skali zagrożenia emisją pól, szczególnie w pobliżu stacji bazowych telefonii komórkowej.

Kierunki działań

W Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, w zakresie ochrony przed polem elektromagnetycznym,

do realizacji wyznaczono 5 kierunków działań, z czego w latach sprawozdawczych 2015-2016 zrealizowano 2 z nich. Stopień osiągnięcia celów podano w tabeli poniżej.

Tab. 2-29 Stopień osiągnięcia celu – pola elektromagnetyczne

L.p.	Opis kierunku działań	Stopień osiągnięcia celu
1	Prowadzenie badań pól elektromagnetycznych i gromadzenie danych o źródłach promieniowania elektromagnetycznego.	Nierealizowane przez WIOŚ w okresie sprawozdawczym
2	Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zagadnienia pól elektromagnetycznych.	Realizowane
3	Preferowanie niskokonfliktowych lokalizacji źródeł pól elektromagnetycznych.	Realizowane
4	Dalsze prowadzenie ewidencji źródeł wytwarzających pola elektromagnetyczne.	Nie dotyczy okresu sprawozdawczego
5	Edukacja społeczeństwa dotycząca rzeczywistej skali zagrożenia emisją pól elektromagnetycznych w szczególności oddziaływaniem stacji bazowych telefonii komórkowych.	Nierealizowane

Uzyskany efekt ekologiczny

Monitoring pól elektromagnetycznych realizowany jest od 2008 r. w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. nr 221 poz.1645). Badania prowadzone są w cyklach trzyletnich, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Poznaniu. Z uwagi na fakt, że ostatnie analizy w gminie Buk przeprowadzone zostały w roku 2014, w okresie sprawozdawczym nie dokonano analizy poziomów pól elektromagnetycznych na tym obszarze.

Źródłami promieniowania elektromagnetycznego są m.in. stacje bazowe telefonii komórkowej. Na terenie Miasta i Gminy Buk zlokalizowanych jest 6 stacji bazowych (3 na terenie miejskim i 3 na terenach wiejskich). Na omawianym terenie nie odnotowano żadnych anomalii radiacyjnych ani wzmożonej emanacji radonu z gleby.

W okresie sprawozdawczym planowano zlokalizowanie stacji bazowej nr 71655 „Buk Północ” wraz z infrastrukturą techniczną na dachu budynku biurowego w miejscowości Buk przy ul. Bohaterów Bukowskich (działka ewidencyjna 11/2). Niemniej jednak, Burmistrz Miasta i Gminy Buk dnia 15 stycznia 2016 r. wydał decyzję nr 31/2015 o odmowie ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego dla powyższego przedsięwzięcia.

Rekomendacje

Konieczne jest dalsze prowadzenie badań związanych z pomiarem wartości dopuszczalnych w zakresie oddziaływania pól elektromagnetycznych na terenie Miasta i Gminy Buk, za co odpowiedzialny jest Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Poznaniu.

Zaleca się również weryfikację celu i doprecyzowanie kierunków działań. Istotnym też jest uzyskanie większej świadomości dotyczącej istotności celu, a także możliwości jego realizacji. Należy brać pod uwagę konieczność uwzględniania analizowanego zagadnienia w postępowaniach środowiskowych.

2.3.6 Awaryjne przemysłowe

Przyjęty do realizacji cel ekologiczny

1. Zmniejszanie zagrożenia dla mieszkańców i środowiska z powodu awarii przemysłowych i transportu materiałów niebezpiecznych.

Strategia realizacji celu

Aktualne zasady zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym określa ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r.

Obowiązki związane z awariami przemysłowymi spoczywają głównie na prowadzącym zakład o zwiększonym ryzyku lub o dużym ryzyku wystąpienia awarii oraz na organach Państwowej Straży Pożarnej, a także na wojewodzie. Najbardziej istotnym działaniem jest kreowanie właściwych zachowań mieszkańców w przypadku wystąpienia awarii, poprzez systematyczną edukację i informację.

Potencjalne zagrożenie dla środowiska stwarza transport materiałów niebezpiecznych drogami wojewódzkimi, a szczególnie autostrada, będąca ważnym elementem transportu tranzytowego.

Środki transportu materiałów niebezpiecznych powinny być przystosowane do bezpiecznego załadunku, przeładunku i rozładunku materiałów, a trasy przewozów powinny zapewniać bezpieczeństwo dla mieszkańców i środowiska. Najbardziej istotnym działaniem będzie kreowanie właściwych zachowań mieszkańców w przypadku wystąpienia awarii, poprzez systematyczną edukację i informację.

Priorytetowym działaniem przewidzianym w Wojewódzkim Programie Ochrony Środowiska jest przeciwdziałanie potencjalnemu zagrożeniu środowiska z tytułu transportu materiałów niebezpiecznych.

Kierunki działań

W Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, w zakresie działań dotyczących ochrony przed wystąpieniem awarii przemysłowych, do realizacji wyznaczono 2 kierunki działań, z czego w latach sprawozdawczych 2015-2016 realizowany był jeden.

Tab. 2-30 Stopień osiągnięcia celu – awaryjne przemysłowe

L.p.	Opis kierunku działań	Stopień osiągnięcia celu
1	Dalsza edukacja społeczeństwa w związku z możliwością wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych i transportu materiałów niebezpiecznych.	Realizowane przez zakład
2	Uwzględnianie zasad bezpieczeństwa transportu substancji niebezpiecznych w projektach organizacji ruchu na drogach na terenie powiatu.	Nierealizowane

Uzyskany efekt ekologiczny

Ważnym elementem przeciwdziałania poważnym awariom jest prewencja, w tym inwestowanie w służby, takie jak ochotnicza straż pożarna, czy policja, ale także zarządzanie kryzysowe. W związku z powyższym, w roku 2015 samorząd przeznaczył kwotę 729 474,75 zł na działalność jednostek OSP działających na terenie Miasta i Gminy Buk i wydatki majątkowe a w szczególności na:

- dotację celową dla OSP Dakowy Suche, Dobieżyn, Otusz, Szewce i Niepruszewo z przeznaczeniem na zakup sprzętu pożarniczego i umundurowania,
- ekwiwalenty za udział w akcjach gaśniczych,
- wynagrodzenia i pochodne z tytułu umów zleceń w zakresie utrzymania sprzętu w gotowości do akcji,
- zakupy w tym: sprzętu pożarniczego i wyposażenia, paliwa, akumulatorów, mundurów, buty, hełmów, itp. sprzętu pożarniczego i wyposażenia, paliwa, akumulatorów, opału, nagród, napoi, mundurów, buty, hełmów, art. gospodarcze, elektryczne, itp.,
- zakup fachowych publikacji książkowych,
- gaz, wodę, energię,
- zakup usług remontowych,
- badania lekarskie,
- usługi, w tym: naprawy sprzętu, przeglądy techniczne, prenumeratę czasopism, wywóz nieczystości, naprawy samochodów, przegląd aparatów powietrznych, naprawa bram, naprawa autodrabiny i urządzeń ratowniczych, naprawa motopomp, itp.,
- telefony komórkowe i telefony stacjonarne,
- opłaty OC samochodów i składki OC strażaków.

Dodatkowo, kwotę w wysokości 306 584,98 zł przeznaczono na:

- modernizację strażnicy OSP Dobieżyn – 229 713,64,00 zł,
- zakup drabiny dla OSP Buk – 76 871,34 zł.

Co więcej, w roku sprawozdawczym samorząd przekazał kwotę 10 000,00 zł na wpłatę, jako rekompensatę pieniężną za czas służby przekraczającej normę określoną w ustawie o Policji, za pełnienie dodatkowych służb prewencyjnych na terenie Miasta i Gminy Buk przez policjantów Komendy Miejskiej Policji w Poznaniu.

Poniesione zostały także wydatki (7 412,82 zł) przeznaczone na zarządzanie kryzysowe, takie jak zakup łóżek i kocy, pomocy naukowych, dydaktycznych i książek oraz usługi internetowe i komórkowe Gminnego Centrum Zarządzania Kryzysowego. W związku z brakiem zapotrzebowania ze strony Gminnego Centrum Zarządzania Kryzysowego, szersze inwestycje w tym zakresie nie były konieczne.

W roku 2016 samorząd przeznaczył kwotę 479 211,62 zł na działalność jednostek OSP działających na terenie gminy, a w szczególności na:

- dotację celową dla OSP Dakowy Suche, Dobieżyn, Otusz, Niepruszewo i Szewce z przeznaczeniem na zakup sprzętu pożarniczego i umundurowania,
- ekwiwalenty za udział w akcjach gaśniczych,
- wynagrodzenia i pochodne z tytułu umów zleceń w zakresie utrzymania sprzętu w gotowości do akcji,
- zakupy, w tym: sprzętu pożarniczego i wyposażenia, paliwa, akumulatorów, opału, nagród, napoi, mundurów, buty, hełmów, art. gospodarcze, elektryczne, itp.,
- gaz, wodę, energię,
- zakup usług remontowych,
- usługi, w tym: naprawy sprzętu, przeglądy techniczne, prenumeratę czasopism, wywóz nieczystości, naprawy samochodów, przegląd aparatów powietrznych, naprawa bram, naprawa autodrabiny i urządzeń ratowniczych, naprawa motopomp, itp.,

- opłaty OC samochodów i składki OC strażaków,
- opłaty na rzecz budżetów dot. GOAP.

Dodatkowo, w roku sprawozdawczym wydatkowano kwotę 98 739,11 zł przeznaczoną na realizację II etapu remontu i modernizacji straźnicy OSP Buk.

Przekazane zostały także środki w wysokości 30 596,25 zł na wpłatę na zakup radiowozu dla potrzeb Komisariatu Policji w Buku.

Samorząd realizował także zadania w zakresie zarządzania kryzysowego poprzez przekazanie 5 482,46 zł na rzecz bieżących wydatków Gminnego Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Udział w dofinansowaniu działalności prac ochotniczej straży pożarnej, policji oraz Gminnego Centrum Zarządzania Kryzysowego zapewni bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową dla gminy. Niemniej jednak, do walki z zagrożeniami powinny być przygotowane nie tylko siły resortowe (państwowa straż pożarna, służby medyczne, inżynierijno - techniczne czy wojsko), ale również organy administracji państwowej, samorządowej i kadra kierownicza zakładów pracy. Na nich ciąży obowiązek opracowania programów strategicznych walki z zagrożeniami, zabezpieczenie potrzeb bytowych ludności i odpowiednie utrzymywanie sił i sprzętu do celów ratowniczych, profilaktycznych czy likwidacji skutków. Ważnym przedsięwzięciem jest również przygotowanie ludności do wystąpienia ewentualnych zagrożeń poprzez systematyczne szkolenie i upowszechnianie najistotniejszych zagadnień.

Komendant Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej zobowiązany jest do zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska wystąpienia wybranych grup poważnych awarii, za pośrednictwem Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, niezwłocznie, lecz nie później niż do godz. 10:00 dnia, następnego po dniu wystąpienia awarii, a w przypadku gdy dotrzymanie tego terminu nie jest możliwe – niezwłocznie po wystąpieniu awarii. Powyższe wynika z Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 18 maja 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (Dz. U. 2016 poz. 799 z póź. zm.). Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu poinformowała, że przesyłane zgłoszenia są ewidencjonowane w tutejszej komendzie zgodnie z instrukcją kancelaryjną, a po upływie odpowiedniego czasu przekazywane są do archiwum.

W okresie sprawozdawczym na terenie miasta i gminy nie zarejestrowano wydarzeń o cechach odpowiadających poważnej awarii przemysłowej.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu prowadzi rejestr potencjalnych sprawców poważnych awarii w województwie wielkopolskim, zgodnie z klasyfikacją dokonaną na podstawie Rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększony lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. 2016 poz. 138). Zgonie z danymi z 31 grudnia 2016 r. na terenie Miasta i Gminy Buk zlokalizowany jest 1 zakład przemysłowy o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej – HEMPEL PAINTS Sp. z o.o., ul. Modrzewiowa 2, 64-320 Niepruszewo oraz 1 zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej - HYPRED POLSKA Sp. z o.o., ul. Kasztanowa 4, 64-320 Niepruszewo.

W obu powyższych firmach w roku 2015 Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej przeprowadziła kontrole w ramach obowiązku wykonania czynności kontrolno-rozpoznawczych w zakresie przestrzegania przepisów ochrony środowiska ze szczególnym uwzględnieniem m.in. poważnych awarii. Podczas powyższych kontroli nie stwierdzono naruszeń w zakresie przestrzegania przepisów.

Niemniej jednak, w zakładzie Hempel Paints Poland Sp. z o.o., w dniu 18.05.2015 r. doszło do zdarzenia polegającego na pożarze w trakcie czyszczenia pompy membranowej z układem filtrującym. Zapaleniu uległ destylat, stanowiący mieszaninę łatwopalnych rozpuszczalników organicznych, zawarty w paletopojemniku. Uwzględniając charakter przedmiotowego zdarzenia stwierdzono, że nie stanowiło ono poważnej awarii przemysłowej.

Obowiązkiem prowadzących zakłady zwiększonego i dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, jest konieczność opracowania Programów zapobiegania awariom, natomiast dodatkowo, prowadzący zakłady dużego ryzyka, są zobowiązani do opracowania Raportów o bezpieczeństwie, wewnętrznych planów operacyjno – ratowniczych oraz przekazania Komendantowi Wojewódzkiemu Państwowej Straży Pożarnej, informacji niezbędnych do opracowania zewnętrznych planów operacyjno – ratowniczych.

Zgodnie z zapisami Ustawy Prawo Ochrony Środowiska obowiązkiem Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej jest zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie zewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego. Powyższe realizowane jest przy użyciu stron internetowych, a także tablic ogłoszeniowych w urzędach gmin. Ponadto, podczas cyklicznych ćwiczeń na obiektach prowadzone są działania edukacyjne wobec społeczeństwa, mające na celu zapoznanie z zagrożeniami oraz sposobami postępowania na wypadek powstania poważnej awarii przemysłowej.

W dniu 28 października 2016 r. Burmistrz Miasta i Gminy Buk podał do publicznej wiadomości Informacje na temat środków bezpieczeństwa oraz sposobu postępowanie w przypadku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej na terenie HEMPEL PAINTS Sp. z o.o. w Niepurszewie.

Rekomendacje

Istotnym, pod kątem zapewnienia bezpieczeństwa i ograniczenia prawdopodobieństwa wystąpienia poważnych awarii przemysłowych, jest edukacja na temat negatywnych skutków dla środowiska, jakie mogą wystąpić wskutek awarii przemysłowych oraz transportu materiałów niebezpiecznych. Zaleca się także prowadzenie odpowiednich szkoleń dla pracowników zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowych

Rekomendowane jest ponadto zwrócenie większej uwagi na aspekty zachowania bezpieczeństwa podczas transportu substancji niebezpiecznych. W tym celu zaleca się tworzenie projektów organizacji ruchu, które będą należyście uwzględniać zasady bezpieczeństwa transportu substancji niebezpiecznych. Awaryjne podczas transportu tego rodzaju ładunków mogą spowodować zagrożenie życia, zniszczenie środowiska naturalnego i dóbr materialnych.

Proponuje się weryfikację celu i doprecyzowanie kierunków działań. Istotnym też jest uzyskanie większej świadomości dotyczącej istotności celu, a także możliwości jego realizacji. Należy brać pod uwagę fakt, iż wraz z rozwojem przemysłu na obszarze Miasta i Gminy Buk znaczenie komentowanego celu będzie wzrastać.

2.4 Gospodarka odpadami

2.4.1 Odpady komunalne

Przyjęte do realizacji cele ekologiczne

Cele główne

1. Gospodarowanie odpadami w oparciu o regionalne i zastępcze instalacje do przetwarzania odpadów.
2. Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska.
3. Selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji i w konsekwencji ograniczenie składowania tych odpadów.
4. Zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych.
5. Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.
6. Zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie kompleksowych i racjonalnych metod gospodarowania odpadami.

Cele szczegółowe

1. Objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych najpóźniej do roku 2013 oraz systemem selektywnego zbierania odpadów wszystkich mieszkańców najpóźniej do 2015 roku.
2. Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji unieszkodliwianych przez składowanie. W stosunku do ilości tych odpadów wytwarzanych w roku 1995, dopuszcza się do składowania następujące ilości odpadów ulegających biodegradacji:
 - w 2013 r. nie więcej niż 50%,
 - w 2020 r. nie więcej niż 35%.
3. Przygotowanie do ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów odpadowych, przynajmniej takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z gospodarstw domowych i w miarę możliwości odpadów innego pochodzenia podobnych do odpadów z gospodarstw domowych na poziomie minimum 50% ich ilości wytwarzanych do końca 2020 roku. Natomiast dla roku 2013 przyjęto następujące poziomy selektywnego zbierania:
 - papieru i tektury - 15%,
 - szkła – 25%,
 - metali – 15%,
 - tworzyw sztucznych – 15%.
4. Wydzielenie odpadów wielkogabarytowych ze strumienia odpadów komunalnych. Zakłada się następujący poziom systemu selektywnego gromadzenia odpadów wielkogabarytowych:
 - rok 2013: 25%
 - rok 2020: 50%

5. Wydzielenie odpadów budowlano-remontowych ze strumienia odpadów komunalnych. Zakłada się następujące poziomy przygotowania do ponownego użycia, recyklingu oraz innych form odzysku materiałów budowlanych i rozbiórkowych:
 - rok 2020: 70%
6. Wydzielenie odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych. Zakłada się następujące poziomy selektywnego gromadzenia odpadów niebezpiecznych:
 - rok 2013: 10%
 - rok 2020: 50%
7. Selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji kuchennych i ogrodowych. Zakłada się następujące poziomy selektywnego zbierania tych odpadów:
 - rok 2020: 20%
8. Selektywne zbieranie odpadów z terenów zielonych. Zakłada się następujące poziomy selektywnego zbierania tych odpadów:
 - rok 2013: 70%
 - rok 2020: 90%
9. Zmniejszenie masy składowanych odpadów do max. 60% wytworzonych odpadów do końca 2014 roku.

Kierunki działań

W Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, do realizacji wyznaczono 7 kierunków działań, z czego w latach sprawozdawczych 2015-2016 były realizowane wszystkie. Stopień osiągnięcia celów podano w tabeli poniżej.

Tab. 2-31 Stopień osiągnięcia celu – odpady komunalne

L.p.	Opis kierunku działań	Stopień osiągnięcia celu
1	Wzmocnienie kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów.	Realizowane przez GOAP
2	Prowadzenie przez gminę kontroli rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.	Realizowane przez GOAP
3	Wspieranie wdrażania efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym technologii pozwalających na odzyskiwanie energii zawartej w odpadach w procesach termicznego i biochemicznego ich przekształcania oraz odzyskiwanie energii elektrycznej i/lub ciepłej w procesie pozyskiwania biogazu z kwater składowania odpadów.	Realizowane przez GOAP
4	Zachęcanie inwestorów publicznych i prywatnych do udziału w realizacji inwestycji strategicznych zgodnie z planami gospodarki odpadami.	Realizowane przez GOAP
5	Prowadzenie selektywnego zbierania i odbierania co najmniej następujących frakcji odpadów komunalnych: <ul style="list-style-type: none"> – odpady z pielęgnacji terenów zielonych, – odpady ulegające biodegradacji kuchenne i ogrodowe papier i tektura, – odpady opakowaniowe ze szkła, <ul style="list-style-type: none"> – tworzywa sztuczne, – metale, – zużyte baterie i akumulatory, – zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, – odpady niebezpieczne, – odpady wielkogabarytowe, – przeterminowane lekarstwa, <ul style="list-style-type: none"> – zużyte opony, – odpady budowlane remontowe. Pozostałe frakcje odpadów komunalnych mogą być zbierane łącznie jako zmieszane	Realizowane przez GOAP

L.p.	Opis kierunku działań	Stopień osiągnięcia celu
	odpady komunalne.	
6	Tworzenie punktów selektywnego zbierania odpadów.	Realizowane
7	Ograniczenie składowania odpadów ulegających biodegradacji poprzez promowanie kompostowania przydomowego.	Realizowane

*GOAP - Związek Międzygminny Gospodarki Odpadami Aglomeracji Poznańskiej

2.4.2 Odpady pozostałe (grupy 01-19)

Przyjęte do realizacji cele ekologiczne

1. Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.
2. Sukcesywne zwiększanie udziału odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne poddanych procesom odzysku i procesom unieszkodliwiania poza składowaniem.

Kierunki działań

W Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, w zakresie gospodarki odpadami pozostałymi (grupy 01-19), do realizacji wyznaczono 9 kierunków działań, z czego w latach sprawozdawczych 2015-2016 wszystkie były realizowane. Stopień osiągnięcia celów podano w tabeli poniżej.

Tab. 2-32 Stopień osiągnięcia celu – odpady pozostałe (grupy 01-19)

L.p.	Opis kierunku działań	Stopień osiągnięcia celu
1	Wspieranie działań informacyjno – edukacyjnych dotyczących wpływu odpadów na środowisko oraz wytwarzania i gospodarowania odpadami.	Realizowane
2	Zapobieganie powstawaniu odpadów lub ograniczenie ich ilości i negatywnego oddziaływania na środowisko.	Realizowane
3	Zgodny z zasadami ochrony środowiska odzysk odpadów, jeśli nie udało się zapobiec ich powstawaniu.	Realizowane poza obszarem gminy (na jej terenie nie funkcjonują instalacje odzysku)
4	Zgodne z zasadami ochrony środowiska unieszkodliwianie odpadów, których powstaniu nie udało się zapobiec i których nie udało się poddać odzyskowi.	Realizowane przez GOAP
5	Projektowanie nowych procesów i wyrobów w taki sposób, aby w jak najmniejszym stopniu oddziaływały one na środowisko w fazie produkcji, użytkowania i po zakończeniu użytkowania.	Realizowane przez GOAP
6	Wspieranie wdrażania proekologicznych i efektywnych ekonomicznie metod zagospodarowania odpadów w oparciu o najlepsze dostępne techniki (BAT).	Realizowane przez GOAP
7	Wzmacnianie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami.	Realizowane przez GOAP
8	Minimalizacja ilości i rodzajów wytwarzanych odpadów poddawanych procesom unieszkodliwiania poprzez składowanie.	Realizowane przez GOAP
9	Organizacja nowych i rozwój istniejących systemów zbierania odpadów, w tym w szczególności odpadów niebezpiecznych ze źródeł rozproszonych (małe i średnie przedsiębiorstwa), z uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych (gospodarstwa domowe), w oparciu o: o funkcjonujące sieci zbierania poszczególnych rodzajów odpadów niebezpiecznych utworzone przez organizacje odzysku lub przedsiębiorców, o funkcjonujące placówki handlowe, apteki, zakłady serwisowe oraz punkty zbierania poszczególnych rodzajów odpadów niebezpiecznych (np. przeterminowane leki).	Realizowane przez GOAP

L.p.	Opis kierunku działań	Stopień osiągnięcia celu
	oleje odpadowe, baterie, akumulatory), o stacjonarne lub mobilne punkty zbierania odpadów niebezpiecznych, o regularne odbieranie odpadów niebezpiecznych od mieszkańców prowadzących ich selektywne zbieranie przez podmioty prowadzące działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.	

*GOAP - Związek Międzygminny Gospodarki Odpadami Aglomeracji Poznańskiej

2.4.2.1 Odpady niebezpieczne

Przyjęte do realizacji cele ekologiczne

1. Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów niebezpiecznych.
2. Wzrost efektywności systemu zbierania odpadów niebezpiecznych ze źródeł rozproszonych, głównie z sektora małych i średnich przedsiębiorstw.
3. Sukcesywne zwiększanie udziału odpadów niebezpiecznych poddanych procesom odzysku i procesom unieszkodliwiania.
4. Edukacja ekologiczna wytwórców odpadów niebezpiecznych w zakresie zagrożeń wynikających z niekontrolowanego przedostawania się odpadów niebezpiecznych do środowiska.

Przyjęte do realizacji kierunki działań

W Programie ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, w zakresie gospodarki odpadami niebezpiecznymi do realizacji wyznaczono kierunki działań, które w latach sprawozdawczych 2015-2016 były realizowane przez GOAP. Stopień osiągnięcia celów podano w tabeli poniżej.

Tab. 2-33 Stopień osiągnięcia celu – odpady niebezpieczne

L.p.	Opis kierunku działań	Stopień osiągnięcia celu
Odpady zawierające PCB		
1	Sukcesywna likwidacja odpadów zawierających PCB o stężeniu poniżej 50 ppm	Realizowane przez GOAP
Oleje odpadowe		
1	Utrzymanie poziomu odzysku na poziomie co najmniej 50%, a recyklingu rozumianego jako regeneracja na poziomie co najmniej 35%.	Realizowane przez GOAP
2	Dążenie do pełnego wykorzystania mocy przerobowych instalacji do regeneracji olejów odpadowych.	Realizowane przez GOAP
Odpady medyczne i weterynaryjne		
1	Upowszechnienie systemu zbierania przeterminowanych lekarstw z gospodarstw domowych na obszarze miasta i gminy.	Realizowane przez GOAP
2	W okresie do 2023 r. podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów medycznych i weterynaryjnych (w tym segregacji odpadów u źródła powstawania), co spowoduje zmniejszenie ilości odpadów innych niż niebezpieczne w strumieniu odpadów niebezpiecznych.	Realizowane przez GOAP
Zużyte baterie i akumulatory		

1	Rozbudowa systemu zbierania zużytych baterii prądozmiennych i zużytych akumulatorów, który pozwoli na osiągnięcie następujących poziomów zbierania: – do 2012 r. – poziom zbierania zużytych baterii prądozmiennych i zużytych akumulatorów prądozmiennych w wysokości co najmniej 25%; – do 2016 r. i w latach następnych – poziom zbierania zużytych baterii prądozmiennych i zużytych akumulatorów prądozmiennych, w wysokości co najmniej 45% masy wprowadzonych baterii i akumulatorów prądozmiennych. osiągnięcie poziomów wydajności recyklingu – co najmniej 65% ich masy	Realizowane przez GOAP
2	Dążenie do pełnego wykorzystania mocy przerobowych zakładów przetwarzania zużytych baterii i zużytych akumulatorów.	Realizowane przez GOAP
Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny		
1	Utrzymanie poziomów odzysku i recyklingu zużytego sprzętu w wysokości: 1. Dla zużytego sprzętu powstałego z wielkogabarytowych urządzeń gospodarstwa domowego i automatów do wydawania: – poziomu odzysku w wysokości co najmniej 80% masy zużytego sprzętu, – poziomu recyklingu części składowych, materiałów i substancji pochodzących ze zużytego sprzętu w wysokości 75% masy zużytego sprzętu;	Realizowane przez GOAP
2	Dla zużytego sprzętu powstałego ze sprzętu teleinformatycznego, telekomunikacyjnego i audiowizualnego: – poziomu odzysku w wysokości co najmniej 75% masy zużytego sprzętu, – poziomu recyklingu części składowych materiałów i substancji pochodzących ze zużytego sprzętu w wysokości co najmniej 65% masy zużytego sprzętu;	Realizowane przez GOAP
3	Dla zużytego sprzętu powstałego z małogabarytowych urządzeń gospodarstwa domowego, sprzętu oświetleniowego, narzędzi elektrycznych i elektronicznych z wyjątkiem wielkogabarytowych, stacjonarnych narzędzi przemysłowych, zabawek, sprzętu rekreacyjnego i sportowego oraz przyrządów do nadzoru i kontroli: – poziomu odzysku w wysokości co najmniej 70% masy zużytego sprzętu, – poziomu recyklingu części składowych, materiałów i substancji pochodzących ze zużytego sprzętu w wysokości co najmniej 50% masy zużytego sprzętu;	Realizowane przez GOAP
4	Dla zużytych gazowych lamp wyładowczych – poziomu recyklingu części składowych, materiałów i substancji pochodzących ze zużytych lamp w wysokości co najmniej 80% masy zużytych lamp.	Realizowane przez GOAP
5	Osiągnięcie co roku poziomu selektywnego zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (niebezpiecznych i innych niż niebezpiecznych) pochodzącego z gospodarstw domowych w wysokości co najmniej 4 kg/mieszkańca/rok.	Realizowane przez GOAP
Pojazdy wycofane z eksploatacji		
1	Wyznacza się następujące minimalne poziomy odzysku i recyklingu odniesione do masy pojazdów przyjętych do stacji demontażu w skali roku: – 85% i 80% do końca 2014 roku, – 95% i 85% od dnia 1 stycznia 2015 r.	Realizowane przez GOAP
2	Wyeliminowanie tzw. „szarej strefy”.	Realizowane przez GOAP
Odpady zawierające azbest		
1	Zakłada się osiągnięcie celów określonych w przyjętym w dniu 15 marca 2010 r. przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009–2032” oraz „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla województwa wielkopolskiego”.	Realizowane przez GOAP
Przeterminowane środki ochrony roślin		
1	Uszczelnienie systemu zbierania przeterminowanych środków ochrony roślin i opakowań po tych środkach pochodzących z bieżącej produkcji i stosowania w rolnictwie.	Realizowane przez GOAP

*GOAP - Związek Międzygminny Gospodarki Odpadami Aglomeracji Poznańskiej

2.4.2.2 Odpady pozostałe

Przyjęte do realizacji cele ekologiczne

Zużyte opony

1. W perspektywie do 2020 r. podstawowym celem jest utrzymanie dotychczasowego poziomu odzysku na poziomie co najmniej 75%, a recyklingu na poziomie co najmniej 15%.

Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych i infrastruktury drogowej

1. Do 2020 r. poziom przygotowania do ponownego użycia, recyklingu oraz innych form odzysku materiałów budowlanych i rozbiórkowych powinien wynosić minimum 70% wagowo.

Komunalne osady ściekowe

W perspektywie do 2020 r. podstawowe cele w gospodarce komunalnymi osadami ściekowymi są następujące:

1. ograniczenie składowania osadów ściekowych,
2. zwiększenie ilości komunalnych osadów ściekowych przekształcanych metodami termicznymi (w tym współspalanie, produkcja paliwa alternatywnego),
3. maksymalizacja stopnia wykorzystania substancji biogennej zawartych w osadach przy jednoczesnym spełnieniu wszystkich wymogów dotyczących bezpieczeństwa sanitarnego, chemicznego oraz środowiskowego.

Odpady ulegające biodegradacji inne niż komunalne

1. W okresie do roku 2023 zakłada się zmniejszenie masy składowanych odpadów do poziomu nie więcej niż 40% masy wytworzonych odpadów.

Odpady opakowaniowe

1. Jako cel na rok 2014 przyjęto osiągnięcie następujących poziomów odzysku i recyklingu (patrz poniżej). W latach następnych należy utrzymać te poziomy.

Tab. 2-34 Poziomy odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych przyjęte do osiągnięcia do 2014 roku – przyjęte na podstawie Planu gospodarki odpadami dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2012 – 2017

L.p.	Odpad powstały z Rodzaj opakowań	Minimalny poziom [%]	
		odzysku	recyklingu
1	Opakowania razem	60 ¹	55 ¹
2	Opakowania z tworzyw sztucznych	-	22,5 ^{1,2}
3	Opakowania z aluminium	-	50 ¹
4	Opakowania ze stali, w tym blachy stalowej	-	50 ¹

L.p.	Odpad powstały z	Minimalny poziom [%]	
	Rodzaj opakowań	odzysku	recyklingu
5	Opakowania z papieru i tektury	-	60 ¹
6	Opakowania ze szkła gospodarczego, poza ampułkami	-	60 ¹
7	Opakowania z drewna	-	15 ¹

1. Nie dotyczy opakowań mających bezpośredni kontakt z produktami leczniczymi określonymi w przepisach prawa farmaceutycznego.
2. Do poziomu recyklingu zalicza się wyłącznie recykling, w wyniku którego otrzymuje się produkt wykonany z tworzywa sztucznego.

2.4.2.3 Odpady z wybranych gałęzi gospodarki, których zagospodarowanie stwarza problemy

Przyjęte do realizacji cele ekologiczne

1. zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku,
2. zwiększenie udziału odpadów unieszkodliwianych poza składowaniem.

Tab. 2-35 Stopień osiągnięcia celu – odpady z wybranych gałęzi gospodarki, których zagospodarowanie stwarza problemy

L.p.	Opis kierunku działań	Stopień osiągnięcia celu
Odpady zawierające PCB		
1	Monitorowanie prawidłowego postępowania z odpadami i urządzeniami zawierającymi PCB – w przypadku ich wykrycia.	Realizowane przez GOAP
Odpady zawierające azbest		
1	Prowadzenie akcji informacyjno – edukacyjnej.	Realizowane przez UMiG, Starostwo Powiatowe
2	Realizacja zadań w zakresie gospodarowania azbestem, zgodnie z „Rządowym Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” oraz Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla województwa wielkopolskiego.	Realizowane
3	Wybudowanie kwater/składowisk na odpady zawierające azbest oraz stosowanie innych, dozwolonych metod zagospodarowania odpadów azbestowych.	Nierealizowane ze względu na brak potrzeby

*GOAP - Związek Międzygminny Gospodarki Odpadami Aglomeracji Poznańskiej

Uzyskany efekt ekologiczny dotyczący gospodarki odpadami funkcjonującej na terenie Miasta i Gminy Buk

Od dnia 1 marca 2017 r. na terenie gminy Buk działa Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowany przy ul. Przemysłowej 10 w Buku.

Gospodarka odpadami w okresie sprawozdawczym na terenie Miasta i Gminy Buk została szczegółowo scharakteryzowana w sprawozdaniach za 2015 i 2016 rok, dostępnych m. in. na stronie internetowej Związku Międzygminnego Gospodarki Odpadami Aglomeracji Poznańskiej (GOAP) <http://www.goap.poznan.pl/>.

Rekomendacje dotyczące gospodarki odpadami

Udział w pracach związanych z aktualizacją Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami zarówno jako GOAP jak i samorząd miasta i gminy Buk.

3 Plan operacyjny

Proponowane przedsięwzięcia przyjęte do realizacji według planu operacyjnego sprawozdania z wykonania zadań inwestycyjnych na lata 2015 - 2016 ujęto w tabelach:

Zaopatrzenie w wodę – Tab. 3-1

Gospodarka ściekowa – Tab. 3-2

Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi – Tab. 3-3

Powietrze atmosferyczne – Tab. 3-4

Przyroda i krajobraz – Tab. 3-5

Edukacja ekologiczna – Tab. 3-6

Gleby i rolnictwo – Tab. 3-7

Monitoring stanu środowiska - Tab. 3-8

Gospodarka odpadami – Tab. 3-9

Tab. 3-1 Zaopatrzenie w wodę - zadania własne i koordynowane zgłoszone do realizacji w latach 2013–2014

ZAOPATRZENIE W WODĘ – ZADANIA WŁASNE				
I - INWESTYCYJNE				
1.	Przedsięwzięcie	Budowa, rozbudowa, modernizacja sieci wodociągowej wraz z przyłączami na terenie gminy		
	Jednostki realizujące	Zakład Gospodarki Komunalnej w Buku		
	Koszty w latach 2015–2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		-	-	Bez kosztów dodatkowych
1.1		Budowa sieci wodociągowej na działce ewidencyjnej 1034 w miejscowości Wielka Wieś ul. Strzelecka *		
		2015	2016	razem
	Wykonano (w tys. PLN)	0	20	20
1.2		Budowa kanalizacji wodociągowej i sanitarnej w gminie Buk w miejscowości Wielka Wieś *		
		2015	2016	razem
	Wykonano (w tys. PLN)	0	33,5	33,5
1.3		Budowa sieci wodociągowej ul. Ratajczaka, Wielka Wieś **		
		2015	2016	razem
	Wykonano (w tys. PLN)	0	21,4	21,4
1.4		Budowa sieci wodociągowej ul. Topolowa, Dobieżyn **		
		2015	2016	razem
	Wykonano (w tys. PLN)	16,3	0	16,3
1.5		Budowa sieci wodociągowej Otusz – Józefowo **		
		2015	2016	razem
	Wykonano (w tys. PLN)	18,5	0	18,5
1.6		Budowa sieci wodociągowej ul. Ogrodowa, Dobieżyn **		
		2015	2016	razem
	Wykonano (w tys. PLN)	19,2	0	19,2
1.7		Budowa sieci wodociągowej ul. Spokojna, Cicha, Dobieżyn **		
		2015	2016	razem

	Wykonano (w tys. PLN)	21	0	21
	1.8	Budowa sieci wodociągowej ul. Dobieżyńska, Buk **		
		2015	2016	razem
	Wykonano (w tys. PLN)	10,4	0	10,4
	1.9	Budowa sieci wodociągowej ul. Mylna, Szewce **		
		2015	2016	razem
	Wykonano (w tys. PLN)	16,9	0	16,9
	Źródła finansowania	Środki własne		
2.	Przedsięwzięcie	Rozbudowa sieci wodociągowej we wsi Wielkowieś ul. Otuska		
	Jednostki realizujące	Zakład Gospodarki Komunalnej		
	Koszty w latach 2015–2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		-	-	Bez kosztów dodatkowych
	Wykonano (w tys. PLN)	0	0	Nie poniesiono kosztów
	Źródła finansowania	-		
3.	Przedsięwzięcie	Rozbudowa sieci wodociągowej we wsi Niepruszewo (w rejonie ul. Poznańskiej)		
	Jednostki realizujące	Zakład Gospodarki Komunalnej		
	Koszty w latach 2015–2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		-	-	Bez kosztów dodatkowych
	Wykonano (w tys. PLN)	0	0	Nie poniesiono kosztów
	Źródła finansowania	-		
Koszty inwestycyjne – 177,2 PLN				
II - POZAINWESTYCYJNE				
1.	Przedsięwzięcie	Aktualizacja ewidencji zbiorników bezodpływowych ewidencja, zbiorników na gnojowice i płyt obornikowych		
	Jednostki realizujące	Burmistrz Miasta i Gminy Buk		
	Koszty w latach 2015–2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		-	-	Bez kosztów dodatkowych
	Wykonano (w tys. PLN)	0	0	Nie poniesiono kosztów
	Źródła finansowania	-		
Koszty pozainwestycyjne - Nie poniesiono kosztów				
ZAOPATRZENIE W WODĘ – ZADANIA KOORDYNOWANE				
I- POZAINWESTYCYJNE				
1.	Przedsięwzięcie	Monitoring jakości wody z sieci wodociągowej		
	Jednostki realizujące	Zakład Gospodarki Komunalnej w Buku		
	Koszty w latach 2015–2016 (w tys. PLN)	2013	2014	razem
		18,7	18,7	37,4
	Wykonano (w tys. PLN)	b.d	b.d	b.d
	Źródła finansowania	Zakład Gospodarki Komunalnej w Buku		
Koszty pozainwestycyjne - b.d				

*Wg danych ze Sprawozdania z wykonania budżetu Miasta i Gminy Buk za okres od 01 stycznia do 31 grudnia 2016 r.

**Wg danych z Zakładu Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Buku odnośnie realizacji podjętych działań w latach 2015-2016

Tab. 3-2 Gospodarka ściekowa - zadania własne i koordynowane zgłoszone do realizacji w latach 2013–2014

GOSPODARKA ŚCIEKOWA – ZADANIA WŁASNE				
I - INWESTYCYJNE				
1.	Przedsięwzięcie	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej (etap IV)		
	Jednostki realizujące	Burmistrz Miasta i Gminy Buk		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		-	-	Bez kosztów dodatkowych
	Wykonano (w tys. PLN)	0	0	Nie poniesiono kosztów*
Źródła finansowania	Unia Europejska – Fundusze Strukturalne Unii Europejskiej – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, środki własne			
2.	Przedsięwzięcie	Dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków		
	Jednostki realizujące	Burmistrz Miasta i Gminy Buk		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		30	30	60
	Wykonano (w tys. PLN)	65,1	62,9	128
Źródła finansowania	Środki własne			
Koszty inwestycyjne tys. 128 tys. PLN				
GOSPODARKA ŚCIEKOWA – ZADANIA KOORDYNOWANE				
I- POZAINWESTYCYJNE				
1.	Przedsięwzięcie	Monitoring jakości ścieków		
	Jednostki realizujące	Właściciele instalacji - Zakład Gospodarki Komunalnej w Buku		
	Koszty w latach 2015–2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		-	-	Bez kosztów dodatkowych
	Wykonano (w tys. PLN)	b.d.	5,9	5,9
Źródła finansowania	Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Buku			
Koszty pozainwestycyjne – 5,9 tys. PLN				

*Poniesione zostały inne koszty związane z rozbudową sieci sanitarnej o łącznej kwocie dla całego okresu sprawozdawczego 1 048 362,5 zł.

Tab. 3-3 Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi (melioracje) - zadania własne

RACJONALNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI WODNYMI (MELIORACJE) - ZADANIA WŁASNE				
I- POZAINWESTYCYJNE				
1.	Przedsięwzięcie	Dofinansowanie Gminnej Spółki Wodno – Melioracyjnej na bieżące utrzymanie, konserwacja rowów (melioracje szczegółowe)		
	Jednostki realizujące	Burmistrz Miasta i Gminy Buk		
	Koszty w latach 2015-2016	2015	2016	razem

	(w tys. PLN)	30	30	60
	Wykonano (w tys. PLN)	31	80	111
	Źródła finansowania	Środki własne oraz dotacje i składki członkowskie		
Koszty pozainwestycyjne 111 tys. PLN				

Tab. 3-4 Powietrze atmosferyczne - zadania własne i koordynowane zgłoszone do realizacji w latach 2013–2014

POWIETRZE ATMOSFERYCZNE - ZADANIA WŁASNE				
II- POZAINWESTYCYJNE				
1.	Przedsięwzięcie	Edukacja mieszkańców nt. zanieczyszczeń z niskiej emisji i szkodliwości spalania odpadów w piecach domowych		
	Jednostki realizujące	Burmistrz Miasta i Gminy Buk		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		-	1	1
	Wykonano (w tys. PLN)	0	0	Nie poniesiono kosztów
	Źródła finansowania	-		
Koszty pozainwestycyjne – Nie poniesiono kosztów				
POWIETRZE ATMOSFERYCZNE - ZADANIA KOORDYNOWANE				
I- POZAINWESTYCYJNE				
1.	Przedsięwzięcie	Monitoring jakości powietrza		
	Jednostki realizujące	WIOŚ w Poznaniu, WSSE, PSSE		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		Koszty monitoringu		
	Źródła finansowania	Środki budżetu państwa		
Koszty pozainwestycyjne – Nie poniesiono kosztów				

Tab. 3-5 Przyroda i krajobraz - zadania własne i koordynowane zgłoszone do realizacji w latach 2013–2014

PRZYRODA I KRAJOBRAZ – ZADANIA WŁASNE				
I- INWESTYCYJNE				
1.	Przedsięwzięcie	Nasadzenia drzew i krzewów na terenie Miasta i Gminy Buk		
	Jednostki realizujące	Burmistrz Miasta i Gminy Buk		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		5	5	10
	Wykonano (w tys. PLN)	73,9	28,4	102,3
	Źródła finansowania	Środki własne		
2.	Przedsięwzięcie	Park Leśny w Niepruszewie		
	Jednostki realizujące	Burmistrz Miasta i Gminy Buk		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		10	10	20
	Wykonano (w tys. PLN)	b.d.	b.d.	b.d.
	Źródła finansowania	-		
Koszty inwestycyjne: 102,3 tys. PLN				

II- POZAINWESTYCYJNE				
1.	Przedsięwzięcie	Zabiegi pielęgnacyjne drzew i krzewów		
	Jednostki realizujące	Burmistrz Miasta i Gminy Buk		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		5	5	10
	Wykonano (w tys. PLN)	b.d.	b.d.	b.d.
Źródła finansowania	Środki własne			
2.	Przedsięwzięcie	Czynna ochrona przyrody (ocena stanu zdrowotnego, pielęgnacja pomników przyrody, zabiegi ochronne itp.)		
	Jednostki realizujące	Burmistrz Miasta i Gminy Buk		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2013	2014	razem
		Bez kosztów dodatkowych		
Źródła finansowania	-			
3.	Przedsięwzięcie	Uwzględnienie w zapisach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego ochrony naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.		
	Jednostki realizujące	Burmistrz Miasta i Gminy Buk		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2013	2014	razem
		30	30	60
	Wykonano (w tys. PLN)	0	0	Nie poniesiono kosztów
Źródła finansowania	Środki własne			
Koszty pozainwestycyjne: b.d.				
PRZYRODA I KRAJOBRAZ – ZADANIA KOORDYNOWANE				
I- POZAINWESTYCYJNE				
1.	Przedsięwzięcie	Realizacja ochrony lasów w oparciu o plany urządzenia lasów i uproszczone plany urządzenia lasów		
	Jednostki realizujące	RDLP w Poznaniu, Nadleśnictwo		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2013	2014	razem
		b.d.	b.d.	b.d.
	Wykonano (w tys. PLN)	b.d.	b.d.	b.d.
Źródła finansowania	Środki własne			
2.	Przedsięwzięcie	Ochrona, pielęgnacja i utrzymanie terenów leśnych		
	Jednostki realizujące	Nadleśnictwo		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2013	2014	razem
		b.d.	b.d.	b.d.
	Wykonano (w tys. PLN)	b.d.	b.d.	b.d.
Źródła finansowania	Środki własne			
I- POZAINWESTYCYJNE				
3.	Przedsięwzięcie	Zwiększanie lesistości		
	Jednostki realizujące	Nadleśnictwo, Burmistrz Miasta i Gminy Buk		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2013	2014	razem
		b.d.	b.d.	b.d.
	Wykonano (w tys. PLN)	b.d.	b.d.	b.d.
Źródła finansowania	Środki własne			
Koszty inwestycyjne: b.d.				

Tab. 3-6 Edukacja ekologiczna - zadania własne i koordynowane zgłoszone do realizacji w latach 2013–2014

EDUKACJA EKOLOGICZNA – ZADANIA WŁASNE				
I- POZAINWESTYCYJNE				
1.	Przedsięwzięcie	Materiały informacyjne ulotki, plakaty itp. dot. segregacji odpadów		
	Jednostki realizujące	Burmistrz Miasta i Gminy Buk		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		1	1	2
	Wykonano (w tys. PLN)	0	0	0
Źródła finansowania	Środki własne			
2.	Przedsięwzięcie	Konkursy z zakresu ochrony środowiska dla dzieci i młodzieży		
	Jednostki realizujące	Burmistrz Miasta i Gminy Buk		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		7,5	7,5	15
	Wykonano (w tys. PLN)	0	0,35	0,35
Źródła finansowania	Środki własne			
3.	Przedsięwzięcie	Nauka segregacji odpadów w przedszkolach i szkołach		
	Jednostki realizujące	Burmistrz Miasta i Gminy Buk		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		0,5	0,5	1
	Wykonano (w tys. PLN)	0	0	0
Źródła finansowania	Środki własne			
4.	Przedsięwzięcie	Zajęcia z zakresu edukacji ekologicznej realizowane przez szkoły (m.in. udział w akcji „Sprzątanie świata”, wycieczki dydaktyczne, rajdy, konkursy, spotkania z osobami związanymi z ochroną przyrody, segregacja odpadów)		
	Jednostki realizujące	Burmistrz Miasta i Gminy Buk		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		1	1	2
	Wykonano (w tys. PLN)	3,5	7,5	11
Źródła finansowania	Środki własne			
5.	Przedsięwzięcie	Udział pracowników Urzędu Miasta i Gminy Buk w szkoleniach, kursach, konferencjach z zakresu ochrony środowiska		
	Jednostki realizujące	Burmistrz Miasta i Gminy Buk		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		2	2	4
	Wykonano (w tys. PLN)	0	0	0
Źródła finansowania	Środki własne			
6.	Przedsięwzięcie	Prowadzenie publicznie dostępnego wykazu danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie		
	Jednostki realizujące	Burmistrz Miasta i Gminy Buk		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		1	1	2
	Wykonano (w tys. PLN)	b.d.	b.d.	b.d.
Źródła finansowania	Środki własne			
7.	Przedsięwzięcie	Udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie		

	Jednostki realizujące	Burmistrz Miasta i Gminy Buk		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2013	2014	razem
		b.d.	b.d.	b.d.
	Wykonano (w tys. PLN)	0	0	0
Źródła finansowania	-			
ZADANIA WŁASNE I KOORDYNOWANE				
1.	Przedsięwzięcie	Opracowanie programu edukacji ekologicznej dla Miasta i Gminy Buk		
	Jednostki realizujące	Burmistrz Miasta i Gminy Buk		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		b.d.	b.d.	b.d.
	Wykonano (w tys. PLN)	0	0	0
Źródła finansowania	-			
2.	Przedsięwzięcie	Przeprowadzenie pilotażu programu edukacji ekologicznej		
	Jednostki realizujące	Burmistrz Miasta i Gminy Buk		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		b.d.	b.d.	b.d.
	Wykonano (w tys. PLN)	0	0	0
Źródła finansowania	-			
Koszty inwestycyjne: 11,4 tys. PLN				
EDUKACJA EKOLOGICZNA – ZADANIA KOORDYNOWANE				
I- POZAINWESTYCYJNE				
1.	Przedsięwzięcie	Konkursy z zakresu ochrony środowiska dla dzieci i młodzieży, kampanie informacyjno-edukacyjne, imprezy o tematyce ekologicznej, konferencje		
	Jednostki realizujące	Powiat Poznański, Marszałek Województwa		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		b.d.	b.d.	b.d.
	Wykonano (w tys. PLN)	b.d.	b.d.	b.d.
Źródła finansowania	Budżet Powiatu, Województwa, WFOŚiGW, sponsorzy			
2.	Przedsięwzięcie	Konkursy fotograficzne promujące przyrodę gminy		
	Jednostki realizujące	Powiat Poznański		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		b.d.	b.d.	b.d.
	Wykonano (w tys. PLN)	b.d.	b.d.	b.d.
Źródła finansowania	Budżet Powiatu			
3.	Przedsięwzięcie	Szkolenia z zakresu ochrony środowiska i przyrody kierowane m.in. do nauczycieli, uczniów, softysów, policji		
	Jednostki realizujące	Powiat Poznański, ZPKWW, WIOŚ, RDOŚ		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		b.d.	b.d.	b.d.
	Wykonano (w tys. PLN)	b.d.	b.d.	b.d.
Źródła finansowania	Budżet Powiatu			
4.	Przedsięwzięcie	Inne działania związane z edukacją ekologiczną, w tym realizacja programu Promocja Ekologii Poprzez Edukację (PEPE), popularyzacja odnawialnych źródeł energii		
	Jednostki realizujące	Powiat Poznański		

	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		b.d.	b.d.	b.d.
	Wykonano (w tys. PLN)	b.d.	b.d.	b.d.
	Źródła finansowania	Budżet Powiatu		
5.	Przedsięwzięcie	Działania informacyjne skierowane do przedsiębiorców		
	Jednostki realizujące	Powiat Poznański		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		b.d.	b.d.	b.d.
	Wykonano (w tys. PLN)	b.d.	b.d.	b.d.
	Źródła finansowania	Budżet Powiatu		
6.	Przedsięwzięcie	Pogłębianie świadomości społecznej o negatywnym wpływie hałasu na człowieka		
	Jednostki realizujące	Powiat Poznański		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		b.d.	b.d.	b.d.
	Wykonano (w tys. PLN)	b.d.	b.d.	b.d.
	Źródła finansowania	Budżet Powiatu		
7.	Przedsięwzięcie	Aktywizacja kadry pedagogicznej do przygotowywania dzieci i młodzieży do pogłębiania wiedzy o środowisku przyrodniczym i jego ochronie		
	Jednostki realizujące	Dyrektorzy Szkół		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		-	-	-
	Wykonano (w tys. PLN)	b.d.	b.d.	b.d.
	Źródła finansowania	-		
8.	Przedsięwzięcie	Promocja turystyki rowerowej i pieszej – np. „Rajd rodzinny”		
	Jednostki realizujące	Burmistrz Miasta i Gminy Buk		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		-	-	-
	Wykonano (w tys. PLN)	0	0	0
	Źródła finansowania	-		
Koszty pozainwestycyjne: b.d.				

Tab. 3-7 Gleby i rolnictwo – zadania własne i koordynowane zgłoszone do realizacji w latach 2013–2014

GLEBY I ROLNICTWO- ZADANIA KOORDYNOWANE				
I- POZAINWESTYCYJNE				
1	Przedsięwzięcie	Promocja programów rolno-środowiskowych		
	Jednostki realizujące	ODR		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		b.d.	b.d.	b.d.
	Wykonano (w tys. PLN)	b.d.	b.d.	b.d.
	Źródła finansowania	-		
2	Przedsięwzięcie	Wspieranie i promocja gospodarstw ekologicznych		

	Jednostki realizujące	ODR		
		2015	2016	razem
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	b.d.	b.d.	b.d.
	Wykonano (w tys. PLN)	b.d.	b.d.	b.d.
	Źródła finansowania	-		
3	Przedsięwzięcie	Monitoring gleb zgodnie z wymaganiami prawnymi (w cyklach 5-letnich)		
	Jednostki realizujące	GIOS, ING w Puławach		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		b.d.	b.d.	b.d.
	Wykonano (w tys. PLN)	b.d.	b.d.	b.d.
	Źródła finansowania	-		
4	Przedsięwzięcie	Ochrona i wprowadzenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i przydrożnych spełniających rolę przeciwoerozyjną		
	Jednostki realizujące	Rolnicy indywidualni		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		b.d.	b.d.	b.d.
	Wykonano (w tys. PLN)	b.d.	b.d.	b.d.
	Źródła finansowania	-		
Koszty pozainwestycyjne: b.d.				

Tab. 3-8 Monitoring stanu środowiska - zadania koordynowane zgłoszone do realizacji w latach 2013-2014

MONITORING STANU ŚRODOWISKA - ZADANIA KOORDYNOWANE				
I - POZAINWESTYCYJNE				
1	Przedsięwzięcie	Monitoring gospodarki odpadami		
	Jednostki realizujące	Zakład Gospodarki Komunalnej w Buku		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		60	60	120
	Wykonano (w tys. PLN)	b.d.	b.d.	b.d.
	Źródła finansowania	środki własne		
2	Przedsięwzięcie	Monitoring stanu powietrza, wód, ścieków, gleb, hałasu		
	Jednostki realizujące	WIOŚ		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		b.d.	b.d.	b.d.
	Wykonano (w tys. PLN)	b.d.	b.d.	b.d.
	Źródła finansowania	Koszty monitoringu		
Koszty pozainwestycyjne: b.d.				

Tab. 3-9 Gospodarka odpadami - zadania własne zgłoszone do realizacji w latach 2013-2014

GOSPODARKA ODPADAMI - ZADANIA WŁASNE POWIERZONE GOAP	
I - POZAINWESTYCYJNE	
1.	Przedsięwzięcie
	Prowadzenie edukacji ekologicznej wynikająca z zapisów ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw
	Jednostki realizujące
	Burmistrz Miasta i Gminy Buk

	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		-	-	bez kosztów
	Wykonano (w tys. PLN)	0	0	0
	Źródła finansowania	-		
2.	Przedsięwzięcie	Utrzymanie punktów zbierania selektywnego odpadów		
	Jednostki realizujące	Związek Międzygminny GOAP		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		b.d.	b.d.	b.d.
	Wykonano (w tys. PLN)	b.d.	b.d.	b.d.
	Źródła finansowania	-		
3.	Przedsięwzięcie	Partycypowanie w kosztach w zakresie likwidacji wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Buk		
	Jednostki realizujące	Burmistrz Miasta i Gminy Buk		
	Koszty w latach 2015-2016 (w tys. PLN)	2015	2016	razem
		20	20	80
	Wykonano (w tys. PLN)	17,2	7,4	24,6
	Źródła finansowania	środki własne		
Koszty pozainwestycyjne: 24,6 tys. PLN				

4 Monitoring wdrażania Programu

4.1 Analiza wskaźników oceny realizacji Programu

Podstawowym elementem monitoringu realizacji Programu ochrony środowiska jest sprawozdawczość oparta na wskaźnikach odzwierciedlających stan środowiska naturalnego i kulturowego oraz mierzalny efekt presji na poszczególne komponenty środowiska. Diagnozowanymi elementami są przede wszystkim: stan infrastruktury oraz zmiany, jakie zachodziły w okresie objętym niniejszym Raportem. Poniżej zaproponowano wskaźniki przyjmując, że lista ta nie jest wyczerpująca.

Tab. 4-1 Lista mierników realizacji w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego i krajobrazowego

Lp.	Mierniki realizacji	Jednostki	Organ monitorujący	Wartość wskaźnika w 2015 r.	Wartość wskaźnika w 2016 r.
1	Liczba i powierzchnia nowych użytków ekologicznych	ha	gmina	0	0
2	Liczba i powierzchnia nowych stanowisk dokumentacyjnych	ha	gmina	0	0
3	Liczba nowych pomników przyrody	szt.	gmina	0	0
4	Lesistość	%	GUS	3,7	3,7
5	Powierzchnia gruntów leśnych	ha	GUS	339,01	339,01
6	Liczba szkoleń dla pracowników administracji publicznej i mieszkańców	szt.	Powiat, gmina	4	1
7	Liczba gospodarstw agroturystycznych	szt.	Powiat, gmina	1	1

Lp.	Mierniki realizacji	Jednostki	Organ monitorujący	Wartość wskaźnika w 2015 r.	Wartość wskaźnika w 2016 r.
	i ekoturystycznych				

Tab. 4-2 Lista mierników realizacji w zakresie ochrony środowiska wodnego

L.p.	Mierniki realizacji	Jednostki	Organ monitorujący	Wartość wskaźnika w 2015 r.	Wartość wskaźnika w 2016 r.
1	Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	GUS	105,6	106,6
2	Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	GUS	1939	1983
3	Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	GUS	484,7	486,9
4	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach	osoba	GUS	6145	6120
5	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	GUS	11837	11875
6	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	GUS	41,4	41,7
7	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej stanowiącej własność gminy	km	GUS	b.d.	b.d.
8	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej stanowiącej własność gminy eksploatowanej przez jednostki gospodarki komunalnej	km	GUS	b.d.	b.d.
9	Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	GUS	1206	1238
10	Ścieki odprowadzone	dam ³	GUS	249	277
11	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	osoba	GUS	4933	4929
12	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	GUS	7278	7346
13	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	m ³	GUS	39,2	39,2
14	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności ogółem	dam ³ /rok	GUS	b.d.	814
15	Zużycie wody na potrzeby przemysłu	dam ³ /rok	GUS	b.d.	b.d.
16	Zużycie wody na potrzeby rolnictwa i leśnictwa	dam ³ /rok	GUS	b.d.	b.d.
17	Zużycie wody na potrzeby gospodarstw domowych	m ³ /rok/mieszka kańca	GUS	39,2	39,2
18	Stosunek długości sieci kanalizacyjnej do sieci wodociągowej w gminie	%	GUS	39,2	39,12
19	Jakość wód podziemnych; udział wód o bardzo dobrej i dobrej jakości (kl. Ia i Ib)	klasy	WIOŚ	Nr JCWPd 62: Buk: kl. III, Kałwy, Buk: kl. III, Dakowy Suche: kl. II	Nr JCWPd 62: Buk: kl. III, Kałwy, Buk: kl. III, Dakowy Suche: kl. II
20	Jakość wód powierzchniowych; udział wód pozaklasowych (wg oceny ogólnej)	klasy	WIOŚ	Nie wykonywano badań Jeziora Niepruszewski ego JCW PLRW600016 1856969: kl. elem. biolog. IV, kl. elem. hydromorfo. II, kl. element.	Klasyfikacja elementów. Jeziora Niepruszewsk iego: -biolog.: IV STAN SŁABY -fizykochem.: stan poniżej dobrego -hydromorfo: b.d.

L.p.	Mierniki realizacji	Jednostki	Organ monitorujący	Wartość wskaźnika w 2015 r.	Wartość wskaźnika w 2016 r.
				fizykochem. II, stan chem.: dobry; stan ekologiczny: słaby	JCW PLRW600016 1856969: kl. elem. biolog: IV., kl. elem. hydromorfo. poniżej dobrego, kl. element. fizykochem.: poniżej dobrego, stan chem.: dobry; stan ekologiczny: słaby
21	Ilość wybudowanych i zmodernizowanych stacji uzdatniania wody	szt.	ZGK	1 (w trakcie)	1 (w trakcie)
22	Ilość oczyszczalni mechanicznych	obiekt	GUS	0	0
23	Ilość oczyszczalni biologicznych	obiekt	GUS	2	2
24	Ilość oczyszczalni z podwyższonym usuwaniem biogenów	obiekt	GUS	1	1
25	Ilość ścieków oczyszczonych odprowadzanych ogółem	dam ³ /rok	GUS	249	277
26	Ilość ścieków oczyszczanych mechanicznie	dam ³ /rok	GUS	0	0
27	Ilość ścieków oczyszczanych biologicznie	dam ³ /rok	GUS	209	234
28	Ilość ścieków oczyszczanych z podwyższonym usuwaniem biogenów	dam ³ /rok	GUS	40	43
29	Ludność obsługiwana przez oczyszczalnie ogółem	osoba	GUS	6833	7030
30	Ludność obsługiwana przez oczyszczalnie mechaniczne	osoba	GUS	0	0
31	Ludność obsługiwana przez oczyszczalnie biologiczne	osoba	GUS	5753	5947
32	Ludność obsługiwana przez oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem biogenów	osoba	GUS	1080	1083
33	Osady wytworzone w ciągu roku ogółem	Mg	GUS	103	95
34	Osady wytworzone w ciągu roku stosowane w rolnictwie	Mg	GUS	b.d.	b.d.
35	Osady wytworzone w ciągu roku stosowane do rekultywacji terenów, w tym gruntów na cele rolne	Mg	GUS	103	95
36	Osady wytworzone w ciągu roku stosowane do uprawy roślin przeznaczonych do produkcji kompostu	Mg	GUS	b.d.	b.d.
37	Osady wytworzone w ciągu roku przekształcone termicznie	Mg	GUS	b.d.	b.d.
38	Osady wytworzone w ciągu roku składowane razem	Mg	GUS	b.d.	b.d.
39	Osady wytworzone w ciągu roku magazynowane czasowo	Mg	GUS	b.d.	b.d.
40	Ilość BZT5 w ściekach oczyszczonych	kg/rok	GUS	2821	2387
41	Ilość ChZT w ściekach oczyszczonych	kg/rok	GUS	14314	21135
42	Ilość azotu ogólnego w ściekach oczyszczonych	kg/rok	GUS	8437	9656
43	Ilość fosforu ogólnego w ściekach oczyszczonych	kg/rok	GUS	564	153

L.p.	Mierniki realizacji	Jednostki	Organ monitorujący	Wartość wskaźnika w 2015 r.	Wartość wskaźnika w 2016 r.
44	Długość zmodernizowanych systemów melioracyjnych	km	gmina	4,9	8,4

Tab. 4-3 Lista mierników realizacji w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego

Lp.	Mierniki realizacji	Jednostki	Organ monitorujący	Wartość wskaźnika w 2015 r.	Wartość wskaźnika w 2016 r.
1	Ilość budynków użyteczności publicznej, w których przeprowadzono termomodernizację	szt.	UM	0	0
2	Powierzchnia termomodernizacji	m ²	UM	0	0
3	Liczba opracowanych programów ochrony powietrza	szt.	Urząd Marszałkowski	0	0
4	Ilość wybudowanych elektrowni wiatrowych	szt.	Zakład Energetyczny	0	0
5	Ilość wybudowanych instalacji energetycznego wykorzystania biomasy	szt.	Zakład Energetyczny	0	0
6	Ilość zainstalowanych kolektorów słonecznych	szt.	Zakład Energetyczny	0	0
7	Ilość odbiorców korzystających z sieci gazowej	os.	GUS	5932	6077
8	Ilość przyłączy urządzeń gazowych	szt.	GUS	1631	1724
9	Ilość odbiorców ogrzewających mieszkania gazem	gosp.	GUS	1676	1732

Tab. 4-4 Lista mierników realizacji w zakresie ochrony środowiska glebowego

Lp.	Mierniki realizacji	Jednostki	Organ monitorujący	Wartość wskaźnika w 2015 r.	Wartość wskaźnika w 2016 r.
1	Powierzchnia gruntów wyłączonych z produkcji rolnej	ha	GUS	b.d.	b.d.
2	Zużycie nawozów wapniowych	kg/ha UR	GUS	b.d.	b.d.
3	Liczba gospodarstw wdrażających programy rolnośrodowiskowe	szt.	GUS, ODR	b.d.	b.d.
4	Powierzchnia gruntów rolnych zagrożonych erozją	ha	GUS	b.d.	b.d.
5	Powierzchnia gruntów zakrzaczonych i zadrzewionych	ha	GUS	b.d.	b.d.
6	Powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji	ha	GUS	b.d.	b.d.
7	Powierzchnia zrehabilitowanych terenów poeksploatacyjnych	ha	GUS	b.d.	b.d.

Tab. 4-5 Lista mierników realizacji w zakresie ochrony warunków sanitarnych

Lp.	Mierniki realizacji	Jednostki	Organ monitorujący	Wartość wskaźnika w 2015 r.	Wartość wskaźnika w 2016 r.
1	Liczba eksploatowanych pojemników na odpady zwierzęce komunalne	szt.	samorząd	b.d.	b.d.

Tab. 4-6 Lista mierników realizacji w zakresie ochrony przed hałasem

Lp.	Mierniki realizacji	Jednostki	Organ monitorujący	Wartość wskaźnika w 2013 r.	Wartość wskaźnika w 2014 r.
1	Długość wybudowanych ekranów akustycznych	m	zarządcy dróg	0	0
3	Długość zmodernizowanych dróg	km	zarządcy dróg	b.d.	b.d.
4	Długość nowo wybudowanych dróg	km	zarządcy dróg	b.d.	b.d.
5	Długość wybudowanych obwodnic	km	zarządcy dróg	0	0
6	Liczba punktów monitoringu hałasu, w których stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu	szt.	WIOŚ	b.d.	b.d.

Tab. 4-7 Lista mierników realizacji w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Lp.	Mierniki realizacji	Jednostki	Organ monitorujący	Wartość wskaźnika w 2015 r.	Wartość wskaźnika w 2016 r.
1	Wielkość promieniowania elektromagnetycznego w stałych punktach pomiaru	V/m	WIOŚ	b.d.	b.d.
2	Liczba nowych punktów pomiarowych, w których stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości promieniowania	szt.	WIOŚ	b.d.	b.d.

Tab. 4-8 Lista mierników realizacji w zakresie edukacji ekologicznej

Lp.	Mierniki realizacji	Jednostki	Organ monitorujący	Wartość wskaźnika w 2013 r.	Wartość wskaźnika w 2014 r.
1	Program edukacji ekologicznej - opracowanie	szt.	UM	0	0
2	Program edukacji ekologicznej - wdrożenie	szt.	UM	0	0
3	Liczba festynów, konkursów i innych imprez dotyczących ekologii	szt.	UM	3	4
4	Wielkość środków finansowych przeznaczonych na edukację ekologiczną	zł	UM	4456	8495
5	Długość ścieżek edukacyjno-przyrodniczych	m	UM	0	0
6	Liczba wniosków o udostępnienie informacji o środowisku	szt.	UM	12	16
7	Liczba ogólnodostępnych baz danych zawierających inf. o środowisku	szt.	UM	1	1
8	Liczba pracowników urzędów przeszkolonych z zakresu udostępniania informacji o środowisku	szt.	UM	0	0

Tab. 4-9 Lista mierników realizacji w zakresie awarii przemysłowej

Lp.	Mierniki realizacji	Jednostki	Organ monitorujący	Wartość wskaźnika w 2015 r.	Wartość wskaźnika w 2016 r.
1	Liczba zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii	szt.	WKSP	2	2
2	Ilość opracowanych i aktualizowanych planów operacyjno - ratowniczych	szt.	Wojewoda, WKSP	0	0

Lp.	Mierniki realizacji	Jednostki	Organ monitorujący	Wartość wskaźnika w 2015 r.	Wartość wskaźnika w 2016 r.
3	Ilość prowadzonych szkoleń oraz instruktażów z zakresu występowania skutków poważnych awarii	szt.	WKSP	b.d.	1 (udostępnienie „Informacji na temat środków bezpieczeństwa oraz sposobu postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej na terenie HEMPEL PAINTS Sp. z o.o. W Niepruszewie)
4	Ilość awarii związanych z przewozem materiałów niebezpiecznych	szt.	WKSP	b.d.	b.d.
5	Długość dróg poddanych szczególnym procedurom dla określenia stopnia bezpieczeństwa przewozu materiałów niebezpiecznych i zakwalifikowanych do takich przewozów	km	Wojewoda, WKSP	b.d.	b.d.
6	Długość linii kolejowych poddanych szczególnym procedurom dla określenia stopnia bezpieczeństwa przewozu materiałów niebezpiecznych i zakwalifikowanych do takich przewozów	km	Wojewoda, WKSP	b.d.	b.d.

Tab. 4-10 Lista mierników realizacji w zakresie racjonalizacji wykorzystania materiałów i surowców

Lp.	Mierniki realizacji	Jednostki	Organ monitorujący	Wartość wskaźnika w 2015 r.	Wartość wskaźnika w 2016 r.
1	Ilość zużycia energii na jednostkę PKB	-	GUS	b.d.	b.d.
2	Zużycie wody przez przemysł ze źródeł powierzchniowych i podziemnych	-	GUS	b.d.	b.d.
3	Liczba wdrożonych programów naprawczych	szt.	powiat, gmina	0	0
4	Liczba koncesji na wydobywanie kopalin	szt.	starostwo, Urząd Marszałkowski	0	0
5	Liczba koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż	szt.	starostwo, Urząd Marszałkowski	0	0
6	Liczba nowo udokumentowanych złóż oraz ich zasobność	szt.	starostwo, Urząd Marszałkowski	0	0
7	Liczba interwencji (wniosków) dotyczących konfliktów przestrzennych na terenach prawnie chronionych	szt.	powiat, gmina	0	0

Tab. 4-11 Lista mierników realizacji w zakresie rozwoju turystyki

Lp.	Mierniki realizacji	Jednostki	Organ monitorujący	Wartość wskaźnika w 2015 r.	Wartość wskaźnika w 2016 r.
1	Liczba utworzonych parków kulturowych	szt.	UM, WUOZ, Towarzystwo Opieki nad Zabytkami	0	0
2	Liczba imprez o charakterze folklorystycznym	szt.	UM, Zarząd Wojewódzki, Domy Kultury	1	1
3	Liczba opracowań i folderów promujących kulturę regionu i jego produkty	szt.	UM, Zarząd Wojewódzki, Domy Kultury	1	0
4	Liczba przeprowadzonych rewitalizacji układów ruralistycznych	szt.	UM, Zarząd Wojewódzki, podmioty prawne, Towarzystwo Opieki nad Zabytkami	0	0
5	Liczba programów rewaloryzacji terenów zieleni	szt.	UM, Zarząd Wojewódzki	0	0
6	Liczba przeprowadzonych rewaloryzacji terenów zieleni	szt.	UM, Zarząd Wojewódzki, podmioty prawne, Towarzystwo Opieki nad Zabytkami	0	0
7	Liczba utworzonych stref ochrony konserwatorskiej	szt.	UM, Zarząd Wojewódzki, podmioty prawne, Towarzystwo Opieki nad Zabytkami	0	0
8	Liczba obiektów cmentarnych poddanych pracom konserwatorskim	szt.	UM, Zarząd Wojewódzki, Towarzystwo Opieki nad Zabytkami	0	0
9	Liczba zabytków uznanych za pomniki historii	szt.	Regionalny Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków	0	0
10	Liczba parków kulturowych uznanych za pomniki historii	szt.	Regionalny Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków	0	0
11	Ilość oznakowanych szlaków turystycznych	szt.	UM, WUOZ	0	0
12	Długość oznakowanych szlaków turystycznych	m	UM	0	0
13	Liczba wydanych folderów i przewodników o szlakach kulturowych w powiecie	szt.	UM, WUOZ	1	0
14	Liczba opracowanych koncepcji funkcjonalno-przestrzennych szlaków turystycznych	szt.	UM, WUOZ	0	0
15	Liczba zintegrowanych akcji promujących walory kulturowe i turystyczne miasta	szt.	UM, WUOZ	1	1
16	Liczba wydrukowanych map turystycznych przez	tys. szt.	UM	0	0

Lp.	Mierniki realizacji	Jednostki	Organ monitorujący	Wartość wskaźnika w 2015 r.	Wartość wskaźnika w 2016 r.
	UM/Starostwo				
17	Liczba zamontowanych tablic informacyjnych - edukacyjnych	szt.	UM	0	0

Tab. 4-12 Lista mierników realizacji w zakresie zapobiegania szkodom w środowisku

Lp.	Mierniki realizacji	Jednostki	Organ monitorujący	Wartość wskaźnika w 2015 r.	Wartość wskaźnika w 2016 r.
1	Liczba wniosków DSU	szt.	UM	8	9
2	Liczba postępowań OOS	szt.	UM	1	2
3	Liczba przeprowadzonych strategicznych ocen oddziaływania na środowisko	szt.	UM	0	1
4	Ilość szkód w środowisko zgłoszonych organowi ochrony środowiska i wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska	szt.	Wojewoda, WIOŚ	0	0
5	Ilość przeprowadzonych działań naprawczych	szt.	Wojewoda, WIOŚ	0	0

Analizując zmiany wykorzystanych wskaźników można zauważyć szczególnie wyraźny postęp w rozwoju infrastruktury technicznej gospodarki wodno – ściekowej, co z kolei przekłada się na wzrost efektywności w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych. Pozytywne wyniki odnotowano także w kwestii ochrony powietrza atmosferycznego, poprzez zwiększenie liczby mieszkańców korzystających z sieci gazowej.

Zastosowane parametry wskazują także na aktywne działania samorządu w zakresie edukacji ekologicznej oraz zapobiegania szkodom w środowisku, co z kolei świadczy o wzroście świadomości ekologicznej wśród władz gminy i jej mieszkańców.

Stwierdzono natomiast braki dostępnych danych dla określenia stopnia realizacji niektórych kierunków, takich jak m.in. ochrona gleb, ochrona przed hałasem, czy wykorzystanie surowców i materiałów. W takich przypadkach zaleca się zmianę niektórych kwalifikowanych wskaźników w celu zwiększenia informatywności raporty. Warto zauważyć, iż niewątpliwie mierzalne parametry efektywności należy oprzeć na badaniach realizowanych przez monitoring państwowy oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

5 Rekomendacje dotyczące zmian w Programie ochrony środowiska

Potrzeba aktualizowania Programu wynika z konieczności dostosowania dokumentu do przepisów wynikających z aktualnie obowiązującego prawa krajowego. Istotnym jest, aby podczas opracowywania aktualizacji Programu ochrony środowiska uwzględnić nowe Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska z września 2015 r. Co więcej, w świetle stale zmieniającego się stanu środowiska naturalnego, istnieje potrzeba uwzględniania tych zmian w zapisach Programu. Ponadto, kolejna edycja dokumentu powinna uwzględniać także programy, strategie i plany branżowe szczebla krajowego, wojewódzkiego, powiatowego i gminnego, powstałe po uchwaleniu aktualnie obowiązującego Programu.

Przeprowadzona analiza stopnia realizacji celów i założeń Programu ochrony środowiska Miasta i Gminy Buk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020 wykazała, że do głównych obszarów wymagających przerehabilitacji kierunków działań lub zwiększenia ich efektywności należą ochrona powietrza atmosferycznego (głównie ograniczenie emisji niskiej oraz emisji ze środków transportu), ochrona jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz ograniczania hałasu komunikacyjnego wzdłuż głównych ciągów drogowych na obszarach zurbanizowanych. Poniżej zamieszczono do każdego z omawianych obszarów szczegółowe propozycje zmian.

- W zakresie uwzględnienia zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych konieczna jest:
 - kontynuacja opracowywania dokumentów z zakresu zagospodarowania przestrzennego, projektów polityk, strategii, planów i programów sektorowych, projektów dokumentów innych niż wszystkie wyżej wymienione,
 - stosowanie odpowiedniej procedury postępowania administracyjnego,
 - przerehabilitowanie drugiego kierunku działań (zmiana terminu: „popularyzacja” na np. „uczestnictwo” lub „organizowanie”).
- W zakresie działań aktywizacji rynku do działań na rzecz ochrony środowiska konieczne jest:
 - zweryfikowanie celu i doprecyzowanie kierunków działań tak, aby możliwe były jego rzetelne monitorowanie oraz ocena,
 - dostosowanie kierunków działań do obecnych wymogów prawnych związanych z ochroną środowiska,
 - uzyskanie większej świadomości dotyczącej istotności celu, a także możliwości jego realizacji.
- W zakresie aspektu ekologicznego w planowaniu przestrzennym konieczne jest:
 - przeprowadzanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stosownych dokumentów (miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego bądź ich zmian, aktualizacji Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla Miasta i Gminy Buk).
- W zakresie odpowiedzialności za szkody w środowisku oraz nadzór nad podmiotami korzystającymi ze środowiska konieczne jest:
 - regularne uzupełnianie informacji w bazie danych oos,
 - dalsze podnoszenie kwalifikacji pracowników.
- W zakresie turystyki i rekreacji konieczna jest:
 - budowa oraz modernizacja dróg i chodników,
 - dalsze wytyczanie nowych szlaków rowerowych i pieszych,
 - kontynuacja działań z utrzymaniem bazy rekreacyjnej i jej dalszym porządkowaniem (w szczególności nad Jeziorem Niepruszewskim),
 - prowadzenie działań ograniczających uciążliwość pozaprzemysłowych źródeł zanieczyszczenia atmosfery i hałasu, a także ograniczenie ruchu samochodowego na terenach atrakcyjnych turystycznie,
 - wprowadzenie nasadzeń nowych drzew i krzewów wraz z zapobieganiem ich niszczeniu,
 - powiększanie oraz prowadzenie bieżących działań w zakresie utrzymania obszarów zielonych przyjaznych dla wypoczynku i rekreacji,

- poszerzenie działań z zakresu promocji gminy pod kątem walorów rekreacyjnych i kulturowych.
- W zakresie osadnictwa konieczny jest:
 - dalszy rozwój infrastruktury ukierunkowany na spełnienie wymagań ochrony środowiska w zakresie jakości poszczególnych jego elementów,
 - dalsze porządkowanie gospodarki wodno - ściekowej poprzez rozbudowę oraz ograniczanie emisji niskiej,
 - uzupełnianie zabudowy w granicach zwartych jednostek funkcjonalno-przestrzennych,
 - realizacja obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
 - zintensyfikowanie prac nad rewitalizacją miasta (opracowanie programu rewitalizacji),
 - przywrócenie równowagi pomiędzy rozwojem osadnictwa, a budową nowych ciągów komunikacyjnych,
 - kontynuacja prac związanych z nowymi nasadzeniami na terenie gminy oraz kontynuacja prac porządkowych i pielęgnacyjnych istniejącej zieleni.
- W zakresie edukacji ekologicznej konieczne jest:
 - opracowanie programu edukacji ekologicznej;
 - przeprowadzenie pilotażu programu edukacji ekologicznej;
 - dalsza współpraca z placówkami oświatowymi, organizacjami społecznymi oraz instytucjami przy organizacji spotkań, prelekcji czy wycieczek o tematyce przyrodniczej i ekologicznej,
 - kontynuacja organizacji akcji o tematyce ekologicznej,
 - prowadzenie dalszych działań związanych z rozwojem i wzrostem świadomości ekologicznej wśród mieszkańców Miasta i Gminy Buk.
- W zakresie ochrony przyrody i krajobrazu konieczne jest:
 - wykonanie inwentaryzacji przyrodniczej gminy,
 - zachowanie i umocnienie zadrzewień, zakrzewień śródpolnych, przydrożnych małych kompleksów leśnych, oczek wodnych itp.,
 - kontynuowanie prac związanych z pielęgnacją zieleni miejskiej,
 - zapewnienie ochrony obszarów cennych przyrodniczo, które nie są objęte formami ochrony przyrody, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony gatunkowej roślin i zwierząt,
 - ograniczenie wycinki drzew i krzewów.
- W zakresie ochrony lasów konieczne jest:
 - podejmowanie bardzo intensywnych prac nad zwiększeniem lesistości gminy (od działań planistycznych po nasadzenia i dalszą pielęgnację),
 - prowadzenie działań związanych z przywróceniem do właściwego stanu siedlisk leśnych
 - ograniczenie negatywnego wpływu rolnictwa oraz przemysłu na ekosystemy leśne.
- W zakresie ochrony powierzchni ziemi konieczne jest:

- położenie nacisku na zadania w zakresie ochrony gleb przed degradacją powodowaną przez intensyfikację produkcji rolniczej oraz na zadania w zakresie rekultywacji gleb zdegradowanych,
 - prowadzenie działań mających na celu zagospodarowanie nieużytków poprzez zalesianie i zakrzewianie,
 - racjonalne wykorzystanie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin oraz preferowanie nawozów naturalnych, np. obornika,
 - zmiana metody produkcji gospodarstw w kierunku rolnictwa ekologicznego,
 - kontynuacja wdrażania Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej (KDPR), w tym działań edukacyjnych skierowanych do rolników,
 - ograniczenie produkcji rolnej w sąsiedztwie dróg o dużym natężeniu ruchu lub zmiana rodzaju upraw,
 - utrzymywanie i ochrona mikrosiedlisk, takich jak zadrzewienia śródpolne, czy drobne zbiorniki wodne,
 - intensyfikacja edukacji ekologicznej rolników.
- W zakresie gospodarowania zasobami kopalin konieczne jest:
 - wydobywanie kopalin na nowych obszarach tylko w sytuacjach uzasadnionych pod względem ekonomicznym,
 - rekultywacja terenów pokopalnianych.
 - W zakresie relacji środowisko a zdrowie konieczne jest:
 - dalsze działania polegające na zabezpieczeniu obszaru gminy przed możliwościami wystąpienia zagrożenia sanitarnego związanego z występowaniem odchodów zwierzęcych na terenach zurbanizowanych,
 - przeprowadzenie akcji edukacyjnej wśród mieszkańców gminy, aby zwiększyć świadomość ich poczucie odpowiedzialności za stan sanitarno-higieniczny oraz estetyczny gminy.
 - W zakresie jakości wód oraz ochrony przed powodzią i suszą konieczne jest:
 - dalsze zwiększanie świadomości na temat konsekwencji, jakie niesie za sobą, nieprawidłowa względem środowiska przyrodniczego, gospodarka rolna,
 - kontynuacja działań związanych z promowaniem zasad Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych,
 - popularyzowanie programów rolnośrodowiskowych,
 - prowadzenie dalszych działań przedsięwzięć wodociągowych ukierunkowanych na zapewnienie wszystkim mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości wody pitnej oraz na zwiększenie efektywności funkcjonowania sieci wodociągowych, w tym przede wszystkim na zmniejszenie strat wody w systemach przesyłowych,
 - kontynuacja prac polegających przede wszystkim na rozbudowie sieci wodociągowej oraz modernizacji i budowie nowych ujęć wody,
 - ograniczenie rozwoju przemysłu wodochłonnego na obszarach zasilanych z ujęcia Kalwy
 - prowadzenie działań mających na celu poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
 - wykonywanie analizy zasadności lokalizacji przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy oraz ich uzasadnione dofinansowanie w zależności od wyznaczonych stref priorytetowych,

- kontynuacja zadań związanych z budową, rozbudową i systematyczną modernizacją kanalizacji sanitarnej oraz deszczowej,
 - dalsza aktualizacja ewidencji zbiorników bezodpływowych,
 - prowadzenie dalszych działań związanych z modernizacją oraz konserwacją istniejących na terenie Miasta i Gminy Buk systemów melioracji.
- W zakresie ochrony jakości powietrza atmosferycznego konieczne jest:
 - prowadzenie działań związanych z poprawą stanu nawierzchni dróg zlokalizowanych na terenie Miasta i Gminy Buk,
 - realizacja innych zadań mających na celu ochronę jakości powietrza atmosferycznego przed negatywnymi skutkami wynikającymi z użytkowania i rozwoju systemu transportowego,
 - dalszy rozwój infrastruktury rowerowej w tym budowy nowych tras rowerowych i modernizacja istniejących - wyłączenie tras rowerowych poza pasy dróg samochodowych oraz budowa parkingów dla rowerów,
 - weryfikację celu i doprecyzowanie kierunków działań, w zakresie systemu transportowego,
 - dalsze prowadzenie działań związanych z termomodernizacją obiektów użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych,
 - uwzględnienie w kolejnym Programie ochrony środowiska nowych źródeł dofinansowania do wymiany przestarzałych pieców indywidualnych mieszkańców
 - podejmowanie działań mających na celu wzrost zainteresowania korzyściami płynącymi z alternatywnych źródeł energii wśród społeczeństwa,
 - podejmowanie dalszych działań w zakresie ochrony przed nadmierną emisją zanieczyszczeń przemysłowych do powietrza atmosferycznego,
 - dalsze dążenie przedsiębiorstw do udoskonalania technologii w tym zakresie, w tym wszelkie starania mające na celu stymulowanie modernizacji i hermetyzacji procesów technologicznych w zakładach zgodnie z obowiązującymi przepisami,
 - kontynuacja przeprowadzania systematycznych kontroli przedsiębiorstw odnośnie ilości wprowadzanych gazów i pyłów do powietrza w stosunku do wydanych na to pozwoleń,
 - weryfikację celu i doprecyzowanie kierunków działań, w zakresie emisji przemysłowej,
 - kontynuacja działań promujących korzyści płynące z alternatywnych źródeł energii,
 - wspieranie projektów w zakresie budowy urządzeń i instalacji do produkcji i transportu energii wytwarzanej w oparciu o źródła odnawialne,
 - promowanie przez samorząd najlepszych praktyk w dziedzinie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, w tym rozwiązań technologicznych, administracyjnych i finansowych,
 - weryfikacja celu i doprecyzowanie kierunków działań, w zakresie energii odnawialnej
 - prowadzenie działań w zakresie edukacji ekologicznej dotyczącej zanieczyszczenia powietrza i sposobu jego ograniczania.

- W zakresie ochrony przed hałasem konieczne jest:
 - dalsze prowadzenie regularnej kontroli poziomu hałasu w szczególności w miejscach najbardziej narażonych na przekroczenia dopuszczalnych wartości przez odpowiednie jednostki,
 - dążenie do poprawy płynności ruchu poprzez odpowiednią organizację ruchu,
 - stosowanie tzw. „cichych” nawierzchni drogowych,
 - podejmowanie prac związanych z nasadzeniami drzew i krzewów nie tylko na terenach przeznaczonych pod zalesienie, ale również wzdłuż ciągów komunikacyjnych,
 - weryfikacja celu i doprecyzowanie kierunków działań.

- W zakresie ochrony przed polami elektromagnetycznymi konieczne jest:
 - dalsze prowadzenie badań związanych z pomiarem wartości dopuszczalnych w zakresie oddziaływania pól elektromagnetycznych na terenie Miasta i Gminy Buk,
 - wzięcie pod uwagę konieczności uwzględniania analizowanego zagadnienia w postępowaniach środowiskowych,
 - weryfikacja celu i doprecyzowanie kierunków działań.

- W zakresie awarii przemysłowych konieczne jest:
 - prowadzenie akcji edukacyjnych na temat negatywnych skutków dla środowiska, jakie mogą wystąpić wskutek awarii przemysłowych oraz transportu materiałów niebezpiecznych,
 - tworzenie projektów organizacji ruchu, które będą należycie uwzględniać zasady bezpieczeństwa transportu substancji niebezpiecznych,
 - weryfikacja celu i doprecyzowanie kierunków działań.

- W zakresie gospodarki odpadami konieczne jest:
 - udział w pracach związanych z aktualizacją Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami zarówno jako GOAP jak i samorząd miasta i gminy Buk.

Z analizy zadań przeznaczonych do realizacji w mieście i gminie wynika, że w większości zostały one określone prawidłowo, podobnie jak ich hierarchia. Jednak w wielu przypadkach nastąpiło przesunięcie założonych w Programie terminów realizacji celów i działań. Ponadto, część z nich została zastąpiona innymi zadaniami z tego samego obszaru, które nie zostały ujęte w planie operacyjnym Programu. Przeprowadzona analiza wykazała także, konieczność weryfikacji pewnych kierunków działań, szczególnie w obszarach dotyczących ochrony przed hałasem, polami elektromagnetycznymi, a także awarii przemysłowych, w celu dostosowania założeń do aktualnej sytuacji Miasta i Gminy Buk oraz zapewnienia możliwości skutecznego ocenienia stopnia ich realizacji.

Powyższe rekomendacje mają na celu zwiększenie skuteczności oraz wydajności kolejnych Programów ochrony środowiska Miasta i Gminy Buk, poprzez pomoc w zoptymalizowaniu zakresu działań oraz systemu ochrony środowiska na terenie gminy oraz wyznaczeniu odpowiednich wskaźników, które poprawnie odzwierciedlą zachodzące zmiany i ich wpływ na środowisko naturalne.

6 Podsumowanie

Niniejszy Raport z realizacji Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk obejmuje okres sprawozdawczy w latach 2015-2016. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. 2017 r., poz. 519) nie określa wymagań dotyczących zakresu i formy Raportu, w związku z czym za główny cel niniejszego opracowania przyjęto analizę stopnia realizacji wskazanych w Programie priorytetów i celów ekologicznych w odniesieniu do stanu środowiska faktycznego i prawnego. Należy pamiętać, że zmiany jakie zachodzą w środowisku, widoczne są dopiero w dłuższej perspektywie czasowej, dlatego też niniejszy Raport z dwuletniego okresu realizacji celów i zadań, określonych w Programie nie jest jednoznacznym i ostatecznym odzwierciedleniem efektów realizacji Programu.

Na potrzeby przygotowania niniejszego dokumentu przeanalizowane zostały konkretne działania podjęte w ramach realizacji poszczególnych celów i kierunków działań, a także potrzeby zmian w przyjętych priorytetach zgodnie ze zmieniającym się stanem środowiska na terenie Miasta i Gminy Buk oraz uwarunkowaniami prawnymi. Ze względu na fakt, iż zachodzenie zmian w środowisku jest procesem długotrwałym, miarodajna ocena efektów realizacji Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk będzie możliwa dopiero w dłuższej perspektywie czasowej. Analizowany okres nie pozwolił w wielu przypadkach na jednoznaczne określenie tendencji zmian.

Co więcej, korekty i uzupełnienia wymagają wskaźników i mierniki, za pośrednictwem których, będzie możliwa ocena efektywności realizacji Programu w dłuższej perspektywie. Obecne wskaźniki są pozwalają na pełen monitoring stanu środowiska na terenie gminy, a także nie zawsze są adekwatne do panującej na jej terenie sytuacji.

Stwierdza się, iż stan środowiska na terenie gminy nie uległ pogorszeniu, jednakże dla wielu obszarów działań nie stwierdzono poprawy. Prace podjęte w latach 2015-2016 dotyczyły w głównej mierze modernizacji i budowy dróg, chodników oraz dalszego uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej. Ostatnie należy traktować jako szczególnie pozytywny aspekt, ze względu na widoczny wzrost długości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz ludności z nich korzystającej, co z kolei jest bardzo istotne w kontekście ochrony wód powierzchniowych.

Zadaniami wymagającymi zwiększenia poziomu realizacji są przede wszystkim kwestie dotyczące zastosowania odnawialnych źródeł energii, czy zmniejszeniem zanieczyszczenia powietrza, w tym niskiej emisji. Istotnym problemem gminy jest także jej niewielka lesistość oraz niekorzystny wpływ rolnictwa na jakość środowiska naturalnego, dlatego zaleca się zwrócić uwagę na zwiększenie powierzchni terenów zalesionych oraz promowanie proekologicznego rolnictwa nastawione na zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy...

Większość zadań wytyczonych w Programie ma charakter ciągły, a ich skuteczność może być zapewniona jedynie poprzez regularność i stałość wykonywania, dlatego proponuje się ich kontynuację w kolejnych latach.

Z analizy struktury wydatków na ochronę środowiska w mieście i gminie wynika, że zadania ekologiczne przyjęte w Programie zostały w wielu przypadkach określone prawidłowo, niemniej jednak w niektórych działaniach nastąpiło przesunięcie założonych w Programie terminów realizacji celów i działań, a część z nich została zastąpiona innymi zadaniami z tego samego obszaru, które nie zostały ujęte w planie operacyjnym Programu. Co więcej, spora część zadań uwzględnionych w planie operacyjnym, głównie w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, została przewidziana na pierwszą połowę okresu obowiązywania Programu, natomiast nie przewidziano dla nich działań na lata 2015-2016, co utrudnia ocenę realizacji założeń dokumentu.

Należy jednak zauważyć, że dla większości aspektów ekologicznych stwierdzono przeważający udział działań zrealizowanych przez samorząd lub inne jednostki, co świadczy o zaangażowaniu w działania na rzecz ochrony środowiska oraz o wzroście świadomości ekologicznej samorządu oraz mieszkańców gminy..

Zgodnie z ustawowym obowiązkiem uchwalenia nowego Programu ochrony środowiska, 30 maja 2017 r. uchwałą nr XXXIV/232/2017 Rady Miasta i Gminy Buk przyjęty został Program ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024. W dokumencie dokonano oceny stanu istniejącego środowiska przyrodniczego na terenie gminy oraz wyróżniono i przeanalizowano 10 obszarów interwencji, jakimi są:

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza,
2. Zagrożenia hałasem,
3. Pola elektromagnetyczne,
4. Gospodarowanie wodami,
5. Gospodarka wodno-ściekowa,
6. Zasoby geologiczne,
7. Gleby,
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
9. Zasoby przyrodnicze,
10. Zagrożenia poważnymi awariami.

W ramach każdego z ww. obszaru uwzględniono zagadnienia horyzontalne takie, jak adaptację do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz monitoring środowiska.

Cele, kierunki interwencji oraz zadania zostały wyznaczone do realizacji w najbliższych latach na podstawie przedstawionej wcześniej oceny stanu środowiska Miasta i Gminy Buk. Szczególne znaczenie w tym zakresie odegrały najważniejsze problemy i zagrożenia zdefiniowane dla poszczególnych obszarów interwencji.

Zgodnie z art. 46 ustawy OOS projekty polityk, strategii, planów lub programów wymagają przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W związku z powyższym, na potrzeby opracowania Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Buk na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024, wykonane zostały wszystkie niezbędne etapy postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jakimi są:

1. uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko,
2. sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko,
3. uzyskanie wymaganych ustawą opinii,
4. zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.

Opracowywanie kolejnych Programów i ich aktualizacji wymaga każdorazowego dokonania weryfikacji zmian stanu środowiska naturalnego na terenie gminy oraz uwzględnienia następujących elementów:

- celów zawartych w strategiach, programach i dokumentach programowych wynikających z realizacji ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- dostosowanie do nowych uregulowań prawnych zarówno prawa polskiego, jak i unijnego w szczególności Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola),
- plany i programy oraz dokumenty studialne dotyczące rozwoju miasta i gminy
- uszczegółowienie celów i działań proekologicznych dokonane przez samorząd oraz podmioty gospodarcze,

- dostosowanie do zmienionych, aktualnie obowiązujących przepisów ochrony środowiska - ustawa Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz.U. 2017 poz. 519)